

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES**

OFFICIAL REPORT

Fourteenth day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 5th September, 1969.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

INCREMENT TO TELANGANA EMPLOYEES

121—

* 1099-(A) Q.—Saivasri Ahmed Hussain (Sitarambagh) and S. Vemayya (Sarvepalli)— Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government have decided to give a lumpsum amount equal to one year's increment to the employees who have attended the office on 15th April, 1969,

(b) if so, whether the decision has been implement, if not the reasons therefor; and

(c) whether it is also a fact that only employees appointed prior to 1-11-1956, will come under the purview of the G.O. Ms. No. 263, dated 21-4-1969 of G.A.D. if not, the reasons therefor?

The Chief Minister (Sri K. Brahmananda Reddy):—(a) The Government issued orders directing that all the Telangana Non-Gazetted employees belonging to Ministerial, Last Grade and other categories who attended office on 15th April 1969, the day on which the Joint Council of Telangana Associations and Unions had organized a token strike, be given an ad-hoc lumpsum amount equivalent to twelve times their annual increment, in all cases where they are eligible to draw annual increments in their time scales.

(b) Yes, Sir,

(c) No, Sir All Telangana Non-Gazetted employees irrespective of whether they were appointed before or after 1-11-1956 come under the purview of G.O. Ms. No. 263 General Administration Services. C) Department, dated 21-4-1969.

5th September, 1969.

Oral Answers to Questions

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—అధ్యక్షా, అటెండ్ అయినవారికి యిచ్చారను కోండి అటెండ్ కానివారిలో యింటెన్షన్ గా అటెండ్ కాకపోవడం, యిబ్బందులవలన అటెండ్ కాకపోవడం అనే రెండు, సందర్భాలున్నాయి. వాటిని డిస్టింగ్విష్ చేయడానికి దర్యాప్తు చేసే వారికికూడా యివ్వడానికి అవకాశం ఉందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—లేదండి. ఇవ్వడం ఐపోయింది.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల) :—అధ్యక్షా, అసలు తెలంగాణా ఎంప్లాయిస్ శత్రుపేరియటులో ఎంతమంది ఉన్నారు. ఈ ఫెసిలిటీ ఎంతమందికి యిచ్చారు? ఆ వివరాలు చెప్పగలరా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

Sri. P. Nara inga Rao (Huzurabad) :—Mr. Speaker, Sir. Is it the policy of the Government to encourage lackeys and black-legs in the society and corrupt the society,

Sri K. Brahmananda Reddy :—The idea of the Government is to help those who are loyal to Government.

STARS NIGHT

392—

* 191 (2481) Q.—Sri K. Krishna Murthy (Harichandrapuram): Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact the State Employees Academy organised 'STARS NITE' on 11th January, 1969 in Hyderabad city and collected money on huge scale for admission in advance,

(b) if so, the total amount collected so far by the State Employees Academy; and

(c) the action taken by the Government in the matter and if not, the reasons therefor ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—(a) & (b) It is understood that the State Employees Cultural Academy organised the 'Stars Nite' and collected a sum of Rs. 12,000 in connection there with.

(c) The matter is under examination.

LOOTING OF HOUSES IN VENUGOPALAPURAM

393—

* 1201 Q.—Sri S. Vemayya :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that some houses have been looted on 10-5-1969 at Venugopalapuram H/o Kodur village, Divi taluk, Krishna district;

(b) worth of the property looted;

(c) number of persons arrested, and

(d) number of persons injured, if any ?

The Minister for Home (Sri J. Vengala Rao):—(a) Three houses were looted on 1-5-69 at Venugopalapuram village in Kodur Police station limits of Divi Taluq, Krishna District.

(b) Property worth about Rs. 10,710 was looted;

(c) 84 out of the 88 accused were arrested and remanded to judicial custody, and

(d) 19 persons received simple injuries.

(శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఆ కేసులు యిప్పటికి ఫైనల్ జు అయినవా? కన్స్టేబుల్ అయితే ఎంతమంది కన్స్టేబుల్ అయినారు? ఎంతమందిని వదిలివేశారు? ఏవరాలు చెబుతారా?

(శ్రీ తె. వెంగళరావు :—కేసు నడుస్తున్నది పెండింగ్ లో ఉన్నది.

SALE OF HYDERABAD HOUSE

394 —

* 1016 (2422-L) Q.—SRI G SIVAJAH (Puttur) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state

whether it is a fact that the Government of Andhra Pradesh is intending to sell the "Hyderabad House" at Delhi; if so the reasons therefor?

SRI K. BRAHMANANDA REDDY :—There is no proposal at present for sale of Hyderabad House at Delhi. The Government of Andhra Pradesh have however thought about selling it to the Government of India off and on, provided reasonable market value was paid by the Government of India, as it was not being used by the State Government and was on lease to the Central Government since 15th October 1954.

SRI G. SIVAJYA :—Sir, where is the necessity for us to sell that House to the Government of India though we are going to Delhi on many occasions and many legislators are going there? That should be retained there itself. Why should that idea of selling to the Government of India arise? It should not arise.

SRI K. BRAHMANANDA REDDY :—There is a big estate. It covers an extent of over 18 acres. The portions where either our officers or our legislators or Parliament members or Ministers stay is not covered by this. If you had gone to Delhi and seen there is a big Hyderabad House which is used often for parties and for External affairs etc., and for accommodating high dignitaries also sometimes. Sir, we are getting only Rs. 1,25,000 per year which is not even enough to cover the expenses of maintenance etc. Often it was complained that even the maintenance was not proper. Therefore, it is not now, even in the days of ex-Hyderabad Government the question of sale was taken up in the year 1951 by the erstwhile Hyderabad Government and later it came up again in 1958. Later of and on it was coming. They are offering a price which is absolutely low, unconnected with circumstances and the situation now. Therefore, at one time it was thought proper that if a proper value available is given by the Government of India we can sell it because we are not getting any thing out of it. On the other hand we are losing a little. But, there was

one condition when the land was originally given that this Government should not dispose of without the consent of the Government of India because at that time the land was given free.

Sri G. Sivayya :—Sir, Let not the Chief Minister try to liquidate our assets outside the State.

Sri D. Venkatesham :—Speaker, Sir. I would like to know whether any evaluation has been made on the property at present and what is the offer of the Central Government now and whether the consent of the Central Government has been obtained already or not?

Sri K. Brahmananda Reddy :—This was constructed about the year 1924. Then it costed the Hyderabad Government over Rs 40.10 lakhs. Now, Sir according to the private information if it is for public auction or given to private parties probably that House and that area will fetch more than Rs 1 crore or Rs. 1 1/2 crores, I cannot just now say. The money that is offered by the Government of India is if I may use the word, is absolutely low. Therefore, we said we cannot give it at that rate.

Sri P. Narasinga Rao :—Sir, the Hyderabad House at Delhi rightly belongs to the Telangana area and therefore, this Government has no right to sell it. I hope the Chief Minister will not dare to sell it till the Telangana issue is decided?

Sri K. Brahmananda Reddy :—This Government have absolute right to sell it, if it wants to.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అధ్యక్షా, దీనికి సేత అద్దె వస్తున్నది? మనము ఢిల్లీ కార్పొరేషనుకు ఎంత రెంటు కడుతున్నాము? దానికి దీనికి అట్టే తేడా లేదని, నష్టము వస్తున్నదనే అభిప్రాయము వచ్చేవిధంగా వారి సమాధానము ఉన్నది. ఈ రెంటును పెంచే సావకాశము లేదా?

శ్రీ క. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఢిల్లీ కార్పొరేషనుకు ఏమీ సంబంధము లేదు. This House is being occupied by the Government of India. They are paying only Rs. 1 25,000 from 1954 till the expiry period—till 14-7-1961. ఖర్చులుకూడ రావడము లేదని చెప్పాను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వము జరుగుతున్నవి ఫర్నిచర్లు ఏ లక్షలు అని, ప్రాదరాజాదు హాస్టల్ వున్న సూపరింటెంటు క్వార్టర్సును రిలిజ్ చేయాలని, అక్కడ మెయిన్ టెయిన్ చేస్తున్న ఎంట్రీ ప్లాఫ్ మ ఇండియా గవర్నమెంటు అక్వార్వీ చేసి వారికి జీతాలు యివ్వాలని, ఎస్ పాస్సెడ్ రెంటు యివ్వాలని కరస్పాండెన్సులో వున్నది.

Sri P. Kotiah:—What is the property tax we are paying Sir?

Sri K. Brahmananda Reddy :—I have no idea just now.

శ్రీ సిపావ్. రాజేశ్వరావు(సిరిసిల్ల) :—అధ్యక్షా, ఇండియా గవర్నమెంటు దానికి సరియైన అద్దె యివ్వడము లేదు. సరియైన ధర యిచ్చి కొనుక్కోవ దానికి సిద్ధముగా లేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రావర్తి కాబట్టి అలాగే సాగుతున్నది. మనకా ప్రయోజనము లేదు. తేంద్ర ప్రభుత్వానికి వారు కొంటు మంచిదే లేకపోతే ప్రైవేటు సేల్ చేస్తామనే విధంగా ఫైనల్ గా మన ప్రభుత్వము వాస్తుందా?

Sri K. Brahmananda Reddy:—The matters rested at this till 1958 when the Government of India themselves reverted to the subject and offered a sum of Rs. 17.32 lakhs for purchasing the place. This price was disproportionately low and unsatisfactory. The Government of India were informed that that the State Government was willing to sell the property at its market value and this value was indicated as Rs. 1 crore by the erstwhile Government of Hyderabad as early as 1951.

శ్రీ యస్. వేమయ్య :—అధ్యక్షా, అది 18 ఎకరాల స్థలము. దానిని ప్లాట్టుచేసి అమ్మినా మూడున్నరకోట్లు వస్తుంది. ఆ విధంగా ప్లాట్టుచేసి అమ్మితే 8 కోట్లువరకు రావచ్చునని అంచనా. ఆ విధంగాచేసి ఎక్కువడబ్బు వచ్చే ప్రయత్నము ఎందుకుచేయకూడదు? What is the exact price estimated by our Government?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—గవర్నమెంటు ఎస్టిమేటును పి. డబ్ల్యు. డి. ఎస్టిమేటు చేరు. దాని మార్కెట్ వాల్యూలేరు. 8 కోట్లు అంటున్నారు. పోట్లో కాని 8 కోట్లువచ్చే సందర్భము లేదు. The approximate valuation of Hyderabad Palace and certain other properties appurtenant thereto at Central P. W. D. scheduled rates of 1955 came to Rs. 69,11,000 approximately. The Government of India insisted that 75% of the incremental value on which the Hyderabad Palace is situated be appropriated to them as the land was given to them (The State Government) about 15 years back on condition of non-alienation except with the consent of the Government of India. ఇది వున్న డ్రాగ్. వారిఅనుమతి లేకుండా అమ్మకూడదనేది వున్నది కాబట్టి వారు ఈ రకముగా చేస్తున్నారు. అయినావారు ఆఫర్ చేసే ప్రైవేట్ అమ్మే పరిస్థితులు ఏర్పడవని భావిస్తున్నాను.

PILERU-BAKARAPET ROAD, CHITTOOR DISTRICT

895-

* 1010 (1529-F) Q.—Sri V. Munisamappa (Vepanjeri):—Will hon the Deputy Chief Minister be pleased to state:

(a) the number of times estimates have been prepared and sanctioned for the metal required for the remodelling of road from 16th Mile to 23rd Mile in Pileru Bakarapeta Ghat Road, Chittoor district;

(b) the amount estimated and sanctioned,

(c) the amount paid; and

(d) the name of the contractors pertaining to metal collection and spreading and to which district they belong?

The Deputy Chief Minister (Sri J. V. Narasinga Rao):—
(a) only once nine separate estimates have been prepared and sanctioned for the metal required for remodelling of the road in different stretches from 16th to 23rd mile on Pileru-Bhakarapeta ghat road in Chittoor District.

(b) Rs. 2,21,100

(d) The names of contractors with their native districts are as follows :—

- (1) Sri K. Venkata Subba Reddy, Cuddapah District.
- (2) Sri T. Muniswamy Naidu, Chittoor District.
- (3) Sri G. Siva Ram Reddy, Chittoor District.
- (4) Sri M. Prabhakara Reddy, Cuddapah District.
- (5) Sri G. Janardhana Reddy, Chittoor District.

LEASE OF LAND TO SALT FACTORY

396—

* 523 (2535) Q.—Sarasri Thagi Satyanarayana and K. Krishna Murthy [put by Sri M. B. Parnkusam, Vunukur],—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state,

(a) whether it is a fact that the Collector, Srikakulam has leased out some hundreds of acres of Government land to run a private Salt Factory in the limits of Srikarnam village in Srikakulam taluk;

(b) if, so, the person in whose name the lease is granted and what is the lease period, and

(c) whether the Government considers to assign the said lands to landless poor instead of leasing out the said lands to a private individual?

The Minister for Revenue (Sri P. Thimma Reddy):—(a) Yes Sir.

(b) M/s. B. Seetharamaswamy and Sons, Amudalavalasa, Lease period is 10 years.

(c) By the time the Collector, Srikakulam and the Board of Revenue sent proposals to the Government, no other applicant had applied for the lease of the above lands except M/s B. Seetharamaswamy & Sons, Amudalavalasa. Besides it was reported that the lands being of saline nature, are not fit for cultivation without reclamation and even if cultivated the yield could be very low. Hence the question of assigning the lands to the landless poor does not arise.

శ్రీ ఎం. బి. పరాంకుళం :—ఒక ధరభాస్తు వచ్చినదంటున్నారు. ఈ విధంగా యివ్వబోతున్నామని ప్రభుత్వము ప్రకటించి ధరభాస్తులు కోరినదాఅంటే అలాకోరలేదు. పెద్దవర్తకులకు ఇన్నివందల ఎకరాలను 10 సం. లకు లీజుకు యివ్వడంలో ఏదో మోసము వున్నది. అలాకాకుండా సహకార రంగములో సాల్ట్ ఫ్యాక్టరీని ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వము అభిప్రాయ పడుతున్నదా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—సహకార రంగములోగాని, ఇతరత్రాగాని ఉప్పు చేసే దానికివేల ఎకరాల భూమి వున్నది. ఇది పెద్ద పెట్టుబడితో కూడినపని. వీటికిలెండర్లు పిలవడము ఉండదు. ఎవరైనా అప్లికేషన్సు పెట్టుకొంటే కన్సిడర్ చేస్తారు. ఎకరానికి 50 పైసలు ఎక్కువఅని కలెక్టరు అంటున్నారు. బోర్డు ఆఫ్ రెవెన్యూ వారు రు. లు ఫిక్స్ చేశారు ఈ భూమి సాల్ట్ ఫ్యాక్టరీ దానికి తప్ప ఇంకెందుకు వనికీరాదు. శ్రీకాకుళం జిల్లా కోసులో సాల్ట్

కొటార్లు వున్నవి. ప్రభుత్వము ఉప్పు తయారుచేసే ఫ్యాక్టరీ ఏదై నావుంటే వారి అవసరాలకు ఇది యిచ్చే దానికి కండిషన్ పెట్టుకొన్నాము.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్టణం):—అద్యతా, ఈ భూమిని కౌలుకు యివ్వక పూర్వము ఈ భూమికి కొంతమంది పేదవారు సాగుచేసుకొంటున్నారు. సాగున అనుకూలమైన భూమి నుంచి దీనిని తప్పిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—సాగుచేస్తున్నట్లు నా దగ్గర వివరాలులేవు. సరిగా పండుతున్నదంటే వివరాలు తెప్పించుకొని చూస్తాను.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు):—అద్యతా, కలెక్టరు 5 పైసలు, రెవెన్యూ బోర్డువారు 5 రు, లు నిర్ణయించారు అన్నారు. ఈ వ్యత్యాసము వచ్చే దానికి ఏమి కారణాలున్నవో భోగట్టా తెలుసుకున్నారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—రాబట్టుకొనే ఆవకాశము వుంటే రాబట్టడానికి రెవెన్యూ బోర్డు వారు చూస్తారు.

Sri A. Madhava Rao:—The Collector is the person who is responsible on the spot and when he mentioned 5 Nps. there must be something wrong there or with Board of Revenue. What is the reason for it?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—ఏమీలేదు. కలెక్టరు ఏదోచేశారు. రెవెన్యూ బోర్డువారు ఇంకొక 4 రూపాయలు రాబట్టుకొనేదానికి చూస్తారు.

శ్రీ బి.పాచ్. నరసింహారెడ్డి (తుంగతుర్తి):—అద్యతా, 10 సంవత్సరాలకు కౌలుకు యిచ్చే వద్దతి కలెక్టరు ఎందుకు అనుసరించారు?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—కలెక్టరు రికమెండు చేసినది 20 సంవత్సరాలు. రెవెన్యూ బోర్డువారు దానిని 10 సంవత్సరాలు చేశారు. ఇది దుక్కి చేస్తే పండేది కాదు. భూమి అంతా గట్టి పరచివలసి వుంటుంది. ఎంతో పెట్టుబడి పెట్టవలసివుంటుంది. కొంతకాలము వుంటే గాని దాని మీద పెట్టిన పెట్టుబడిని రాబట్టుకోడానికి ఆవకాశము వుండదు.

శ్రీ యస్. రాఘవారెడ్డి (నక్రెకల్):—ఇప్పటికి యిచ్చి ఎన్ని సంవత్సరాలైనది? ఆ భూమి ఎన్ని వందల ఎకరాలు? అక్కడ ఏమైనా చెట్లు పెట్టారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—వైరు పెరగదు అంటూ వుంటే చెట్లు ఎలా పెరుగుతాయి. ఈ సంవత్సరమే కౌలుకు యిచ్చినది, దాని ఫలితాయము ఏమి వుంటుందో చూడాలి.

శ్రీ యస్. పేమయ్య:—అద్యతా, ఎగ్జాక్టు ఎన్ని ఎకరాలిచ్చారు? కలెక్టరు రికమెండు చేసినదానికి రెవెన్యూ బోర్డు ఫిక్స్ చేసినదానికి—కనీసం అరేబి ఎమెంటు ఒక ఫనలికయినా వసూలు చేయబడిందా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—1969 లో ఇచ్చారు. దాని ఎక్స్‌లెంటు 361 ఎకరాల 30 సెంట్స్.

FIRE ACCIDENTS IN NELLORE

397--

265 (6898) Q.—SRI R. Mahananda (Darsi) :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) the number of fire accidents that occurred in Nellore district in the year 1967-68 together with the estimated loss of property and lives, and

(b) how many fire stations are there in the district now; whether they are adequate to meet the needs of all the taluks, whether there is any restriction on the usage of the fire engines in the fire stations of adjoining districts?

SRI P. THIMMA REDDY :—(a) Fire accidents 23. Loss of property Rs. 7,89,847. Loss of human lives : 3 Loss of Cattle 25.

(b) There are three fire stations in the district. They are not quite adequate to meet the needs. There is no restriction for the usage of the Fire Units in the adjoining Districts. Normally, the Fire Units of the nearest Fire Station will attend to the Fire calls and in case there is need for more number of Fire Units, the vehicles of other Fire Stations will also be called for assistance.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—నెల్లూరు సిటీలో ఒక ఫైరుయూనిట్ ఉంది. అక్కడ ఫోను వెహికల్ అన్నీ అవుట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. గత ఆరు సంవత్సరాలుగా అలాగే ఉంది. అదేమయినా మార్చే దృష్టిలో ఉన్నావా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ప్రత్యేకంగా చెబితే చూస్తాము.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—నెల్లూరు జిల్లాలో ఏ ఫైరు స్టేషనయినా పని చేస్తున్నట్లు భోగట్టా ఉందా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—దీనికి సంబంధంలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఫైర్ ఏక్సిడెంట్లు నబ్బట్ట రెవిన్యూ మినీష్టరుగారిదేనా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—జవాబుకి ఇబ్బంది లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నత్తెనపల్లి) :—మాకు తెలియాలి కదా.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—యీ ఫైరు ఏక్సిడెంట్లకు ఇచ్చే కాంపెన్ సేషనుకు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంట్కు సంబంధముంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారడిగేది అది కాదు ఎన్ని ఫైరు స్టేషన్లు ఉన్నాయి ఎక్కడ తగలవడ్డాయి అంటే మీరు జవాబు చెబుతారేమిటి మాకు అర్థం కాదు.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఫైరు ఏక్సిడెంట్లవలన కాంపెన్ సేషను వస్తే రాల్సు చూడాలి. అందువలన ఇది రెవిన్యూ డిపార్టుమెంట్ క్రిందికి వస్తుంది.

Mr. Speaker:—The Home Minister is concerned with the fire engines working etc and the Revenue Minister is not concerned.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇక్కడ కాంపెన్ సేషను ప్రశ్న లేదు.

Mr. Speaker.—The number of fire accidents occurred and whether any compensation has to be paid, etc., the revenue Minister can give you.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఏ ఫోర్టిఫోలియో ఎవరియో తెలియకుండా వారు కన్ ఫ్యూజనులో ఉన్నారా లేక మేము కన్ ఫ్యూజ అవుతున్నామా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—This is not a new thing, Sir. All these questions are answered by the Minister for Revenue. In all the fire accidents, relief is being afforded by the Revenue Department.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) :—ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా పైరు పట్టిడెంటు రిలీఫ్ కు సంబంధించి రెవిన్యూ మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పడం ఆచారం కాని ప్రశ్నలో బి. భాగములో How many fire stations are there in the district now. etc అని ఉన్నప్పుడు మన ఆపెం బ్లీ సెక్రటేరియట్ హోం మినిష్టరుకు పంపించవలసింది.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఆ ప్రశ్న వేసిన సభ్యులకే తెలిసినట్లులేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మంత్రిలే మాకు తెలియదనే రోజులు పెరుగుతుంటే సభ్యులమీద విమర్శిస్తే మంత్రిలు సర్వజ్ఞులయితే సభ్యులకు తెలియనట్లు—అది టూ మచ్. మంత్రిలే తెలియదని చెప్పిన సందర్భాలు ఆలోచించాలి. మన అసంబ్లి ఆఫీసు యీ ప్రశ్న విడదీసి హోంమినిష్టరుగారికి పంపిస్తే సరయిన సమాధానం వచ్చేది. అది అసంబ్లి ఆఫీసువారు చూడవలసిన ధర్మం ఉంది. రెండవభాగం నాదికాదని చెప్పాలి.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—కొంచెం వివరం సరిగాలేదేమో. నేను చెప్పింది ప్రశ్నకు సంబంధం లేదనికాని నాకు సంబంధంలేదనికాదు. అవి వనిచేస్తున్నాయో లేదా అని అంతు ప్రశ్నకు సంబంధంలేదని మనవిచేశాను.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి (కొల్లాపూర్) :—ఏదో విధంగా సమాధానం ఇవ్వాలనే ఉద్దేశంతో ఇచ్చినట్లా లేక వాస్తవంగా అగ్నిప్రమాదం నివారించే ఆంశం సంబంధించి ఆలోచించిచెప్పినట్లా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— అగ్ని ప్రమాదాలు ఎన్ని అయినాయో మనవి చేశాను.

Sri Vavilala Gopalakrishnaiah :—The number of accidents that occurred in Nellore District in the year 1967-68 together with the estimated loss of property and live ; అందుకో కాంపెన్ సేషను ఇవ్వబోతోందా లేదు.

శ్రీ పి లిమూరెడ్డి — లాస్ ఎస్టేట్ రెవిన్యూ డివార్టుమెంటు కార్యక్రమం.

Mr. Speaker: So far as (a) is concerned, the Revenue Minister is in charge and so far as (b) is concerned, the Home Minister is in charge. This question should have been split up by the Department and sent to the concerned departments. That mistake was done in the Office. Straightaway, the question was sent to Revenue Department and Revenue Department has answered (a) and (b). So far as the proper working of the fire engines and stations are concerned, naturally it is not within the jurisdiction of the Revenue Minister and if at all you want that information, I will ask the concerned Minister to supply the same to you.

Sri Vavilala Gopalakrishnaiah — Please do it Sir.

Mr. Speaker — The concerned Minister will supply the information to you.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం): — అవలమంద చవటపాలం అని మార్కాపురంకు దర్శికి బోర్డరులో ఉన్న విలేజ్ కాల్సిపోయింది. అక్కడపైరు స్టేషనుకు పిలిచారు నెల్లూరుకు చేస్తే రాలేదు. నరసారావుపేటకు చేస్తే మరుసటి దినము వచ్చింది అందుకని యీ ప్రశ్న ప్రేంచేశారు. అది ఒక చోటకు చేస్తే మరొక చోటనుంచి మరుసటి రోజు వచ్చింది.

Mr. Speaker — Mr. Mahananda is not in the House. I do not know with what object, he has sent that question.

Sri P. Subbaiah: — I know that Sir. I and Mr. Mahananda visited that place.

Mr. Speaker: — You may know it. I do not know and the concerned Minister may not know. Unless you specifically state how is it possible?

Sri P. Subbaiah: — I have gone there personally, with him, and I am now telling Sir. That the engine came on the next day.

Mr. Speaker — I am not questioning your personal knowledge. But how are we to know before-hand.

I am going to next question.

IRREGULARITIES IN PARVATHIPURAM PANCHAYAT SAMITHI

393—

* 124 (1540) Q — Sarvasri M. B. Parankusam M. Venkatram Naidu (Parvathipuram) N. Ramulu (Srikakulam) and Thangi Satyanarayana. — Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state:

(a) whether Special Audit of Parvathipuram Panchayat Samithi has been taken up to detect the irregularities and illegalities committed by the Samithi President, if so, the number of work files and equipment files produced and not produced before the audit?

(b) whether Government have received the explanation of the President, Parvathipuram Samithi, Srikakulam district under Section

31 (1) of Andhra Pradesh Panchayat Samithies and Zilla Parashads Act, 1959,

(c) whether the Crime Branch has completed its investigation against the President of the said Samithi, and

(d) if so, the action taken by the Government in the matter?

పంచాయతీరాజ్ మంత్రి (శ్రీ టి రామస్వామి). —

(ఎ) 83-84 లగాయతు సెప్టెంబర్ అడిట్ చేయాలని తీసుకోబడింది 10 వర్క్ ఫైల్స్ యీ 83-84 కు సంబంధించి ప్రొడ్యూసు చేశారు. 52 వర్క్ ఫైల్లు ప్రొడ్యూసు చేయాలి. బి. డి. ఓ. పార్వతీధరమును అవి ప్రొడ్యూసు చేయమని ఇన్ స్పెక్టర్ ను ఇవ్వడం జరిగింది. (బి) బానండి. (సి) ఇన్ వెస్టిగేషను డెయి ఎలిజాడు అఫెన్సెస్ కు పూర్తయింది ఒకటి ఇంకా యీ అడిట్ అయిన తరువాత తీసుకోబడుతుంది. (డి) అది గవర్న మెంటు ఎగ్జామినేషనులో ఉంది.

శ్రీ ఎం. బి. పరాంకుళం :— 1984 నుంచి సెప్టెంబర్ అడిట్ జరుగుతూ ఉండినప్పుడు, ఇంతవరకు కొన్ని ఫైల్లు చూడడం జరగలేదు అంటే చాలా విచిత్రంగా ఉన్నది. పురాణ యుగములో పరశురామునిదిగ్గర రాజులకంతా భయముగా ఉండేదట. కనుక యీ కలికాలములో సమితి ప్రసిడెంటు అయిన పరశురాముని దగ్గర యీ ప్రభుత్వానికేమైనా భయమున్నదా అని నాకు సందేహము కలుగుతున్నది

శ్రీ టి రామస్వామి. — మొట్టమొదట ఈ ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు వెంటనే కలెక్టరుకు పంపించామండి. కలెక్టరుగారు ఎ. సి. బి కి పంపించమని అన్నారు. ఎ. సి. బి కి కూడా మేము పంపించడం అయింది. ఎ సి బి వారు ఏమన్నారంటే, ఆయనను రిమూవ్ చేయడానికి పైన్స్ తీసుకోమని అన్నారు. వారికి నోటీసు ఇచ్చాము. నోటీసు ఇస్తే—ఎ. సి బి ఒకే కాకుండా సెప్టెంబర్ కైం ప్రాంచీకూడా పంపించమని చెప్పారండి. పై మజ్టేనియస్ గా మేము రిమూవల్ కు నోటీసు ఇవ్వడం ప్రాంచీకూడా పంపించడం జరిగింది ఆయన ఫైల్లు నాకు పంపించాలని కోరినాడండి ఈ తగువులో మళ్ళీ ఆయన రిటేన్ చేయడం, ప్రాకోర్టువారు పై ఇవ్వడం, ఆ పై తరువాత ఆయన ఎక్స్ ప్రేషన్ ఇచ్చినాడండి. అది ఇప్పుడు ఎగ్జామినేషన్ లో ఉన్నది.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :— ఇప్పుడు గౌరవనీయ మంత్రిగారు ఒక సమితి ప్రెసిడెంటు పరిశీలన పూర్తి అయిందన్నారుకదా. అయితే ఆయనమీద తప్పు ఉన్నట్లు ఆఫీసర్లు వ్రాశారా లేక ఆయన మంచి అదర్శపూర్వకమైన ప్రెసిడెంటు అని వ్రాశారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి — వారు తప్పు ఉన్నదని వ్రాసినందువల్లనే ఆయనకు రిమూవల్ కు నోటీసు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆయన పర్సనల్ హియరింగ్ అడిగినాడండి ప్రాకోర్టువారి రూల్సు ప్రకారం అది ఇవ్వాలని, లేకపోయినప్పటికీ, కోరినప్పుడు ఇవ్వాలని ప్రాకోర్టువారు కొన్ని డిసీషన్లులో చెప్పారండి. అందువల్ల ఈ నెల 22 వ తారీఖున పర్సనల్ హియరింగ్ ఇచ్చామండి.

PRIMARY HEALTH CENTRE AT CHAGALLU

399—

*57 (7176) Q.—Sri K. Buchirayudu (Kovvur) — Will the hon Minister for Panchayati Raj be pleased to state

(a) whether there are any proposals with the Government to provide a Primary Health Centre at Chagallu in Samisragudem Panchayat Samithi, West Godavari district, and

(b) if so, when?

Sri T. Ramaswamy :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—ఈ ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్ కోసం 10 వేల రూపాయలు డిపాజిట్, దానికి సంబంధించిన భూమి డిపాజిట్ చేసిన మాట వాస్తవమేనా? వాళ్లు చేశారు. కాబట్టి, మరి గవర్నమెంటు చెప్పిన మాట మీద వెంటనే అక్కడ ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్ పెట్టడానికి పునరాలోచన చేస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మూడు సమితులకు కలిసి 1964 లో మూడు ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్లు పెట్టినారు. తరువాత 2 సమితులు అయినాయి. ఆ రెండు సమితులలోనె మూడు సెంటర్లు ఉన్నాయండి. ఇంకొకటి ఇవ్వడానికి అవకాశములేదని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri K. Buchi Rayudu :—If that is so, why did the Government ask for deposit.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—దానికి ఇంకొక ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్ రావండీ.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—మీరు డిపాజిట్ చేయమంటే చేశారండి. మరి దాని మీద ఏమిచేస్తారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—డబ్బు వాపసు ఇస్తాము.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—కట్టమని చెప్పి మరి వాపసు ఇవ్వడం ఏమిటండి?

శ్రీ బి. రత్నసభావతి (రాజంపేట) :—ఒక్కొక్క సమితిలో ఒక్కొక్క ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్ ఉన్నది. ఇప్పుడు కాని ఒకప్పుడు గవర్నమెంటు ఒక పాలసీ చేసింది; కొన్ని సమితులలో రెండు ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్లు కూడా పెట్టడానికి అవకాశము ఉన్నదని. అతరువాత ఉపసంహరించుకొన్నట్లు ఉన్నది. కాని ప్రతి సమితిలో కూడా ఒక కన్స్ట్రక్షన్ ఉన్నది. రెండవ ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటరు కూడా ఇవ్వడానికి వీలు ఉన్నది. మిత్రులు చెప్పినట్లు, వారు చాలా సమితులలో వది వేలు రూపాయలు, భూమి అడిగినారు. తీసుకొన్నారు. ఇదే జరుగుతున్నది. కనుక ఆ పాలసీ ఏదో క్లియర్ గా ఒక హెల్త్ సెంటరు ఉన్నచోట రెండవది ఇవ్వరు అనే టటువంటిది క్లియర్ గా డిక్లర్ చేస్తారా మంత్రిగారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—448 పంచాయతీ సమితులు ఉండేవి. అవి 321 పంచాయతీ సమితులుగా మార్చినారు. ఎక్కడైతే పంచాయతీ సమితిలో ఎక్కువ భాగము ఇంకొక పంచాయతీ సమితిలో కలిసిందో అక్కడ ఇంకొక ప్రైవేట్ పాల్ట సెంటరు ఇస్తారు. మొత్తము 448 ప్రైవేట్ పాల్ట సెంటర్లు వస్తాయండి కాని ధనాభావంవల్ల పాల్ట డిపార్టుమెంటువారు ఇప్పుడు కొత్త సెంటర్లు పెట్టవద్దు అని అన్నారు. అందుచేత ఇప్పుడు పెట్టడంలేదు.

PURCHASE OF LAND BY BOGOLU PANCHAYAT

400—

* 39 (6669) Q.—SRI S. Vemayya :—Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state .

(a) whether it is a fact that the Bogolu Gram Panchayat, Kavali taluk, Nellore district purchased a site during 1967 at the rate of 10,200, whereas the adjoining pattadar was willing to give his land at the rate of Rs. 2,000 only, and if so, the circumstances that led to purchase of the land at an abnormal rate ;

(b) the dates on which agreement was entered into for purchase of the land and the actual payment of cash ,

(c) whether the site is put to use for the purpose for which it has been purchased ; if not the reasons therefore , and

(d) whether all the formalities have been observed in purchasing the site ?

SRI T. Ramaswamy :—(a) One acre was purchased for Rs. 8,470 and not for Rs. 10,200. The Collector, Nellore, has reported that no pattadar came forward with a letter of consent for selling his land for Rs. 2,000.

(b) On 2-9-1967 An amount of Rs. 7,896 25 ps., was paid by the Panchayat on 23-9-1967 and 24-9-1967. The Panchayat has yet to pay a balance of Rs. 573.75 ps.

(c) Not yet. The technical sanction of the Superintending Engineer, Panchayati Raj, Cuddapah for the estimate of the protected Water Supply Scheme of Bhogolu Panchayat, was awaited. Meanwhile, the Government on receipt of certain complaints, have stayed the purchase of the land by Bhogolu Gram Panchayat. on 9-11-1967.

(d) The Collector has reported that all the formalities, prescribed for purchasing the immovable property, have been followed in the purchase of the said land.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—మరి ఇంకా ఎవరూరాలేదు, 8 వేల రూపాయలకే కొన్నామని చెప్పుతున్నారు. ఆ పరిసరాలలో ఎవరినైనా అడిగారా ? కనీసం ఎవరైనా ఇస్తారా అని ఒక వోటీసు బోర్డు అయినా వేశారా. మరి పవర్ ప్లన్ కోసం దానిని కొన్నామో, దాని కోసం ఎందుకు దానిని ఉపయోగించడం లేదు ? మరి కంప్లైయిట్స్ అన్నారు. ఆ వచ్చినటువంటి కంప్లైయింట్సు యొక్క సేవర్ ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఇది మంచినీళ్ల స్కీము కోసం కొన్నారండి. అది ఇంకా ఇన్వెస్టిగేషన్ స్టేజీలో ఉన్నదండి. తరువాత కంప్లెయింట్లు ఏమిటంటే, ఒక అసిస్టెంట్ సెక్రటరీ. ఎం.పి.ఎస్. చౌదరి అని ఆయన తాలూకు మాకు భూమి అడి అని, అందుచేత వీరందరు కొన్నారని కంప్లెయింట్లు చేశారు. ఆ కలెక్టర్ ఎన్ క్వయరీచేసి ఇదంతా న్యాయంగా ఉన్నది ప్రక్కన ఉండే భూమి ఈ ఖరీదు ఉన్నది. ఈ మంచినీళ్ళు పడేది కూడా ఆ ఖోగోలు గ్రామంలో ఆ ఒక చోటే పడేది. అక్కడ ఒక మంచి నీళ్ల థావి ఉంది ఆ ప్రక్కనే శ్రవ్వీ ఈ థావి ఆ థావి కలుపుతామని చేశారు అని కలెక్టరు రిపోర్టు చేశారండి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఈ నష్టపరిహారం ఇచ్చేటప్పుడు, ఆ ప్రక్కన ఉండే ఓటువంటి భూములయొక్క పరిస్థితి తీసుకొన్నారా? తీసుకొంటే మరి ఏవిధంగా ప్రక్కన ఉండేటటువంటి భూములయొక్క విలువ ఉన్నది. అనేది ఎట్లా అసెస్ చేశారండి?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఇక్కడ ఒక పెక్యూలియర్ పరిస్థితులు ఉన్నాయని చెప్పారు. ప్రక్కన ఉండేటటువంటిది వెయ్యి రూపాయలైనా ఏమి ఉపయోగము, మంచినీళ్ళు పడకపోతే?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఇప్పుడు ప్రక్కన ఉండే భూముల ఖరీదు అలాగే ఉన్నదని కలెక్టరు రిపోర్టు చేశారు. అసిస్టెంట్ కమిషనర్, రిలిజియస్ ఎండో మెంట్సు మా భూములు ఆ గ్రామంలో ఉన్నవి ఆ ఖరీదుకే మేము అమ్మాము. మీరు ఏ ఖరీదుకైతే మీరు కొన్నారో, ఆ ఖరీదుకే మేము అమ్మామని వారు వ్రాశారండి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఇప్పుడు మాకు వచ్చినటువంటి వార్త ఏమిటంటే, ఆ ఎం.రా ఒక ముఖ్యమైనటువంటి వ్యక్తిదని, అందువల్ల దానిని ప్రత్యేకంగాచే కొన్నారని చెప్పుతున్నారు. అది కూడా ఆలపాటి వెంకట్రామయ్యగారి వియ్యంకుడు అని తెలుస్తున్నది. అది నిజమేనా.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—కారండి. ఎం.పి.ఎస్.చౌదరి, అసిస్టెంట్ సెక్రటరీ ఆయన మామది.

PROTECTED WATER SUPPLY SCHEME TO PARKHAL

401—

* 1025 (2423-K) Q.—SRI C. Janga Reddy :—Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) when the protected water supply scheme for Parkhal town has been started and the estimated amount therefore, and

(b) when the said scheme is likely to be completed?

SRI T. Ramaswamy :—(a) The mark out for the service reservoir which was taken up first was given on 9-8-66. The estimated cost of the Scheme is Rs. 7.34 lakhs.

(b) The scheme is completed except for erection of pumpsets. The pumpsets will be tested and put into commission immediately after the Electricity Department gives power supply.

TELUGU TYPEWRITERS TO PANCHAYAT RAJ INSTITUTIONS

402—

* 78 (7576) Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state

whether the Government have permitted all the Panchayat Raj Institutions to purchase Telugu Typewriters for their use and appointing Telugu Typists ?

Sri T. R. maswamy :— No, Sir. But instructions have been issued by General Administration Department to the Director of Printing and Stationary to supply Telugu typewriters to some of the Panchayat Samithis in which trained Telugu Typists are already available.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— 'విల్ బి గివన్' అన్నారు. అది ఎప్పుడు ఇస్తారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— అంతే కొనమని ఇస్తామండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అదే ఎప్పుడు ఇస్తారని.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— కాదండి ఇంకా తెలుగు టైపు చేసేవాళ్లు లేరు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మీరు ఆర్డరు ఇవ్వడానికి ఏమిటండి?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— కొనడానికా?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అవును.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— తెలుగు టైపిస్టు అవైలబుల్ గా ఉన్నట్లయితే ఆర్డరు ఇస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇస్తామంటే, ఎప్పుడని?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— వెంటనే ఇస్తాము, రేపే సంపిస్తాము.

శ్రీ జి. శివయ్య :— తెలుగు టైపు రైటింగు నేర్చుకోడానికి ఇన్ స్టిట్యూషన్స్ ఏవైనా పెడతారా లేకపోతే తెలుసునింగు ఇవ్వడానికి మీరు ఏవైనా ప్లాన్ తీసుకొంటారా? మిషన్సు ఎక్కడ ఉన్నాయో చెప్పితే మేమైనా కొని నేర్చుకొంటామండి. దానికి ప్రభుత్వము ఏదైనా సహాయం చేస్తుందా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— ఒక కి బోర్డు టైప్ రైటర్ ప్రభుత్వము అఫ్ఫార్డ్ చేశారండి. అటువంటిది అప్పుడే ప్రభుత్వము 870 టైపురైటర్లు కొన్నారండి. నవ్వే డిపార్టుమెంటు కొంతమందికి తెలుసునింగు ఇక్కడ వైదరాబాదులో ఇదివరకు ఇచ్చారండి. మళ్ళీ ఇప్పుడు జిల్లాలలో తెలుసునింగు ఇవ్వడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నాము.

శ్రీ జి. శివయ్య :— ఆ పైపు మిషిన్లు ఎవరు అమ్ముతాగోకూడ చెప్పండి.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— నాదగ్గర లేదండి.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పం) :— తెలుగు ప్రైవేట్ లింగ్ లో ఎంతమంది ట్రయినింగ్ అయినవారు ఉన్నారు? ట్రయినింగ్ ఇవ్వటానికి ఎక్కడెక్కడ ఇన్ స్టిట్యూషన్స్ ఉన్నవి. ఎన్ని వంచాయితీరాజ్ ఇన్ స్టిట్యూషన్స్ లో తెలుగు ప్రైవేటులు ఉన్నారు.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— 11 వంచాయితీ సమితులలో తెలుగు ప్రైవేటులు ప్రైవేట్ మిషిన్లు ఉన్నవి. మొత్తం గవర్నమెంట్ కు 272 మిషిన్లు కొన్నాయి.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :— రాష్ట్రం మొత్తం మీద తెలుగు పైపు నేర్చుకొన్నవారు— ప్రైవేటు కేంద్రాలు ఎంతమంది ఉన్నారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— ప్రైవేటులో 272 మందికి ట్రయినింగ్ ఇచ్చారు.

శ్రీ ఎన్. రామవరెడ్డి :— సమితులు బిల్లా పరిషత్ లో తెలుగు ప్రైవేట్ లేని కారణంగా ప్రొసీడింగు ఇంక్విశుభాపలో ఇవ్వటంచేత సభ్యులకు తెలియకుండా పోవటం జరుగుతున్నది. ప్రైవేటు లేదు అనే కారణంచేత మొత్తం తెలుగు భాషకు స్థానం లేకుండా చేస్తున్నారు కాబట్టి వెంటనే ఆరు నెలలలోగా ప్రైవేట్ లకు తెలుగు ప్రైవేట్ లింగ్ లో ట్రైనింగ్ ఇచ్చి పూర్తిచేస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— ఇప్పుడు బిల్లాలో కూడా ట్రయినింగు ఇవ్వటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ సత్యనారాయణరాజు :— బిల్లాలో పెట్టటానికి ఎప్పటిలోగా ప్రయత్నం చేస్తారు? ఇప్పటికైనా ప్రతి బిల్లాలో ట్రయినింగు సెంటర్స్ పెట్టటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— త్వరలోనే చేద్దామని అనుకుంటున్నాము.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— తెలుగు ప్రైవేటులు ఎట్లా వస్తారు? డిపార్టుమెంటు వారు ట్రయినింగుకు సంబంధించి వచ్చేది. ఆ విధంగా వచ్చేట్లు ఫేజ్ పోగ్రాము తీసుకొన్నారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— అటువంటి ఫేజ్ ప్రోగ్రామ్ తీసుకొంటాము.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— ఫేజ్ గా యీ వంచాయితీ సమితులు, బిల్లా పరిషత్ లనుండి ఇంకమింకా మేము ట్రయినింగుకు సంబంధించి అన్నది ఇతమిద్దంగా ఉంటే— వారు అమలు జరుపుతారనేది అర్థం అవుతుంది. అట్లాంటి స్కీము తీసుకొన్నారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— అ స్కీము ఉంది. మైగా మనం ఫోర్స్ చేయడానికి ఎట్లా? వారు పంపించాలి. పంపించమని కోరాము. వలసిస్తున్నాము.

శ్రీ కె. మునుస్వామి :— ఇంగ్లీషు టైప్ రైటింగ్— స్కూల్స్‌లో అప్సల్స్‌గా పెట్టినట్లు తెలుగు టైప్ రైటింగ్ కూడ స్కూల్స్‌లో అప్సల్స్‌గా పెట్టడానికి పథకం ఉన్నదా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు ఎడ్యుకేషన్ మినిస్టర్ గారు చెబుతున్నారు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :— మంత్రిగారు 275 మందికి తర్ఫీదు ఇవ్వబడిందని చెప్పారు. తర్ఫీదు కేంద్రాన్ని ప్రభుత్వమే నడిపిస్తున్నదా? 275 మంది, ప్రభుత్వపక్షం నుండి పంపించినవారు బ్రయనింగు అయినారా? ఈ 275 మంది— ఉద్యోగ అర్హతలు కలిగినవారికి ఉద్యోగాలు ఇచ్చారా?

Mr. Speaker :— I think, this question should have been put to the Education Minister.

Sri P. V. Narasimha Rao :— To the extent of this question, 275 persons have been trained here. Since the number is going to be much and many departments are going to depute their typists, for this training, we have now decided to decentralise this and to start it in districts also. Arrangements are going on.

Sri D. Venkatesam :— You said that only the Government employees are being trained. Now that 275 trained persons are not sufficient for administrative setup, What are the steps that the Government propose to take to increase the number?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— ఇప్పుడు 275 టైప్ మిషన్స్ ఉన్నవి. అవి జిల్లాలకు సంపించి మూడు, నాలుగు కేంద్రాలలో ఇంకా ఎక్కువ సంఖ్యలో వారికి బ్రయనింగు ఇప్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. గరల్స్ పాఠశాలల్లో ఇక్కడ తెలుగు టైప్ రైటింగ్ ఇంట్రడ్యూస్ చేయాలని అనుకుంటున్నాము. ఇటీవల యీ ఇబ్బందులవల్ల అది జరగలేదు. లేకపోతే ఇది వరకే జరిగిఉండేది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇప్పుడు పంచాయతీ సమితులకు కొనుక్కోడానికి పర్మిషన్ ఇస్తారా అంటే ఇవ్వడానికి ఆలోచిస్తున్నామన్నారు. వారు ఇన్ పీయేట్ చేయడానికి వీలేకుండా ఉన్నది. వారు కొనుక్కోడానికి పర్మిషన్ ఇస్తారా అంటే ఇంకా ఆర్డర్ ఇవ్వలేదు అన్నారు. ఆవరిధిలో పని జరగటానికి వీలేకుండా పోతున్నది. మిషన్స్ తక్కువ ఉన్నవి. వాటిని కొనటానికి ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఇబ్బందులు వస్తున్నవి. వారిని అవి కొనటానికి ప్రోమోండ్ ఇవ్వాలి. ఆడిట్‌లో పట్టుకొంటే అభ్యంతరంలేదు, అది చేయకపోతే అభివృద్ధి రాదు.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— ఇదివరకు అడిగినవారందరికీ పర్మిషను ఇచ్చాము. ఇప్పుడు ఎవరైనా అడిగితే ప్రీగా ఇస్తాము.

WONDER RICE

408—

* 684 (1192) Q.—Sri C. V. K. Rao (Kakinada) :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether it is true that "WONDER RICE" is being introduced in this State and if so, whether it is a fact that this variety has

yielded 5.25 tonnes of paddy per acre in 1967-68 and who conducted this experiment, and

(b) how much acreage has been covered by this "WONDER RICE" and what was its yield in 1967-68 and 1968?

The Minister for Agriculture (Sri K. Venkataratnam):—(a) No, Sir.

(b) Does not arise

(ఎ) అధ్యక్షా, అసలు వండర్ రైస్ అనేది లేదు. ఐ. ఆర్. 8 రైస్ ను వండర్ రైస్ అని అంటారేమో అనుకుంటున్నాము. అదేకనుక అయినట్లయితే ఎకరానికి 40 బస్తాలు మొదలు 76 బస్తాల వరకు దిగుబడి వస్తున్నది. వ్యవసాయశాఖ వారు దానిని నిర్వహిస్తున్నారు.

(బి) 67-68 లో మాత్రం ప్రయోజనాత్మకంగా కొన్ని చోట్ల వేశారు. 68-69 లో సుమారు 2 లక్షల 70 వేల ఎకరాలలో ఐ. ఆర్. 8 వేశారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, ఈ ఇచ్చిన సమాఖానాలు బట్టి, యీ మంత్రిగారి మీద యీ హామీకు రాంగ్ కన్ఫిడెన్స్ ఇస్తున్నట్లు ప్రివీలెజ్ మోషను తీసుకురావాలా? లేక పోయిన మినిస్టర్ మీద తీసుకురావాలా, లేక ఇద్దరు మినిస్టర్స్ మీద తీసుకురావాలా? అనేది నాకు అనుమానం ఏర్పడుతున్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—లేక, వారిద్దరిని వదలిపెట్టి మీ మీద తీసుకురావాలా...

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, మీరు జాగా సమర్థిస్తూ ఉంటారు. ఈ విషయంలో నేను ఊరుకోదలచలేదు. ఎగ్రికల్చర్ డిమాండులో 68-69 లో మంత్రిగారు ఇచ్చిన సోటీస్ లో యిలా చెప్పబడింది. 'It has been demonstrated that by growing High Yielding Varieties, it is possible to get a yield of 8 to 10 tones of grain per hectare in a year. I. R. S. rice which was introduced into this country from Phillipines in the rabi season of 1966-67 and described as 'Wonder Rice' is becoming increasingly popular with the farmers of the State. Under ideal management, this variety has given a record net yield of 52.5 quintals or 5.25 tonnes of paddy grain per acre in khariff season of 1967-68 in the holding of Sri Lakshmikantha Reddy of Sirampally village of Nizamabad district.'

Sir, it is an important thing. If the House is misled this way, we are nowhere.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—దాని జిస్ట్ వారికి చెప్పి, మీ సంగతి అడగండి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—వారికి జిస్ట్ ఏమి అర్థం అవుతుంది? I do not know where this wonder rice is grown, perhaps it is grown in wonder land. This is in Nizamabad district and it is grown by Sri Lakshmikantha Reddy and it is 5.25 tonnes of paddy per acre. The Government cannot be so ignorant and callous to reply in this manner. It is further said last year that 'during 1968-69, it is expected to cover an area of 7 lakh acres with this variety'. That is the information given last year, 7 lakh acres of land is to be covered by this wonder rice. Sir, the Minister is misleading the House. And that is my humble submission.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—అధ్యక్షా, ఇందులో మిస్ బీడింగ్ చేసేది ఏమీ లేదు. వండర్ రైస్ అనే పేరుతో లేదు. ఐ. ఆర్. 8 అనే దానినే వండర్ రైస్ అని నేను అన్నాను. అసలు యీ వండర్ రైస్ అనే పదానికి తెలుగులో అమోఘమైన రైస్ అనే పేరు ఉంది. దానిని వండర్ రైస్ అని అంటారో—అదే అయినట్లయితే ఎకరానికి 40 నుండి 80 బస్తాల వరకు వండుతుంది. ఎగ్రికల్చర్ డిపార్ట్ మెంట్ వారు దీనిని తయారుచేశారు అని చెప్పాను.

Sri D. Venkatesham.—I R 8 cannot be called wonder rice. There is no such rice. It is I. R. S, which is otherwise called wonder rice. There is nothing for the Minister to explain. అన్నారు. వారు చెప్పినదానికి ఎందుకు మర్నణ పడాలో అర్థం కావడంలేదు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—ఐ. ఆర్. 8 అని నేను స్పష్టంగా చెప్పాను. ఐ. ఆర్. 8 కనుక అయినట్లయితే—అన్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఇక్కడ గౌరవ సభ్యుల యొక్క సమస్య ఏమిటంటే—1968 వ సంవత్సరములో స్పష్టంగా ఎగ్రికల్చర్ మినిస్టర్ గారు యీ ధాన్యానికి వండర్ రైస్ అని పాడిబడుతున్నది అని చెప్పిఉంటే, “అయిఉండ వచ్చును.” అని ఇప్పుడు మంత్రిగారు 1969 లో చెబితే—ఇదేమి ఖర్చు అని గౌరవ సభ్యుల భోష. వారు ఇదివరకు వండర్ రైస్ అని స్పష్టంగా అచ్చు వేసిన ఉపన్యాసంలో చెప్పిఉండి, ఇప్పుడు మంత్రిగారు మారిపోగానే—అయిఉండ వచ్చును—అనే భావం మన డిపార్ట్ మెంట్ లో వచ్చిందా? ఇప్పుడు ఆ డిపార్టు మెంట్ యేనా? కొత్తది వచ్చిందా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—అదే కనుక అయినట్లయితే—అన్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—1968-69 కి ఈ ఐ. ఆర్. 8 అనే వండర్ ఫుల్ రైస్ ఫిలిప్పైన్స్ నుండి తెచ్చినది 7 లక్షల ఎకరాల భూమిలో పండిస్తూన్నారని స్టేట్ మెంటు యిచ్చారు. ఎన్ని లక్షల ఎకరాలలో పండించారో చెప్పగలరా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—1968-69 లో సుమారు రెండు లక్షల 70 వేల ఎకరాలలో ఐ. ఆర్. 8 పోయింది. మంచి దిగుబడి వచ్చినది.

DEVELOPMENT OF BANANAS & PLANTAINS

404—

* 794 (1978) Q.—Sarvasri G. Sivaiah, Agarala Eswara Reddy (Tirupathi) and S. Vemayya :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state.

(a) whether there is any proposal or schemes before the Government to develop Banana and plantain fruit development within Andhra Pradesh and particularly on coastal areas near sea ports and, if so, what are the schemes and proposals before the Government;

(b) whether there is any help or co-operation from the Banana Fruit Development Corporation and if so, to what extent; and

(c) whether it is a fact that the State Bank of India is granting loans to the agriculturists at the rate of Rs. 1,500 per acre for banana fruit development schemes and if so, whether such loans have been arranged in Andhra area?

Sri K. Venkataratnam.—(a) Yes, Sir. A scheme has been formulated for producing banana for export purposes.

(b) The Banana and Fruit Development Corporation will co-operate in the implementation of the programme and effect the purchase of fruits from the growers for export purposes.

(c) Not yet, Sir.

ఎ. ఉన్నది. ఎగుమతి సౌకర్యాల కోసం అరటిపళ్ళు ఉత్పత్తి చేయడానికి ఒక పథకం రూపొందించ బడింది.

బి. ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలుపరచడంలో బానానా కార్పొరేషన్ సహకారాన్ని యిస్తున్నది. ఆ సంస్థ ఎగుమతి కార్యాల నిమిత్తం పండ్లను ఉత్పత్తిదారుల నుంచి కొనుగోలు చేయడం జరుగుతున్నది.

సి. సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు వాశాము గాని యింతవరకు మనకు సమాధానం రాలేదు.

శ్రీ జి. శివయ్య :—బనానా ప్రూట్ 'డెవలప్ మెంటు కార్పొరేషన్' మద్రాసులో ఉన్నది. ఇందులో వచ్చినటువంటి డబ్బుతో ఎక్కువ భాగం చాల పిరివిగా మద్రాసులో ఖర్చు పెడుతున్నారు ఇక్కడ మాస్తే ఏదో కొంత వాళ్ళకు సహాయం చేస్తారనే అభిప్రాయం ఉన్నది. ప్రభుత్వం సరైన సలహాలు వాళ్ళ దగ్గర తీసుకోకపోవడం వల్ల యిటువంటి గతి మనకు పట్టిందని అభిప్రాయ పడుతున్నాను. ఇది మీదటనేనా తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకొని వాళ్ళ దగ్గర సహాయం పొందుతారా లేదా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—ప్రభుత్వం ఈ అరటి పళ్ళ సంస్థకు మద్రాసులో ఉన్న సంస్థతో పాటు సహకారం చేసి, దానిని పాచ్చుగా కొనడానికి, పాచ్చుగా ఎగుమతి చేయడానికి తీవ్రంగా ప్రయత్నం చేస్తున్నది. ఇప్పుడు కోడూరు, రాజంపేట ప్రాంతాలలో కూడ పాచ్చుగా వేశారు, మద్రాసు రేవుకు ఎగుమతి చేస్తున్నారు. మరొక చోట విశాఖపట్టణం రేవులో కూడ ఎక్కువ ఎగుమతి చేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఈ కార్పొరేషన్ అర్థికంగా రైతులకు సహాయం చేయాలని ఉద్దేశ్య పడినది గదా. ఆ కార్పొరేషన్ వల్ల మన రాష్ట్రానికి ఎంత ఆర్థిక స్థోమత రైతులకు అందింది? ఆ వివరణ చెప్పతారా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—ఆ కార్పొరేషన్ వల్ల మనకు అందినా అందకపోయినా మన ప్రభుత్వం కూడ పాచ్చుగా సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తూ ఉన్నది. సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు కూడ వ్రాసినది. దీనికి పాచ్చుగా ముఠాలు యిచ్చి అభివృద్ధి పరచి ఈ సంస్థతో ఎక్కువ వ్యాపారం చేయించాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నది.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—బనానా క్రాప్ చాల కాస్ట్లీ క్రాప్ అని మన అందరికీ తెలుసు. మన దేశంలో తరచు తుఫాను రావడం వల్ల ఆ క్రాప్ నష్టపడుతున్నది. దానికి క్రాప్ ఇన్ సూరెన్స్ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— ఆలోచిస్తూ యున్నది.

శ్రీ టి. నాగేశ్వరరావు (మంగళగిరి):— ఇటీవల పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో ఖాస్కర కేలా అనే క్రొత్త రకాన్ని డెవలప్ చేశారు. అది సైజ్, ప్లేవర్, న్యూట్రీషన్ దృష్ట్యా చాల ప్రశస్తమైనదని వింటున్నాము. ఎక్స్‌పోర్టుబుల్ వెల్లెటీగా కూడ పనికివస్తున్నది. దానిని ఎక్కువగా వ్యాప్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం దోహద చర్యలు తీసుకుంటుందా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— ఖాస్కర కేలా అనే దానిని గురించి వివరాలు లేవు. ఆ విషయం తెలుసుకొని దానికోసం కూడ ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :— బనానా ఫార్మ్ కంట్రీస్ కు పంపిస్తున్నామా? పంపితే ఏ రూపంలో పంపుతున్నాము? మద్రాసువారు ఏమి చేస్తున్నారు. వాళ్లు ఈ బనానా మన దగ్గర నుంచి తీసుకొని ఎండబెట్టి జెల్లీ చేసి ఫార్మ్ పంపేది మీకు తెలుసా? తెలిసినట్లయితే చెప్పండి.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— మద్రాసు కార్పొరేషన్ ద్వారానే యింత వరకు యివన్నీ చేస్తున్నాము. మనకు ఏజెంట్స్ గా ఉండి కొంతభాగంవారికి కూడ, అక్కడ ఉన్నటువంటి పరిస్థితులలో వారికి మన సహాయం యిచ్చి వారి ద్వారా ఈ సహాయం పొంది దీనిని ఎక్కువగా కృషిచేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నాము.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— మన ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి ఎన్ని కంట్రీస్ కు పోతున్నాయి, ఏ రూపంలో పోతున్నాయి? అది చెప్పలేదు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— మద్రాసు కార్పొరేషన్ ద్వారానే యింత వరకు వెళ్ళాయి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మన ఏజెంట్స్ గా వారు ఉన్నారని మనం సంతోషిస్తున్నాము. ఆ సంతోషమేనా మనకు లేకపోయినట్లయితే మన యొక్క ప్రొడక్ట్స్ డై రెక్టుగా యితర దేశాలకు ఎక్స్‌పోర్టు చేసి రాష్ట్ర గౌరవం, దానికి రావలసిన ప్రయోజనం పొందుతారా? మహారాష్ట్ర మొత్తం మొనాపలి చేస్తున్నదనే సంగతి తెలుసునా? మనం పండించడం, మద్రాసుకు పంపించడం, మహారాష్ట్ర మొనాపలి చేయడం. ఖాస్కర కేలా మాకు తెలియదు అన్నారు. ఖాస్కర కేలా గురించి క్రిందటి తడవ మంత్రిగారు మేము వాటి విషయం ఆలోచిస్తున్నామని జవాబుచెప్పారు. అది మీ రికార్డులలో లేదేమో కనుక్కండి. ఆ విధంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో బనానా జాగా అభివృద్ధి చేసేందుకు ఏమి ప్రయత్నం చేస్తారు?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— బనానా గురించి తీవ్రమైన ప్రయత్నము చేస్తూ ఉన్నది. ఎన్నోరకాలుగా దానిని అభివృద్ధిచేయడానికి, రైతులకు ఎన్ని రకాలుగా సహాయపడాలో సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నుంచి స్టేటు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా నుంచి కూడ దీనికి సహాయం తీసుకొని రైతులకు అందిస్తున్నాము. మిగతా వాటి విషయంలో యిక్కడ యిన్ ఫర్మేషను లేదు. అది ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— మరొక త్రువ జెన్నీ కాకుండా డై రెక్టుగా ఎక్స్‌పోర్టు చేసుకొని వ్యాపారాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా అనే పాయింట్ కు సమాధానం రాలేదు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— దానికి వేరే ప్రశ్న వేయండి ఆ సమాచారం అంతా తెప్పిస్తాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— ఇతర దేశాలలో మన భాస్కర కేరళి మంచి గిరా ఉన్నదని, యిది ఫారెన్ ఎక్స్‌పెంజి కూడ కమాండ్ చేస్తుందని యిదివరకే వచ్చినది. కాని ఎక్స్‌పోర్టు ఫెసిలిటీస్. కోల్డు స్టోరేజ్ ప్లాంటు లేవని చెబుతున్నారు. ప్రభుత్వం ఆ రెంటిపైన నిగా పెట్టి తప్పకుండా సాధించి మన ప్రూట్స్‌ను యితర దేశాలకు పంపే ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :— దానికి ప్రత్యేకంగా ప్రశ్నవేస్తే అవిషయాలన్నీ వేసు చెబుతాను.

INTER-STATE BUSES BETWEEN ANDHRA AND MYSORE

405—

* 194 (2593) Q.—SARVASRI T. C. RAJAN (Palamaner), D. Venkatesam and Agarala Easwara Reddy :—Will the hon. Minister for Transport be pleased to state :

(a) the number of inter-State route buses plying in between Andhra and Mysore from each side now; and

(b) if there is any disparity from Andhra side what are the reasons and the steps that the Government propose to take to remove this disparity?

The Minister for Transport (Dr. M. N. Lakshminarasiah) :—

(a) There are 127 Andhra Pradesh route buses and 174 Mysore route buses.

(b) The apparent disparity in the number of buses is balanced by other factors such as longer route mileage and greater penetration of one State buses into the other State and vice-versa thus maintaining overall parity, as envisaged in the agreements. However, some difficulty has arisen on account of certain district routes in Mysore State having been nationalised and the matter is being sorted out with the Mysore Government.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ :— ఈ కౌంటర్ స్టేట్ రూట్స్ ఒకేసారి చేయడానికి ముందు రెండు గవర్నమెంట్లు— ఆంధ్ర, మైసూరు, యిరువైపులనుంచి—చేరి, ఒక అగ్రిమెంట్ చేసుకుంటున్నారు. అంటే మన బస్ లో అటుపోవడం, వారి బస్ లో యిటు రావడానికి సంబంధించి, వారి బస్సులు వస్తున్నాయి ఇక్కడ మన గవర్నమెంట్లు కౌంటర్ సైను చేస్తున్నది. కాని, వారు మన బస్సులకు సంబంధించి కౌంటర్ సైన్ చేయడం లేదు. అవిషయాలకు సంబంధించి మన ప్రభుత్వం మాత్రం ఎటువంటి శ్రద్ధా తీసుకోవడంలేదు. మన బస్సులను బోర్డర్ వద్ద వారు ఆపుజేసేస్తున్నారు. దీనివల్ల మన ఆపరేటర్స్‌కు చాలా నష్టం జరుగుతున్నది. రెండేళ్లకు ఒకసారి రెన్యూవల్‌కు రావడం జరుగుతూ వుంటుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం యిప్పటికైనా యీ విషయమై శ్రద్ధ తీసుకుంటుందా?

డాక్టర్ యం. యస్. లక్ష్మీనరసయ్య :— వారు చెప్పినది వాస్తవమే. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నది. మైసూరు ప్రభుత్వముతో మనం వదిలదే చెబుతున్నాం. కాని రెసిప్రొకల్ గా అనుకున్నాం. కాబట్టి... వారి వర్సిటీ మనం కాన్సిల్ చేయడం కాగుండదు. కొంతవరకు నెగోషియేట్ చేస్తాము.

అప్పటికీ పరిస్థితి మెరుగుపడకపోతే అప్పుడు ఆ పద్ధతి అవలంబించడానికి ప్రభుత్వము సిద్ధముగా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri M.B. Raja Rao (Madakasira) :—There is considerable delay in the negotiations that are taking place between Mysore and Andhra States. So many buses are held up on the border, this side or that side. Will the Government take steps to expedite the negotiations? Dr. M. N. Lakshminarasiah — Sir, it is being tackled at the Secretariat level.

Mr. Speaker :—Answers to the other questions will be laid on the Table of the House. The question hour is over.

Some hon. Members rose

Sri G. Siviah :—Sir, When Sri Venkat Reddy, Panel Chairman was in the Chair, I had requested him to take up question No. 416 which is important for us

Mr. Speaker — The Chief Minister wants to make a statement. After that, we shall take up the said question.

ANNOUNCEMENT

re : RELEASE OF DETENUES

Sri K. Brahmananda Reddy :—Sir, the Andhra Pradesh Regional Committee has in its resolution dated 22-7-69 appealed to the students to eschew violence and to attend to their educational institutions and recommended among other things the release of those detained under the Preventive Detention Act in connection with the Telangana agitation so as to create a congenial atmosphere. The Government have given the most careful consideration to the above recommendation and have decided to revoke immediately the detention orders against all persons held in detention or ordered to be taken in detention in connection with the Telangana agitation. The Government trust that the authorities hereafter will not be compelled to have recourse to Preventive Detention.

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

FOODGRAINS PRICES IN DROUGHT AREAS OF CHITTOOR DISTRICT

416 —

*879 (2553) Q.—Sri G. Siviah. — Will the hon. Minister for Civil Supplies be pleased to state:

(a) whether the Government is aware that prices of food-grains in Chittoor and other drought affected districts are soaring up beyond the reach of common people;

(b) what steps the Government is taking to bring down the prices of food-grains in Urban Areas; and

(c) how much foodgrains in each category has been supplied to each district in Andhra Pradesh from September, 1968 to February, 1969?

The Minister for Civil Supplies (Sri A. Sanjeeva Reddy) :—

(a) Government are aware of the general price spiral of foodgrains not only in drought affected districts, but also in other districts of the State but the prices have not shot up beyond the purchasing power of the common man

(b) In Urban areas stocks of foodgrains are being supplied through fair price shops and ration shops at reasonable rates to consumers.

(c) Three statements are placed on the table of the House.

STATEMENTS PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE
VIDE ANSWER TO CLAUSE (C) OF L. A. Q. No. 2553 STARRED. (416)]

STATEMENT-I

Quantities of Rice supplied to all Districts from September 1968
to February, 1969

Districts	Sept. '68	Oct. '68	Nov. '68	Dec. '68	Jan. '69	Feb. '69
			(Tonnes)			
Chittoor	2,000	2,000	2,000	2,000	700	500
Cuddapah	2,200	2,200	2,200	2,200	—	500
Anantapur	2,800	2,800	2,800	2,800	700	—
Khammam	1,800	1,800	1,800	1,800	750	500
Kurnool	1,800	1,800	1,800	1,800	500	300
Adilabad	1,200	1,200	1,200	1,200	700	500
Hyderabad	1,000	1,000	1,000	1,000	(Rural)	
	9,000	9,000	9,000	9,000	(City)	
Srikakulam	2,600	2,600	2,600	2,600	—	—
Nalgonda	1,200	1,200	1,200	1,200	—	—
Warangal	1,800	1,800	1,800	1,800	—	—
Shahabnagar	1,200	1,200	1,200	1,200	—	—
Sakshapatnam	8,000	8,000	8,000	8,000	—	200
Adak	1,500	1,500	1,500	1,500	—	250
BHEL	50					
Mlore	1,500	1,500	1,000	2,000	1,000	1,000
Zamabad	1,500	1,500	1,500	1,500	—	—
West Godavari	2,200	2,200	2,200	2,200	—	—
17. East Godavari	2,200	2,200	2,200	2,200	—	—
18. Guntur	2,700	2,700	2,700	2,700	—	—
19. Krishna	2,000	2,000	2,000	2,000	—	—
20. Karimnagar	1,800	1,800	1,800	1,800	—	—
Total	52,050	52,000	52,000	52,000	4,350	3,750

STATEMENT-II
Quantities of Wheat supplied to all Districts from September, 1968
to February, 1969
(Allotment of Wheat (Imported))

Districts	Sept. '68	Oct. '68	Nov. '68	Dec. '68	Jan. '69	Feb. '69
1. Twin Cities	6,000	5,000	5,500	3,700	3,900	3,800
2. Hyderabad (Rural)	80	80	100	50	50	50
3. Medak	490	490	300	200	150	125
4. Nalgonda	100	100	100	75	100	80
5. Mahaboobnagar	130	130	150	100	100	100
6. Nizamabad	175	175	175	130	100	100
7. Adilabad	300	400	300	200	200	175
8. Karimnagar	500	500	350	180	180	125
9. Warangal	400	400	400	200	240	240
10. Guntur	300	300	250	400	200	250
11. Krishna	950	1,950	100	150	100	110
12. West Godavari	30	30	50	50	50	50
13. Anantapur	600	600	600	300	300	300
14. Kurnool	400	400	500	250	250	200
15. Khammam	75	75	100	80	00	80
16. Visakhapatnam	800	800	800	700	600	640
17. East Godavari	75	75	75	50	80	80
18. Srikakulam	100	100	125	100	100	70
19. Chittoor	125	125	200	195	200	175
20. Cuddalore	125	125	150	100	100	100
21. Nellore	50	50	250	200	200	150

STATEMENT III

Quantities of Milo supplied to all Districts from September, 1968
to November, 1968

Allotment of Milo (Tonnes)

Districts	Sept. '68	Oct. '68	Nov. '68
1. Anantapur	1,000	2,000	4,000
2. Adilabad	—	—	100
3. Cuddapah	750	1,250	1,000
4. Chittoor	500	2,000	2,000
5. East Godavari	—	—	—
6. Guntur	—	—	500
7. Hyderabad	2,000	3,000	1,500
8. Krishna	2,000	1,000	—
9. Karimnagar	500	550	400
10. Khammam	550	550	250
11. Kurnool	400	800	600
12. Mahaboobnagar	1,000	2,000	500
13. Medak	250	800	—
14. Nalgonda	1,000	1,300	500
15. Nizamabad	—	—	—
16. Nellore	—	1,500	1,500
17. Srikakulam	—	—	—
18. Viskhapatnam	—	1,000	—
19. Warangal	500	2,000	300
20. West Godavari	—	—	—
Total	10,450	19,250	18,150

N. B. No allotment was made for the months of December, 1968; January and February, 1969.

శ్రీ జి. శివయ్య :—మంత్రిగారు టేబుల్ పై వున్న నేటు మెంటులో ఈవిధంగా వుంది—చిత్తూరుకు రెండువేల టన్నులు, కడపకు రెండువేల రెండు వందల టన్నులు అనంతపూర్ కు రెండువేల ఎనిమిదివందల టన్నులు, ఆలాగే వెస్టు గోదావరికి రెండువేల రెండువందల టన్నులు, గుంటూరుకు రెండువేల ఏడువందల టన్నులు, కృష్ణాకు రెండువేల టన్నులు ఈవిధంగా లెక్కలు వున్నాయి. డ్రాటు ఎఫెక్ట్ డు పరియానుకు సంబంధించి ఏవిధంగా నష్టం చేశారు ఫుడ్

గ్రామిన్లు సెప్టెంబర్ 89 నుండి ఫిబ్రవరి 89 వరకు అని అడిగితే వారు ఈ లెక్కలు ఇచ్చారు. ఇదెక్కడి పాలనీ? డ్రాట్ ఎఫెక్టు పరియాను రెండు వేల టన్నులే, పుష్కలంగా పంటలు పండే ప్రాంతానికి రెండు వేల టన్నులు, అంతకంటే ఎక్కువ, ఇదెక్కడి పాలనీ? 2000 tons in September 1968 and 500 tons in February 1969. It is the policy of the Peoples Government or the policy of somebody's Government? Will the Government at least rectify the position now or face the crisis in future in the Rayaseema Districts particularly Chittoor District?

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి :— చిత్తూరు కలెక్టరుగారు మూడు వేల టన్నులు అడిగారు.

Sri G Siviah.—He does not realise the problem. What do the District Collectors do when people are dying in the villages?

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి :— శివయ్యగారు అయిపోయిన సంగతి గూర్చి అడిగారు అడిచెప్పాను. నెక్స్ట్ మస్తునుంచి మూడు వేల టన్నులు ఇస్తున్నాం.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ— ప్రజల యొక్క పర్ చేజిగు కెపాసిటీకి మించి ధరలు పెరగలేదు అన్నారు. దేనిని బట్టి వారు ఈమాట చెబుతున్నారు?

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి :— ఇప్పుడు వర్ చేజ్ చేస్తున్నారు గదండి, దానిని బట్టి చెబుతున్నాం.

BORE WELLS

417—

*661 (7608) Q.— Sri P. Gunnayya :— Will the hon. Minister for Marketing be pleased to state:

(a) the district-wise number of bore wells sunk during 1967-68 in the State by the Agriculture Department under the underground water scheme by giving grants,

(b) the amount of expenditure incurred therefor; and

(c) the district-wise amount proposed to be spent by the Government during 1968 for sinking bore-wells?

The Minister for Marketing (Sri Ramachandra Rao Kalyani) —

(a) The Agriculture Department do not undertake sinking of bore-wells under the 'Scheme for Survey and investigation of underground water resources'. The information is, therefore 'Nil'

The Agriculture Department however hired power drills to the cultivators for sinking tube wells prior to 19-7-199 from which date the A. P. Agro-Industries Corporation took over the work. A statement showing the No. of Bore-wells sunk by different organisations during 1968-69 is placed on the Table of the House?

(b) Does not arise.

(c) The following amounts have been allotted under long term accavi through Land Mortgage Banks for sinking tube wells.

	Rs
1. East Godavari	84,000
2. West Godavari	2,99,000
3. Guntur	56,500
4. Nellore	56,500
5. Krishna	84,000

Total : 5,00,000

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[VIDE ANSWERS TO L. A. Q. No. 7608 (* 417)]

Statement showing the number of borewells sunk by different organisations in the State.

S. No	Name of the Organisation.	Number of borewells sunk		No. of borewells proposed to be sunk by the end of June, 1969.
		1967-68	1968-69 upto 28-2-69.	
<i>1. Agro-Industries Corporation:</i>				
(a)	Department of Corporation Power drills	..	193	—
(b)	Geological Survey of India Drills.	..	81	—
(c)	Exploratory Tubewells Organisation, Drills	..	4	—
(d)	Public Works Dept. Drills.	..	24	—
(e)	Public Health Drills	..	264	—
(f)	By Hand Boring sets of Agriculture Department	..	742	200
(g)	Number of deep holes drilled by well revitalisation units	..	460	300
(h)	Number of wells tackled for rock blasting.	..	857	50
		Total :		2125
<i>2. Agriculture Department:</i>				
		919	Activities pertaining to drilling & rock blasting have been transferred to Agro-Industries Corporation from 2-1-1969.	
<i>3. Panchayat Raj Department:</i>				
		NIL	280	80
<i>4. Chief Engineer (Major Irrigation & General):</i>				
		5	19	6

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

LOCATION OF FIFTH STEEL PLANT

No 420-A.

S N Q. No. 1721-S.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Will Hon. the Chief Minister be pleased to state:

Whether it is a fact that the Steel Plant proposed in the Fourth Plan was decided to be located in Tamil Nadu instead of at Visakhapatnam as contemplated earlier?

Sri K. Brahmananda Reddy :—No Sir. We have been informed that no such decision has been taken.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ప్రస్తుతం నిర్మించబడుతున్న మొదటి స్టీల్ ప్లాంట్ ను సరిగ్గా నిర్ణయించడమైనదని స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చారు, దానిపై విశాఖపట్నంలో ఉన్న పెద్దలు యిది చాలా పొరపాటని, అన్యాయం జరిగిందనడంకూడా జరిగింది. ఈ విషయం ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చిందా?

Sri K. Brahmananda Reddy :—The Basic British American Steel Works for India Consortium favoured the setting up of the Fifth Steel Plant at Vizag due to locational advantages and the State Government have been endeavouring its best to see that the Government of India takes a decision in favour of Vizag Steel Plant. On seeing some press reports that the Government of India is going to re-open the issue, the Prime Minister was addressed by the Chief Minister in February 1969. Again she was reminded in May 1969. The Prime Minister has replied on 1-6-69 stating that the Steering Group on Iron and Steel which was set up at the instance of the Planning Commission has submitted its report only recently and it is still under examination. The nature of the issues involved is such that this examination will take a little time. When the stage for taking a final view on the location of the new steel plants is reached, the points made by us will also be taken into account.

On this and also on some press reports that the Government of India have agreed for the steel plant in Madras, the Prime Minister and the Union Minister for Steel, Mines and Fuel were again addressed by the Chief Minister on 9-7-69. The Prime Minister has replied that there is entirely no basis for the report that a steel plant at Salem has been included in the Fourth Plan.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు సెలవిచ్చినదానినిబట్టి చూస్తే మళ్ళీ మరొక ఎక్స్ పర్టు రిపోర్టు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నట్లుగా, ఒక మాట చెబుతున్నారు. ఈ ఫిఫ్త్ స్టీల్ ప్లాంట్ స్థల నిర్ణయంలో, యిదివరకటి డిజైన్స్ అన్నీకూడా మరుగునపడినట్లుగా భావించవలసివుంటుందా? ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చదివిన నోట్ లో ఉన్నదానినిబట్టి, ప్రస్తుతం ఒక రిపోర్టు యీ స్టీల్ ప్లాంట్ గురించి ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నట్లుగా వారు సెలవిస్తున్నారు. ఈ స్టీల్ ప్లాంట్ విశాఖపట్నంలో పెట్టాలని పైనానగా కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయించిన రిపోర్టు ఇప్పుడు మరుగునపడిందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మరుగునపడలేదు. ఆ రిపోర్టు ఉంది, ప్లానింగ్ కమిషన్ వారు తయారు చేసేది, అన్నీ అలోచిస్తారు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :—ఈ ఫిప్ స్టీల్ ప్లాంట్ విషయంపై తుది నిర్ణయం చేయడానికి ఎప్పటికీ సావకాశం వుందో చెప్పగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మనం ప్రెస్ చేస్తున్నాం. ఫోర్టు ప్లాన్ లోనే దీనిని నిర్ణయం చేయవలయును, దీనికి కొంతవరకైనా సరే—దీని స్థలం కూడా నిర్ణయించి, కొంత కేటాయించాలి అని మనం ప్రెస్ చేస్తున్నాం. అది యింకా ఆలోచనలో వుంది. అది ఎప్పుడు నిర్ణయం చేస్తారో నేను యిప్పుడే ఖచ్చితంగా చెప్పలేనని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఒక సంవత్సరం క్రిందట స్టీరింగ్ గ్రూప్ అని ఒకటి ఏర్పడింది. ఆ స్టీరింగ్ గ్రూప్ యిప్పుడున్నటువంటి స్టీల్ ప్రొడక్షన్ చాలదు, అధికం చేయాలి, బొకారో ఫ్యాక్టరీయేగాకుండా ఇంకొకటి కూడా ఏర్పరచాలి, అది దాదాపుగా విశాఖపట్నంలోనే వుండాలని వారు చేసిన సూచన ప్రభుత్వానికి తెలుసా ? దానిని మరచిపోయి, ప్లానింగ్ కమిషన్ మెంబరు గారు ఎందుకని అక్కడికి పోతుందని చెప్పారో చెప్పగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—వారెందుకని, ఏమి చెప్పారో నేనుచెప్పలేదు గాని, స్టీల్ మినిస్ట్రీవారు ఎసెస్ చేసే స్టీల్ రిక్వయిర్ మెంట్ నుబట్టి, యిది అవసరమవుతుందనే అభిప్రాయము వున్నట్లుగా మాకు తెలుస్తున్నది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—స్టీల్ ప్లాంట్ విశాఖపట్నంలో పెట్టడానికి పూర్తి అవకాశం వున్నదని నమ్మకంగా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—బొకారో ఉన్నదనుకొండి—బొకారో తరువాత స్టీల్ ప్లాంట్ చేశాలో పెట్టడమనేది జరిగితే తప్పకుండా విశాఖపట్నంకు తగిన స్థానం ఉండాలి అని నా అభిప్రాయం.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి (వరచూరు) :—స్టీల్ ప్లాంట్ విషయం అట్లావుంచి ఇప్పుడు ప్రాహినిషను కంప్లీటుగా తీసేయబోతున్నాము, స్టేటు ఫైనాన్సెస్ ఎక్కువ కావడానికి అవకాశం వుంది కాబట్టి పిగ్ బరన్ ప్లాంటు—తక్కువఖర్చు అవుతుంది—స్టేటు సెక్టారులో పెట్టడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అది వేరే విషయం. స్టేటు ప్లాంటులో భాగంగా కాదు. ఎక్కడైనా వేరేచోట పిగ్ బరన్ ప్లాంటు స్టేటు పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేయాలనికూడా ప్రభుత్వ సంకల్పం వుంది.

SHIFTING OF S. P. OFFICE, SRIKAKULAM

S. No. 420-B.

S. N. Q. No. 1723-K :—Sri Tangi Satyanarayana :—Will the hon. Minister for Home be pleasea to state ;

(a) whether the Office of the Superintendent of Police, Sri-kakulam District is going to be shifted to Srikakulam from Vizia nagaram in view of the Nexalite activities ; and

(b) if so, within what time ?

The Minister for Home (Sri J. Vengala Rao) :—(a) & (b) The question of shifting the headquarters of the Superintendent of Police Srikakulam District along with the D A R from Vizianagaram to Srikakulam has been under consideration of Government. For the present, the Superintendent of Police has been functioning at Srikakulam with his Special Branch staff, as a temporary measure for better supervision of the Operations against the Naxalites.

శ్రీ తంగి సత్యనారాయణ :—మొన్న మంత్రిగారు వచ్చి తప్పకుండా అక్కడకు పిప్లు చేస్తామని చెప్పారు. నక్సలైట్స్ యాక్టివిటీస్ను దృష్టిలో పెట్టుకొని అయినాసరే అక్కడకు పిప్లు చేయవలసిన అవసరం వుంది దీనిని రికన్సిడర్ చేస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఇప్పుడు పిప్లు అయినది. ప్రస్తుతం సూపరిం టెండెంట్ ఆఫ్ పోలీస్ ఆఫీసు శ్రీకాకుళంలో వున్నది. పరమెంటుగాకూడ పిప్లు చేయడానికి ఆలోచన వున్నది. అదికూడా జరుగుతుంది

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—పరమెంటుగా పిప్లు చేయడమనే ఆలోచన ఇప్పటికి సుమారు 15 ఏండ్లనుంచీ జరుగుతున్నది ఈనాడు కొత్తగా ప్రారంభించే ఆలోచన లేదు ఇది తమకుకూడా తెలిసిన సంగతే. జిల్లా శ్రీకాకుళంజిల్లా జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటు ఆఫీసు నార్త్ వైజాగ్. శ్రీకాకుళం జిల్లాకు సూపరింటెండెంటు ఆఫ్ పోలీసు లేడు. నార్త్ వైజాగు పోలీసు సూపరింటెం డెంటు శ్రీకాకుళంజిల్లాకు రక్షణ కలిగిస్తున్నాడు. ఇది చాలా అబ్సర్డ్ పొజిషను. ఇప్పటికైనా—నక్సలైట్స్ ఉద్యమం కొంత శగ్గిందికాబట్టి తొందర లేదని వెనుకకు నెట్టకుండా యీ ఆక్వర్డు పొజిషనును వెంటనే కొంత టైము నిర్ణయించి, మూడు మాసాలలోవల పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—లచ్చన్నగారు చెప్పినట్లుగా పోలీసు సూపరిం టెండెంటు ఆఫీసు శ్రీకాకుళంలో వుండడం అవసరమే. కాని పిప్లుకావాలంటే ఆర్డర్స్ రిజర్వు పోలీసు—వారి క్వార్టర్స్ యివన్నీ కావాలి. 20 లక్షలరూపా యలు ఖర్చు అవుతుంది, డబ్బు యిబ్బందివల్ల ఇంతవరకు కాలేదు. ఈ సంవత్సరము కొద్దికొద్దిగా ప్రారంభించి పూర్తిగా పిప్లుచేయడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటు ఆఫీసు ఏర్పాటు చేయడానికి డబ్బు ఇబ్బంది అంటున్నారు తెలంగాణా ఉద్యమం రాకముందు గుంటూరుజిల్లా విభజనచేసి మరొక జిల్లా ఏర్పాటుచేయడానికి కాబినెట్ నిర్ణయం తీసుకుంది, అప్పుడు డబ్బు ఇబ్బంది ఎందుకు కాలేదు? జిల్లాను విభజించి ఇంకొక జిల్లా ఏర్పాటుచేయగలిగిన ప్రభుత్వం పోలీసు సూపరింటెండెంటు ఆఫీసు పెట్టడానికి డబ్బు ఇబ్బందనే సాకు పెట్టడం భావ్యంకాదేమో. దీనిని పునరా లోచిస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఈ సంవత్సరంనుంచి కొద్దిగా డబ్బు యిచ్చి, పిప్లు చేయడం ఆరంభించి మూడు నాలుగు సంవత్సరాలలో పూర్తి చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ టి పాపారావు (నగరికటకం) :—శ్రీ కాకుళం జిల్లాలో నూపరింపెం డెంటు ఆఫ్ పోలీసు ఆఫీసు కుంహారరిగా పెట్టారు. అసలు విజయనగరంలోనే వున్నది. ప్రస్తుతం శ్రీ కాకుళం జిల్లాలో పాలిలెక్ట్ —కాలేజీలో 11 సెక్షన్లు లకూ రెండు సెక్షన్లు మాత్రమే పూర్తి అయినాయి. ఇంకా 9 కాళీలు వున్నాయి, వాటిలో ఆఫీసుకూడ పెట్టడానికి అవకాశం వుంటుంది, గ్రామ్య వల్ గా క్వార్టర్లు కట్టుకోడానికికూడా అవకాశం వుంటుంది. కాబట్టి ఇమ్మడి యెట్ గా పిప్లీ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఆఫీసు పిప్లీ అయినది ఆరమ్ రిజర్వు కావా లంటే—చాలామంది కుటుంబాలతో రావాలి. పైట్ అక్వయిర్ చేసి, బిల్డింగ్స్ నిర్మాణం చేయడానికి రెండుమూడేళ్ళు పట్టుతుంది. ఈ సంవత్సరంనుంచి ప్రారంభంచేసి పూర్తిచేస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—నక్సలైట్స్ కూ, సెవరేట్ తెలంగాణైట్స్ కూ ఏమైనా సంబంధం వున్నదా?

శ్రీ జె వెంగళరావు :—వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

INDUSTRIAL HOUSING SCHEMES TO MUNICIPALITIES

406—

* 1705 Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state .

(a) how many Municipalities in the State applied for sanction under subsidised Industrial Housing Scheme in 1967-68 ;

(b) how many are sanctioned out of those and which are they ,

(c) whether the Vijayawada Municipality applied for this grant in 1968-69 and if so the particulars of the scheme , and

(d) whether it has been recommended and sanctioned ; and

(e) how many schemes of this type are ready for sanction in 1968-69 ?

A :—

(a) No loan was sanctioned to any Municipality since the inception of the scheme and no Municipality applied for loan under the subsidised Industrial Housing Scheme so far.

(b), (c), (d) & (e) :—In view of answer to (a) answer to (b), (c), (d) and (e) does not arise.

PRESENTATION OF TELESCOPE TO THE HYDERABAD MUNICIPALITY

407—

* 619 (6934) Q.—Sri Badrivishal Pitti :—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state .

(a) whether a telescope has been presented to Municipal Corporation of Hyderabad by the Bajaj Electrical Limited for the purpose of installing it on Naubathpahad ;

- (b) the details of the price etc., of the said telescope ;
- (c) the amount of expenditure incurred at the time of the presentation ceremony of the said telescope , and
- (d) whether the said telescope is functioning properly ?

A:—

- (a) Yes Sir.
- (b) The Telescope presented to the Municipal Corporation of Hyderabad for installing at Naubatpahad was specially made for the purpose by the Company and not for sale.
- (c) An expenditure of Rs. 303.83 was incurred by the Municipal Corporation of Hyderabad.
- (d) Yes, Sir ,

ENHANCEMENT OF TURNOVER LIMIT OF SALES TAX

408—

* 341 (1113, Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state.

- (a) whether there is any proposal before the Government to enhance the turnover limit for exemption of sales tax , and
- (b) whether there are representations to the Government from the merchants Association to enhance this exemption limit ?

A :—

(a) Some suggestions were made at the last meeting of the Sales Tax Advisory Committee held in July, 1968 that the turnover limit of Rs 10,000 may be raised to Rs 25,000 or that dealers with turnovers between Rs. 10,000 and Rs. 25,000 may be assessed to tax at a flat rate. It was proposed to consider these suggestions further and the matter is accordingly proposed to be placed before the Sales Tax Advisory Committee at its next meeting.

- (b) Yes, Sir.

SALE OF LAND TO HINDUSTAN POLYMERS LTD.

409 —

*16 (5708) Q.—Sri K. Govinda Rao :—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state :

(a) whether the Gedda Poramboke (Ramasagaram) situated in the Village of Venkatapuram, Visakhapatnam taluk, Visakhapatnam district, has been sold away to the Hindustan Polymers Limited, Visakhapatnam ,

- (b) if so, in which year ,

- (c) who was responsible for the sale; and

(d) whether any steps are being taken to take possession of the Gedda Poramboke comprised in S. Nos 25, 26, 27 and 28 in Venkatapuram village ?

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) In 1965

(c) This land along with some other lands situated in Venkata-puram, Vepagunta and Gopalapatnam villages, was sold on 1-2-1965 through a sale deed to the Hindustan Polymers by the Dewan and Lawful Attorney of the Raja Saheb of vizianagaram the Hereditaray Trustee of Simbachalam Devasthanam, in pursuance of the permission accorded by Government in G. O Ms. No. 2177, Home (Endt I) Department dated 22-11-1964.

(d) As the village is not yet notified to be taken over under the Estates Abolition Act, 1948, the question of taking possession of the land does not arise

RESERVOIR TO BAHUDA RIVER

410—

* 317 (7614) Q.—Sri P. Gunnayya.—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state .

(a) whether there is any proposal with the Government to construct a reservoir to Bahuda river, which is the most important river in Itchapuram taluk, Srikakulam district.

(b) if so, the estimated amount of expenditure therefor, and

(c) the extent of the ayacut ?

A:—

(a) No Sir.

(b) & (c) Do not arise.

AUDIT OF AYURVEDA BOARD

411 -

* 742 (1670) Q - Sri D. Vekatesham - Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether the accounts of the Board for Ayurveda and Homeopathy have been audited for the year 1967-68 ,

(b) if so, whether a copy of the Audit Report will be placed on the Table of the House , and

(c) if not, what are the reasons for the delay in the audit of the accounts ?

A:—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) The delay is due (i) to the old Auditors insisting on the Board's staff preparing the Income & Expenditure statement and Balance sheet themselves without offering the usual assistance to them (ii) to the direction of the Board by a resolution dated 27-9-1968 to give the old Auditors M/s. Sastri & Shah a week's time to complete

the audit, and (iii) when they failed to do so M/s P. Ramachandra Rao & Co., new Auditors were appointed by the Board on 3-12-1968 to complete the unfinished audit of the 1967-68 and the audit of the accounts of 1968-69 also.

(2) The new Auditors have, however, not straight-way taken up the un-finished work of audit for 1967-68 but have addressed the old Auditors in the matter. The work will therefore be completed by the New Auditors.

ESTABLISHMENT OF NEW DIVISIONS BY ELECTRICITY BOARD

412—

* 208 (3928) Q.—SARVASRI K. RAMANATHAM AND R. MAHANANDA :—Will the hon Minister for Power be pleased to state :

(a) whether any rules have been formulated by the State Electricity Board to establish new divisions,

(b) whether the Government are aware of the fact that as per the rules the division set up in Visakhapatnam in 1963 does not exist;

(c) whether it is a fact that the Division set up with 5 sub-divisions and 12 sections, turned out work involving only Rs 5.42 lakhs at an expenditure of Rs. 4.68 lakhs from November, 1963 to September, 1966,

(d) whether the said division is still functioning or whether it has been abolished and if so, when, and

(e) the loss sustained by the Board through the said division?

A:—

(a) & (b) Yes, Sir.

(c) No, Sir.

(d) The division is still functioning.

(e) Nil

EXEMPTION OF R. T. C. FROM SHOPS AND ESTABLISHMENTS ACT

413—

* 1013 (1529)-L Q.—SRI BADRIVISHAL PITTU :—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state

(a) whether the Andhra Pradesh State Road Transport Corporation applied for exemption from the Andhra Pradesh Shops and Establishments Act, 1966,

(b) if so, the action taken by Government in the matter?

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) The matter is under consideration

LABOUR COLONISATION SOCIETY VINUKONDA

414—

* 806 (1998) Q.—SRI R. MAHANANDA :—Will the hon. Minister for Forests be pleased to state :

(a) whether there is any three District Labour Colonisation Society in Vinukonda taluk, Guntur district and if so, who are its President and Office bearers ,

(b) whether the Government leased out any Forest Reserve to this Society, if so, the extent of land leased and who are actually cultivating the land ,

(c) whether the Government have received any complaints regarding the maladministration of the Society, if so, the action thereon ;

(d) whether the President of the Society got permit on 2-5-1961 for 20 tonnes of G. C. Sheets for the use of its Members ; and

(e) whether it is also a fact that a criminal case was launched against the President for black marketing the G. C. Sheets and if so, what is the result of the case?

A :—

(a) Yes. There is a Three District Labour Colonisation Society, Murthijapuram in Vinukonda Taluk, Guntur District with the following Office bearers .

1. Sri Ch. J. Somiah.	President.
2. Sri K. Naik	Vice-President,
3. Sri P. S. Vandanam.	Secretary.
4. Sri A. Ascervadam.	Treasurer.
5. Sri N. Benjamin.	Member,
6. Sri E. Joseph	„
7. Sri S. Ch. David.	„
8. Sri P. Thimmaiah.	„
9. Sri P. Hanumaiah.	„
10. Sri D. Devasahayam.	„
11. Sri S. Salamaiah	„
12. Sri Ch. Kotaiah.	„
13. Sri T. Okkaiah	„

(b) An extent of 1625 acres of Reserve Forest was leased out to the Society from 1943-1950 and reduced to 1137 in 1968-69 for Kumri cultivation. Members of the Society cultivated the lands.

(c) Yes, Sir. The possession of the land has been taken over by the Forest Department on 1-4-1969.

(d) Yes, Sir

(e) The President of the Society was held guilty for having cheated the Government under Section 7 (a) (a) (ii) of the Essential Commodities Act, 1955 for violation of Section 5 of the Iron and Steel Control Order, 1956. He was convicted and sentenced to undergo simple imprisonment for a period of 6 months in C. C. No. 3/68 dt. 21-12-1964 by the Additional Munsiff Magistrate, Narasaraopet.

NETHAJI AZAD HIND GOVT. CELEBRATIONS COMMITTEE.

415—

* 209 (1480) Q — Smt. J. Eswari Bai — Will the hon. Minister for Information and Public Relations be pleased to state —

(a) the names of the Netaji's Azad Hind Government Celebration Committee;

- (b) the amount collected and the amount spent ; and
 (c) the role of the Information and Public Relations in the organisation of the celebration ?

A :—

(a) The following were the members of the Netaji's Azad Hind Government Celebrations Committee

1. Sri Konda Lakshman Bapuji, former Minister for Information & Public Relations.	} . Chairman
2. Sri Kakani Venkataratnam, Minister for Agriculture	
3. Sri Goutu Latchanna, M. L. A.	} . Vice-Chairman,
4. Sri K. Janardhan Reddy	
	General-Secretary

(b) No amount was collected. The Government have sanctioned an expenditure of Rs 25,000 to celebrate the Azad Hind Government Formation Day.

(c) The Information and Public Relations Department helped the celebration of the Azad Hind Government Formation day with the co operation of all public organisations.

DINDI PROJECT

418—

*1345 Q.—Sri Dhanenkula Narasimham —Will the hon Minister for Medium Irrigation and Flood Control be pleased to state :

- (a) whether the ayacut under Dindi Project in Telangana was originally wet ;
 (b) whether it has been converted into irrigated dry now ; and
 (c) if so, the reasons therefor ?

A:—

- (a) No, Sir, it was partly wet and partly irrigated dry.
 (b) No, Sir,
 (c) Does not arise.

HORSLEY HILLS AS SUMMER RESORT

419—

* 15 (5689) Q.—Sri P Satyanarayana Raju:—Will the hon. Minister for Women's Welfare be pleased to state

- (a) whether Horsely Hills has been declared as Summer Holiday Resort by our Government,
 (b) if so, whether the Government have made any housing arrangements etc to the tourists;
 (c) the amount spent during the year 1967-68 for improving Horsely Hills; and
 (d) the income derived by the Government during 1967-68?

A:—

- (a) and (b) Yes, Sir.
 (c) No amount was spent during 1967-68.
 (d) Rs 5 651-97. Besides, an amount of Rs 30,200/- is due from the authorities of the T. T. D., Tirupathi towards arrears of.

rent for the buildings occupied by them for running of a public school. Their request for its waiver is separately under consideration.

FILM PRODUCERS CO-OPERATIVES

420—

* 183 (1634) Q.—Sarasri Agarala Easwara Reddy and N. Ramulu :—Will the hon. Minister for Small Scale Industries be pleased to state :

(a) whether the State Government is contemplating to form Co-operatives for Film Producers by giving subsidies; and

(b) if not, why should not this proposal be tried?

A :—

(a) The Department is registering the proposals of Film Producers Co-operative Societies as and when they are received.

(b) Does not arise.

BUSINESS OF THE HOUSE

274—

Sri Ch. Rajeswara Rao :—I had requested the Chief Minister regarding moving a condolence resolution on the demise of Dr. Ho-Chi-Minh.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I have just now received it. I just wanted to consult you and later see what should be done.

Mr. Speaker :—If all of you—Leaders of the Parties agree unanimously, I have no objection. The question is whether we should move it today itself. (INTERRUPTION. Yes) Otherwise the effect of it may be lost. But one thing, Mr. Rajeswara Rao it has got to be drafted. Let it take some time. Meanwhile, we can go ahead with other work.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I have no objection to move it.

Mr. Speaker :—All right. I will ask my office to draft it. It will be moved by the Chief Minister.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నాకు ఇప్పుడే యిచ్చారు. నాకు నిన్న చెప్పినా కాకుండాది అయినా మూవ్ చేయడానికి నాకు అబ్జక్షన్ లేదు.

శ్రీ సి. పాచ్. రాజేశ్వరరావు :—ముఖ్యమంత్రిగారు ఇప్పుడే సభలో ఒక స్టేట్ మెంట్ యిచ్చారు. రిజిస్టర్ కమిటీయొక్క తీర్మానాన్ని ప్రభుత్వం తాద్యతగా పరిశీలన చేసిందని, చేస్తున్నదని చెప్పారు. రిజిస్టర్ కమిటీ విద్యార్థులను సత్వరమే తమతమ విద్యాలయాలకు వెళ్లవలసిందని కోరిందనికూడా చెప్పారు. కాని, రిజిస్టర్ కమిటీ తీర్మానంలో చాలా అంశాలు పేర్కొనబడ్డాయి వాటిని ప్రభుత్వం తక్షణమే ఆలోచించి పరిష్కారం చేయాలని కోరుతూ విద్యార్థులను దీనిని గమనించి తమ కళాశాలలకు వెళ్ళాలనికూడా కోరింది. ఇప్పటికీ అదే అభిప్రాయంలో రిజిస్టర్ కమిటీ వుంది. అందులో ఒక అంశమైన డిటెన్యూలను విడుదలచేయడం గురించి మాత్రం ప్రభుత్వం వెంటనే విధుల చేస్తుందని, ఇకముందు అరెస్టు చేయబోవడంలేదని, అట్లా చేయవలసిన

పరిస్థితి రాకూడదని కోరినందుకు సంతోషం. రీజినల్ కమిటీ తీర్మానంలో భాగంగా కమిటీ రిపోర్టు ఆగస్టు ఆఖరులో వస్తుందన్నారు. అది ఇంకా రాకేదు అనీ, మై పవర్ కమిటీ వంటి విషయాలు కూడా కోరడం జరిగింది. వాటి అన్నిటా గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచించిందా? ఆలోచిస్తే నిర్ణయానికి వచ్చిందా? ఈ సభ ద్వారా యీ పరిస్థితులలో చెబుతున్నామని చెప్పే పరిస్థితులలో ముఖ్యమంత్రిగారున్నారు అని ప్రశ్నిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఉన్న డెటెన్యూలనందరినీ విడుదల చేయడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది అన్నారు. అయితే, ఇంకా పుర పోత్తమరావుగారు, ఇంకా కొంతమంది వున్నారు. వారు విడుదల అయినట్లా? ఇంకా, కాబోతున్నట్లా?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ప్రకటన—నిర్బంధితులను అందరినీ విడుదల చేసి ఒకవిధమైన శాంతి వాతావరణం ఏర్పాటు చేయడానికి దోహదం చేయడం, విద్యార్థులందరూ తమ విద్య కొనసాగించడానికి స్కూల్స్ తెరవడం హర్షించతగిన విషయమే. మంచిపని చేసినప్పుడు మన సభ ఆయనను అభినందించాలి. ఈ పరిస్థితులలో నార్మలసీ వచ్చిందా? వచ్చేట్లయితే తదుపరి పొలిటికల్ అరేంజీమెంట్లు గురించికూడా ప్లేటుమెంటు చేయదలచుకున్నారా? ఎప్పుడు చేస్తారు? ముఖ్యమంత్రిగారు యీమధ్యన జర్నల్ వెడతారని అక్కడక్కడ విన్నాను. నార్మలసీ వచ్చినప్పుడు వారు జర్నల్ వెళ్లవలసిన అవసరం ఏమివుంటుంది? అదికూడా క్లారిఫై చేస్తారా?

శ్రీ కె. అచ్యుతరెడ్డి (కోడన్ గల్) :—అధ్యక్షా, డెటెన్యూస్ విషయంలో మైకోర్టు ఒక నిర్ణయం తీసుకుంది. దాదాపు అన్ని కేసులు అయిపోయినాయి 90 వర్సంటు విడుదల అయినారు, 5 వర్సంటు ఎక్కడో వుంటే వుండవచ్చు అదికూడా యీవేళో, రేపో డెపిషను అయిపోతుంది. ఇందులో ప్రభుత్వం దయాదాక్షిణ్యాలేమీ లేవు ఇందులో రీజినల్ కమిటీకి పెద్ద వెయిట్ ఇచ్చినట్లే పమిలేదు. మహారాష్ట్ర పమిలేదు. రీజినల్ కమిటీ చెప్పిన మిగతా విషయాలు—పొలిటికల్ నెటవ్ లోను, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ నెటవ్ లోను ఛేంజిస్ రావాలని చెప్పినవాటిగురించి ఏమీ ఆలోచన చేశారు, ఏమీ నిర్ణయం తీసుకున్నారు?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—పది మంది నిలబడి ఒక్కసారి అడిగితే నేను ఒక్కరినే పిలువగలను కాని అందరిని ఎట్లా పిలువగలను? ఆ విషయం మీరు గ్రహించకపోతే ఎట్లా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇప్పుడు నేను దేనికి సమాధానం ఇవ్వాలి?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—రెండు మూడు సంవత్సరాలుగా వర్షంలేదు, వర్షం వచ్చేట్లు చేయాలని శివయ్యగారు అంటున్నారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—తెలంగాణా, రీజినల్ కమిటీ, చిత్తూరు వర్షం లేకపోవడం—నేను దేనిని గురించి చెప్పాలి?

మిస్టర్ స్పీకర్. — మీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చెప్పండి. కాని దేనిని వదలడానికి వీలులేదు. ఇంకమండి అనేక విషయాలు అడిగిన తరువాత ఎవరికైనా బాబు చెప్పడం ఎట్లా? అన్నీ జ్ఞాపకం పెట్టుకుని సమాధానం చెప్పాలంటే కష్టం.

శ్రీ సి. జగారెడ్డి: — రీజనిల్ కమిటీ తీర్మానంచేసి పంపి చాలా రోజులైనది. అచ్యుతరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు 90 వర్సంటు డిటెన్యూలను హైకోర్టు వారే విడుదల చేసారు. చివరకైనా నిర్ణయం తీసుకుని పేరు దక్కించుకోవాలని భ్రమపడి ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటన చేసినట్లున్నారు. తీర్మానంలో లిడర్స్ షిప్ చేంజ్ మొదలైన విషయాలు చాలా ఉన్నాయి. ఆ విషయాలపై ఏమి చేసారో తెలియదు. పాటిని గురించికూడా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలి. అందరిని విడిచిపెడుతున్నామని చెప్పడం సమంజసంగాలేదు. ఐనా ఇప్పటికైనా ఆలోచించినందుకు ధన్యవాదాలు.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీశాయి: — చాలా దయ చూపినట్లు ముఖ్యమంత్రిగారు ఎసాన్స్ చేసారు. ఇది అనవసరమనుకుంటాను 99 వర్సంటు హైకోర్టువారే వదలిపెట్టారు. మాపై పెట్టిన చార్జెస్ ఒక్కటికూడా పూర్వం కాలేదు. ఇటువంటి స్టేటు మెంటు చేయడానికి ఇది తైం కారమకుంటాను. నార్మల్స్ రావాలంటే ఏమి చేయాలనేది ఆలోచించాలి. ఇప్పటికి ఎక్కడ చూచినా పోలీసువారున్నారు. కొట్టడం జరుగుతూనే ఉంది. నార్మల్స్ రావాలంటే ఒక్కటే పద్ధతి—ప్రశ్నించేటూ చూలు పెట్టాలి. అంతవరకు రాదు. మేము జైలులో ఎన్ని కష్టాలు పడ్డామో పడ్డాము. హైకోర్టువారు కొట్టి పారవేసారు. అంతా ఫోన్స్ ఎలిగేషన్ అన్నారు. ఇప్పుడు ఈ స్టేటు మెంటులో గొప్పదనంలేదు.

श्री बदरी विशाल पित्ती — अध्यक्ष महोदय । रीजनल कमेटी के तीरमानम में यह है कि

In trying to help in the creation of a congenial atmosphere the State Government should release immediately all those who are detained under the P D Act or under other laws in connection with the Telangana agitation, so as to create a congenial atmosphere for talks about the issues at a round table conference

इस के बाद मैं आप का ध्यान इस ओर आकर्षित करना चाहता हूँ :

The terms of agreement entered into by the leaders of Andhra and Telangana regions at the time of the formation of the Andhra Pradesh State :

इस की धारा ५ में यह लिखा है कि

The advice tendered by the Regional Committee will normally be accepted by the Government and the State legislature. In case of difference of opinion, reference will be made to the Governor whose decision will be final and binding.

इस के अलावा प्रसीडेंशल आर्डर की धारा ७ और १० में गवर्नर पर यह रेसपानसिबिलिटी है कि रीजनल कमेटी के फैसलो पर सरकार अमल करती है या नहीं यह देखें और मैं समझता हूँ कि जिस तरह सरकार अपनी जिम्मेदारी में असफल हुयी है उसी तरह गवर्नर साहबह भी असफल हुअे हैं नियम सख्या (२०९) में यह है कि

Communications from the Assembly to the Governor : Communications from the Assembly to the Governor shall be made by formal address, after motion made and carried in the Assembly and forwarded to the Governor by the Speaker.

इस सबन्ध में मैं एक मोशन लिखकर दूंगा। मैं चाहता कि सदन यह प्रस्ताव पास करे कि जिस तरह रीजनल कमेटी के फैसलों को अमल करने में सरकार असफल रही है उसी तरह गवर्नर भी असफल रहे है।

दूसरी बात यह कि जैसे अभी श्रीमती ईश्वरी बाजी ने कहा गवर्नमेंट न यह आ-डर निकाल कर हम पर कोयी महेरबानी नहीं की है।

శ్రీ బి. నిరంజనరావు : —మైసూరు గవర్నరు చేసిన గిరిగారు ఉపరాష్ట్ర పతి అయి రాష్ట్ర పతి అయినారు షర్క్ గారు మైసూరు గవర్నరు ఉపరాష్ట్ర పతి అయినారు. ఆ ఖాళీలో ముఖ్యమంత్రిగారు పెడతారంటున్నారు. ఎంత వరకు నిజం ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : —ఇంకా యిటువంటి ఆలోచనలు ఏమీ ఉన్నాయో చెప్పండి. అధ్యక్షా, రాజేశ్వరరావుగారు మొట్టమొదట కొంత క్లారిఫికేషన్ అడిగినారు. గౌరవ సభ్యులు జంగారెడ్డిగారు, అచ్యుతరెడ్డిగారు, ఈశ్వరీ బాయమ్మగారు, భద్రీవిశాల్ పిత్తిగారు మాట్లాడారు. నేను ఎప్పుడూ గవర్నరు మెంటు డెసిషన్ గురించి అభినందనలు కోరలేదు. చేసిన కార్యక్రమం తెలియ పరచాలని తెలియపరచాను ముఖ్యంగా ఇదివరకు ప్రాకౌర్టుచారు 64 మందిని వదిలిపెట్టారు. గవర్నరు మెంటు తమంత తామే 95 మందిని వదిలిపెట్టారు. ఇంకా 74 మంది ఉన్నారు అండర్ డిటెన్షన్. ప్రివెంటివ్ డిటెన్షన్ వారంటు పెట్ట బడినవారు 15 మంది ఉన్నారు. వీరందరిని రిలీజ్ చేయడానికి నిర్ణయం చేసి చెప్పినాను. దీనిని 90 పర్సెంట్, 10 పర్సెంట్ క్వాలిఫైల్డ్ చేసుకో వచ్చును తరువాత రిజియన్ ల్ కమిటీకి పదయితే వారి కాంపిలెన్సులో వారి జరిస్టికన్ లో ఉండో పెన్షన్లు మేటర్సుపైన సిఫార్సులు చేశారో...

శ్రీ జి. లచ్చన్న : —75 మందిని 3 రిలీజ్ చేయడానికి నిర్ణయించారనేది ఉదయం తీసుకున్న నిర్ణయమా లేక చిన్న జరిగిన నిర్ణయమా. పురుషోత్తమ రావుగారు యింకా రిలీజ్ కాకేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : —ఇవ్వాళ 10 గంటలు, 11 గంటలు లోపల చాలమంది విడుదల అవుతారని అనుకుంటాను రిజిస్టర్ కమిటీ ఫర్మల్ గా వారి పెన్షన్ మేటర్సు గురించిగాని వారి కాంపిలెన్సులో ఉన్న విషయాలను గురించిగాని జరిసిడిక్షన్ లో ఉన్నటువంటి విషయాలను గురించిగాని సిఫార్సులు చేస్తే...

శ్రీ కె. అచ్యుతరెడ్డి :—పి. డి. ఆస్తు క్రింద ఉన్నవారిని రిలీజ్ చేయాలని రిజిస్ట్రార్ కమిటీ చెప్పింది కావచ్చునా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—తేదు. కాని ఏదో సలహా యిచ్చారని గౌరవించాము. అధ్యక్షా. తెలంగాణా రిజిస్ట్రార్ కమిటీ పవర్లు గూర్చి కమిటీ అప్పాయింట్ చేయాలనే సందర్భంగా ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే మన కాకినాడ మెంబరుగారు చెప్పినవాటిలోకి నేను పోవడం లేదు.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—తీవ్రమైన ఆలోచన అన్నారు. ఎంత తీవ్రమైన ఆలోచన? అవతల పరిస్థితులు ఆ విధముగా ఉంటే యింకా తీవ్ర ఆలోచన అంటే పర్యవసానం లేదా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఉన్నది.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—ఏమీ ఉపయోగం అనేది లేకుండా...

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఉపయోగం ఉండాలి. తమరు రిజిస్ట్రార్ 21 ఆగస్టున చేసినట్లు తెలుస్తున్నది. అది 24 నో 25 నో వచ్చింది. దానిపైనే తీవ్రంగా ఆలోచన చేస్తున్నానని మనవిచేస్తున్నాను. నేను జర్మనీ పీఠి పోవడం లేదు అట్టోబరు నుంచి కాకినాడ పోవాలని మాస్తున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—తప్పకుండా రావాలి.

Sri G. Siviah :—Government seems to be pre-occupied only with the Telangana problem and their political power. They are not considering how the people are struggling for existence in Chittoor district. For the last ten months we have no rains. Recently, the little showers that we had will not suffice even to wet an inch of the earth. We have no drinking water there. We are struggling for existence. If Government does not divert its attention immediately to the problem that we are facing in Chittoor district, there will be serious repercussions more serious than what we are facing here, because it is a life and death struggle.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—చిత్తూరు విషయం గౌరవనీయులు గమనించాలి, ఎంతవరకు చర్య తీసుకోవాలో అంతా తీసుకున్నామని మనవిచేస్తున్నాను. శివయ్యగారు ఆవేశంతో మాట్లాడి ప్రయోజనం లేదు.

Sri G. Siviah :—The problem of Chittoor district stands on a first priority.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—డాక్ రిలీఫ్ కోసం చిత్తూరు జిల్లాగురించి ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకున్నాము. మొన్న ఆగస్టు 20 తరువాత వర్షాలు వచ్చినవి. చాలా సంతోషం.

Sri G. Siviah :—We are struggling for drinking water.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—జమే. వర్షం రాకడనే కష్టం అయి పోయింది. వర్షం వచ్చినా బాధగా ఉన్నట్లుంది, వారికి,

Sri G. Siviah :—Ours is a life and death problem. I have verified; the rains were not sufficient to get us drinking water. We died for want of water.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఫరవాలేదు. అక్కడ వర్షాలు పడ్డాయి. చాటరు విషయమై ప్రత్యేకంగా తిరుపతి టౌనుకు గాని ఆ ప్రాంతాలకు రిగ్సు పంపించడం గాని అవసరమైన చర్యలు తీసుకోబడున్నాయని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri P. Narasinga Rao.—In spite of the Chief Minister and the Government, you have kindly given me protection from 1st to 8th of this month. But I think in view of the Chief Minister's statement, I do not require the protection any more. However, I hope that whenever such occasions arise in future, you will be kind enough to give us protection.

Mr. Speaker.—You get some kind of a definite assurance; till then you remain where you are.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఒక గౌరవసభ్యునికి ప్రొటెక్షను యిచ్చి సదాంప్రదాయాన్ని ప్రారంభించినందుకు తమర్ని అభినందిస్తున్నాను. అయితే ముందు కూడా యిదే సాంప్రదాయాన్ని కొనసాగిస్తారని ఆశించవచ్చుననుకుంటాను. నేను అడగడానికి ఒక కారణం ఉంది. ఈ హాసులో చాలా దాహణంగా అరెస్టుచేయబడినాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు కూడా అప్పుడు అడిగి ఉంటే ఏమి చేసేవాడనో. మీరు అడగ లేదు. నరసింగరావుగారు అడిగారు పరిష్కరం యిచ్చాను. మీరు వోటింగు యిచ్చి చూడకుండా వెళ్లిపోయారు.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి :—నేను వెళ్లలేదు. లోపలనే అరెస్టుచేశారు.

శ్రీ వగడ కోటయ్య :—ఇప్పుడు ఈ తెలంగాణా సమస్యను పరిష్కరించడం కోసం ప్రయత్నం మినిష్టరుగారు చాలా కృషి చేశారు. వాంచూ, కమిటీ ఉద్దేశ్యాలకు చట్ట బద్ధముగా రక్షణలు కలిగించడానికి అవకాశం ఉండేమో పరిశీలించడానికి వేశారు. వాంచూ కమిటీ రిపోర్టులో చట్ట బద్ధముగా ఏమీ చేయడానికి సావకాశం లేదని, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ గా చేయవలసి ఉంటుందని పార్లమెంటులో చవాన్ గారు చెప్పినట్లు పత్రికలో వచ్చింది. ఆ రిపోర్టు పూర్తిగా మన ప్రభుత్వానికి చేరిందా? వాంచూ కమిటీ సిఫార్సులు ఏమిటి? ఆసిఫార్సుల మీద మన ప్రభుత్వం ఏమి నిర్ణయాలు తీసుకున్నది? వారికి చట్టబద్ధముగా కాక పోయినా అడ్మినిస్ట్రేటివ్ గా అయినా వారికి యివ్వవలసిన హక్కుల విషయంలో యంతవరకు జరిగినటువంటి నిర్ణయాలు ఏమిటి మన ప్రభుత్వం చేసినది, రెండవది, రిజిస్టర్ కమిటీ వారి కాంపెనెన్సీలో ఉన్న లేకపోయినా తీర్మానాలు చేసి సలహాలు చెబుతున్నారు. కాంపెనెన్సీ ఉన్న లేకపోయినా పరిస్థితుల దృష్ట్యా ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంటున్నారు కాని అప్పుడప్పుడు అక్కడ కేంద్రంలో కాని యిక్కడ రాష్ట్రంలో ముఖ్యమంత్రిగారు కాని రిజియన్ ల్ కమిటీ పవర్సు ఎవలార్డ్ చేస్తున్నాం. వాటికి స్టాట్యూటరీ చేయడానికి అభ్యంతరం లేదని అంటున్నారు, ఇది శాసనసభ ముందుకు వస్తుందా? శాసనసభ ముందుకు రాకుండానే

అదేదో చివర్ గారు చెప్పడం యిక్కడ ముఖ్యమంత్రిగారు పరిశీలన చేసి దానికి ప్లాట్ ఫాంట్ లో పదార్థ ప్రెసిడెన్ యిట్ ఆర్డరు ద్వారా యివ్వడం ఏమిటి? అసలు దానికి ఉన్నటువంటి భోగిట్టా శాసన సభముందుకు రావలసినటువంటి ఆమోదన లేదా? ఈ విధముగా ఒక ప్రాంతానికి చట్టబద్ధమైన అధికారాలు యిచ్చి రీజిస్టర్ కేమిటీ ఏర్పాటు చేసిన తరువాత దాదాపు శాశ్వతంగా ఈ రాష్ట్రంలో ఒక ప్రాంతానికి మాత్రమే ఏర్పడినది. అదే విధముగా వెనుకబడిన రాయలసీమ వారు కోరడానికి తావు లేదా? విశాఖపట్నం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలవారు కోరడానికి సావకాశం లేదా? ముఖ్యమంత్రిగారు పయినా చెబుతారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ .—ఈ విధముగా సభ్యులు ముఖ్యంగా ప్రగడ కోటయ్య గారి వంటి అనుభవం కలిగినటువంటి సభ్యులు ప్రశ్నలు వేయడం భావ్యంగా తోచడం లేదు. అందరు నాయకులు సభవారు అందరు ఒప్పుకున్న తరువాత తెలంగాణా సమస్య గూర్చి అందరిని సంప్రదించిన తరువాత మోషన్ రూపంగానో తీర్మానం రూపంగానో రెండు రోజులు గాని, మూడు రోజులు గాని, నాలుగు రోజులు గాని చర్చించాలని అనుకున్నాము. పరిష్కార మార్గం కనిపెట్టాలని శా. తియ్యతమైన వాతావరణంలో అందరూ ఆలోచన చేయాలని అందరూ అంగీకరించారు. ఆ విషయం చర్చకు వచ్చినప్పుడు కోటయ్యగారు చెప్పడం అనుకున్నప్పుడు వారికి అవకాశం వస్తుంది. కాని వారంతటవారు తేచి క్వశ్చన్ అవర్ అయిన వెంటనే ఉపన్యాసం చేస్తే కేవలం రూల్స్ కు విరుద్ధముగా నడుచుకుంటే సభాకార్యక్రమం ప్రశాంతంగా జరుగుతుందని విశ్వసించడం లేదు. అన్నీ తెలిసినటువంటివారు మీ బోటీవారు నన్ను గైడ్ చేయవలసినటువంటివారు నాకు తెలియక పోతే గైడు చేస్తే బాగుంటుంది గైడు చేయవచ్చును అందుకని దయచేసి సభ్యులు ఆ విషయంలో మెరిట్స్ లోకి పోవద్దు Try to create good atmosphere, peaceful atmosphere. Now, things cannot be remedied. దురదృష్టము కొద్దీ కొన్ని జరిగినవి. దాన్ని గురించి బాధ పడవలసిన అవసరము లేదు. జరిగింది ఏదో జరిగిపోయింది. నుంచి వాతావరణములో ఎవరి అభిప్రాయాలను వారు ఎక్స్ ప్రెస్ చేసుకొనే అవకాశము యివ్వాలని ఉద్దేశ్యముతో గం. 10.30 లకు సమావేశము ఏర్పాటుచేస్తున్నాము. ఏదో ఒక నిర్ణయానికి వస్తామని అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. లక్ష్మణాపూజా (భోనగిరి) .—అధ్యక్షా, వాయూ కమిటీ రిపోర్టును స్టేటుకు పంపించినట్లు హోమ్ మినిష్టరు చవన్ గారు పార్లమెంటులో చెప్పారు. దాని మీద స్టేటు గవర్నమెంటు గమనిస్తారని చెప్పారు. ఆ రిపోర్టును ఇక్కడ టేబుల్ పైన వుంచాలని కోరుతున్నాను. The hon members also will have a chance to go through them.

Mr. Speaker:—Whatever reports are received by the Government, I would request the hon. Chief Minister to see that they are made available to the hon. Members. Certainly hon. Members are entitled to know what is going on, particularly when a committee has been appointed.

Condolence Motion:
re : Demise of Dr. Ho Chi Minh,
President of the Democratic Republic of Vietnam.

SRI K. Brahmananda Reddy —I do not know how many copies have been received. I will place two or three copies on the Table.

Sri Konda Lakshman Bapuji:—Copies may be circulated in a cyclostyled form or they may be got printed.

Mr Speaker.—Yes, the only thing is it may take some time. One or two copies will be made available immediately. Other copies will be printed and circulated to the hon. Members.

CONDOLENCE MOTION

re : DEMISE OF DR HO CHI MINH, PRESIDENT OF THE DEMOCRATIC REPUBLIC OF VIETNAM

SRI K. Brahmananda Reddy :—I beg to move.

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Dr. Ho Chi Minh, President of the Democratic Republic of Vietnam on 3rd September 1969 and conveys its sense of sympathy to the people of the Democratic Republic of Vietnam and the members of the bereaved family”

Mr Speaker :—Motion moved

SRI K. Brahmananda Reddy :—Sir the death of Dr Ho Chi Minh removes one of the pioneer revolutionaries of modern Asia who combined in himself ardent nationalism with a sense of dedicated communism. For over three decades, he battled for his country's independence against the French and after July 1954 following the Geneva Accord, he presided over the conversion of North Vietnam into a Communist State. In terms of years, his revolutionary career spans are wider than those of Mao. Ho first achieved prominence in 1919 while presenting memoranda to the Warsaw Peace Conference in the name of Vietnamese people. A year later he joined the newly organised French Communist Party. From then on he worked as a militant Communist. అధ్యక్షా, వియత్నాం యుద్ధములో వియత్నాం ప్రజలు అమెరికన్ ఇంటర్ వెన్జేన్ ని ఎట్లా తట్టుకున్నారో ప్రపంచములో వున్న ప్రజలందరకు ఆశ్చర్యము కల్గించినది. ఆదేశములోని ప్రజల భావాలకు చక్కటి నాయకత్వము వహించి ఏదైనా ఒక దేశము మీద ఇంకొక దేశము దౌర్జన్యము చేయాలంటే అసాధ్యమనే సంగతి మనకు చరిత్రలో సుస్పష్టముగా తెలిపిపోయినది. అది చరిత్రలో మరపురాని సంఘటన. వారు 79 సం. ల వయస్సు వున్న పెద్దలు. అయినప్పటికీ వారు చనిపోతారని ఎవరూ అనుకోలేదు. A man with iron determination. Really he has evoked admiration of one and all in the entire world. We really bemoan his loss and the world lost a great leader of his stature.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న:—అధ్యక్షా, సభా నాయకులు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానమును బలపరుస్తూ వ్యక్తిగతంగా ఆయన తనలో భిన్నత్వము వున్నా, విధానాల్లో భేదాభిప్రాయాలున్నా ఒక వ్యక్తి తాను నమ్మిన సిద్ధాంతాన్ని సాధించడానికి అని తీరికాన్ని అంకితం చేసి ప్రజలను సంఘటితపరచుకొన్న శక్తి సామర్థ్యాలు

Condolence Motion :
 100 Demise of Mr Ho Chi Minh,
 President of the Democratic Re-
 public of Vietnam.

5th September, 1969.

397

ప్రకటించుకోగలిగిన వ్యక్తి గతించి నప్పుడు మానవ సమాజానికి తీరని లోటు అని అంగీకరించక తప్పదు అటువంటి ప్రతిభా విశేషాలను ప్రదర్శించి, తన దేశ ప్రజలనుంచి అపారమైన శాశ్వతమైన విశ్వాసమును సంపాదించుకొన్న వ్యక్తి మరణం పట్ల మేము మాపార్టీ శరపున సంతాపాన్ని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేంద్రరావు :—అధ్యక్షా, ఆధునిక యుగములో మనము చాల యుద్ధాలను చూశాము. జరిగిన నష్టాన్ని గురించి చాల ఆశ్చర్యముతో గమనించాము. అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదులు, వారి ఉనుచరుల సహాయముతో లక్షలాది వైద్యముతో వియత్నాం సాయుధ పోరాటాన్ని అణచడానికి ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా, ఎన్ని మారణాయుధాలను ఉపయోగించినా, ఆధునిక విజ్ఞానముతో మారణ హోమాన్ని తీవ్రతరము చేయడానికి వినియోగించినా అటువంటి సామ్రాజ్యవాదుల బలాన్ని ఉపధాటిగా నిరంతరము వైద్యసాహసాలతో ఎదిరించి 30 సంవత్సరాలు యుద్ధము సాగించారు అంటే, 30 సంవత్సరాల యుద్ధ ఫలితముగా అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదులు వియత్నాంను వదలిపెట్టి పోతామని బహిరంగముగా ప్రకటించుకోవలసిన పరిస్థితి వచ్చినది అంటే వియత్నాం ప్రజలు ఎంతటి నైతిక, రాజకీయ బలాన్ని కలిగి వున్నారో మనము అర్థము చేసుకొనవచ్చును. ఇటువంటి అభేద్యమైన వియత్నాం ప్రజల యొక్క యుద్ధాన్ని నడపిన మహాయోధుడు, మహానాయకుడు, విప్లవవీరుడు, ప్రపంచ విప్లవ ఉద్యమ చరిత్రలో స్వర్ణాక్షరాలతో లిఖించబడిన యోధుడు అయిన హోచిమిన్ నార్తు వియత్నాం అధ్యక్షుడు. ఆయనకు 70 సంవత్సరాల వయస్సు. ఆయన మరణానికి వారిదేశ ప్రజలే కాకుండా యావత్తు ప్రపంచము బాధపడుతున్నది. చిన్నతనములోనే వంటవానిగా చేరి నావలో ప్రాన్ను వెళ్లి అక్కడ ఉద్యోగము చేస్తూ విద్య నేర్చుకొంటూ, రాజకీయాలు నేర్చుకొంటూ, ఆ తరువాత ఇంగ్లండు వెళ్లి అమెరికా వెళ్లి, ప్రపంచ పర్యటన చేసి చదువుకొని డిగ్రీలు సంపాదించి డాక్టర్ హోదాగా విప్లవ నాయకునిగా, కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంత కర్తగా, రివల్యూట్ అధ్యక్షునిగా అవతరించి ప్రపంచములోనే గణనీయమైన ప్రజా యుద్ధాన్ని నడపిన మహానాయకుడు అటువంటివారు మరణించి నందుకు మా సంతాపాన్ని ప్రకటిస్తూ, అక్కడి కమ్యూనిస్టుపార్టీకి, వారి బంధుమిత్రులకు మా హృదయపూర్వకమైన సానుభూతిని ప్రకటిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి :—అధ్యక్షా, కామ్రేడ్ హోచిమిన్ దేశము. ఆయన పార్టీ వేడు అధునిక సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకముగా జరుగుతున్న జాతి విముక్త ఉద్యమములో చాల అగ్రగామి పాత్ర నిర్వహిస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. దీనిని ఈనాడు ప్రపంచ ప్రజలందరు గుర్తిస్తున్న విషయము. అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదము చాల బలవత్తరమైనది. యావత్తు బలాన్ని యోగించి ఈ దేశముమీద దండయాత్ర సాగించినప్పటికీ దానిని తిప్పికొడు గొప్ప సిద్ధాంతాన్ని ప్రపంచానికి ఋజువుచేసి జాతీయ ఉద్యమాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్ళాడు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు శలవిచ్చినట్లు ఆధునికాలు లేనప్పటికీ

ఆధునిక, సాంకేతిక మరణాయుధాలు లేనప్పటికీ న్యాయమైన హక్కుకోసము, జాతి విముక్తికోసము, స్వాతంత్ర్యముకోసము ఐోరాడి విముక్తిని సాధించగలిగారు అంటే అది కామ్రేడ్ హోచిమిన్ నాయకత్వాన జరిగింది అందువలన హోచిమిన్ విముక్తోద్యమ నాయకుడేకాకుండా తనదే పీడిత ప్రజల విముక్తికి నాయకుడయ్యాడు. దానిద్వారా ఆయన క్రొత్త సత్యాన్ని ఋజువు చేశారు. ఏ దేశమైనా పీడిత ప్రజల విముక్తిని సాధించినప్పుడే, సోషలిజాన్ని సాధించిన దేశమైనప్పుడే అది విచేతీ సామ్రాజ్యవాద దురాక్రమణకు జయప్రదముగా ఎగుక్కినగలదని హోచిమిన్ నాయకత్వాన ఋజువు అయినది.

ఎందుకంటే ఆ మూడుకోట్ల ప్రజానీకం అమెరికాను ఎదిరించడంతో హోచిమిన్ నాయకత్వాన గొప్ప సత్యముందని రుజువయింది అదేమంటే సామాన్య ప్రజానీకం భూస్వామ్య బంధాలను తెంచుకొన్న ప్రజానీకం కనుకనే సోషలిస్టు వ్యవస్థలో ముందుకుపోయే ప్రజానీకం కనుకనే అది యీనాడు అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదాన్ని జయప్రదంగా తిప్పికొట్టగలిగింది. అందువలన అలాంటి వ్యవస్థ ఉన్నప్పుడే ఏ దేశమయినా నిజమైన స్వాతంత్ర్యం సంపాదించి నిలుపుకొనగలదని కామ్రేడ్ హోచిమిన్ నాయకత్వాన వియత్నాం ప్రజలు రుజువుచేశారు. అక్కడ ఫిలిం చూచాను. ఎనిమిది సంవత్సరముల పనిజాలుని నుంచి 80 సంవత్సరముల వృద్ధునివరకు రంగంలో పాల్గొంటారు. అక్కడ పని జాలురు గుంపులుగుంపులుగా ఏర్పడి ఎప్పుడు బాంబింగు జరిగితే అప్పుడు ఎలా రక్షించుకోవాలో తమంతట తామే నిర్ణయించుకుని రక్షించుకుంటారు. ఆ ఎనిమిది సంవత్సరముల పనిజాలునికి దేశభక్తితప్ప మరొకటి కనిపించని ఆదర్శాన్ని చూస్తాము. యీనాడు అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదులు మన ఆర్థిక విధానంమీద పట్టు సంపాదించుకునే సమయంలో ఇక్కడ గుత్తపెట్టుబడిదారి విధానం త్యాంకులు నేపనలై జేపను చేసే చర్యలు అసాధ్యం చేయడానికి పూను కునే సమయంలో కామ్రేడ్ హోచిమిన్ నాయకత్వాన సాధించిన ఆ సోషలిస్టు వ్యవస్థ మనకు కనవిప్పుగా ఉండగలదని భావిస్తున్నాను. ఇప్పుడు రాజేశ్వర రావుగారు చెప్పినవి మరల తరచి చెప్పనవసరంలేదు. ఒక పంటవాడుగా ఉండి ఆయన దేశనాయకుడుగా ఉండడం వియత్నాంలోనే సాధ్యమయింది మన భారతదేశంలోకూడ సాధ్యమవుతుంది. ఎప్పుడయితే సోషలిస్టు వ్యవస్థ ఉండగలదో ఎప్పుడయితే అట్టడుగున ఉన్న ఆశేష జనం అధికారానికి రాగలదో భూస్వామ్య విధానాలు చేదించగలరో అప్పుడే అది సాధ్యమవుతుంది హోచిమిన్ గ్రీవితం యావత్ ప్రపంచానికి ఎంతో ఉత్తేజంగా ఉండగలదని భవిష్యత్తుకు మార్గదర్శకంగా ఉండగలదని భావిస్తున్నాను. యీ సందర్భంలో హోచిమిన్ మరణం యీ క్లిష్ట పరిస్థితులలో తీరని లోటు అనిచెప్పాలి. ప్రపంచ శాంతి, రక్షణకు కామ్రేడ్ హోచిమిన్ ఉండవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. ఇటు వంటి సమయంలో ఆయన మరణం తీరనిలోటు అనిచెబుతూ ఆయన మరణానికి మా ప్రగాఢ సంతాపాన్ని తెలియజేస్తూ కామ్రేడ్ హోచిమిన్ జీందాబాద్ అని నినాదంచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

Condolence Motion:
re : Demise of Dr Ho Chi Minh,
President of the Democratic Re-
public of Vietnam.

5th September, 1969.

399

శ్రీ కె. రామనాథం (ముడినేపల్లి) :—అధ్యక్షా, ప్రపంచంలో అతి చిన్న దేశాలలో ఒకటయిన వియత్నాం ప్రపంచంలో అతి బలమయిన సామ్రాజ్యవాద శక్తులను ఎదుర్కొని ఇన్ని రోజులు పోరాడిందంటే హోచిమిన్ నాయక త్యాగానికి తోహాదలు అర్పించాలి. ఆయన నిరాడంబర జీవి. ప్రజలకోసం దేశంకోసం త్యాగం చేయడానికి నాయకుడు ఎప్పుడూ సిద్ధంగా ఉండాలని వారి జీవితం నిరూపిస్తుంది. ప్రతి దేశంలో అటువంటి నాయకుడుంటే దేశం ఎటువంటి ఉపద్రవమయిన ఎదుర్కొనగలదు అని వారి జీవితం నిరూపిస్తుంది. కమ్యూనిస్టులు సోషలిస్టులు అని కాదు దేశనాయకులకు ఉండవలసిన విశిష్ట లక్షణాలు వారి జీవితం నిరూపిస్తుంది. ఆయన ప్రపంచ ప్రజల ఆదరాభిమానాలు చూరగోన్న వ్యక్తి. నిరాడంబర జీవి ప్రస్తుతం ఉన్న ఉద్రిక్త పరిస్థితులలో వారి మరణం తీరని లోటు, వారి మరణం పట్ల సభానాయకులు వ్యక్తం చేసిన ఉద్దేశాలతో ఏకీభవిస్తూ వారి మరణంపట్ల సంతాపం తెలియచేస్తూ వారి కుటుంబానికి సానుభూతి తెలియచేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—యీ సంతాప తీర్మానం మాపార్టీ తరపున బలపరస్తున్నాను. 30 సంవత్సరములు వారు యుద్ధం ఎదుర్కొన్నారంటే వారిలో ఉన్న దేశభక్తి కాని భావన మన దేశంకూడ అలవర్చుకుంటే మంచిది. దానిని మనం అలవరచుకుంటే వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుతుందని వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగచేయమని భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

श्री बदरि विशाल विस्ती :—मैं अपनी ओर से ओरे अपनी पारटी की ओर से वीटनाम के नेता होचिमिन के निधन पर अपना संताप प्रकट करता हूँ ।

شری سلطان صلاح الدین اویسی (جاریسار) :—ایوان میں جو ریزولوشن پیش کیا گیا ہے میری جانب سے اور میری پارٹی کی جانب سے پوری نادمہ کرنا ہوگی ۔ ہوجی منہ کے تمام مظلوم قوسوں کو جد و جہد کی راہ بتائی ہوگی ۔ ان کے تعلق سے جو احساسات ظاہر کئے گئے ہیں ان کے ساتھ میں اپنے آپ کو واسطہ کرنا ہوں ۔

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, ప్రపంచ చరిత్రలో చెప్పుకోతగినవారు ఇద్దరు వ్యక్తులున్నారు. అందులో ఒక వ్యక్తి యీ రోజు చనిపోయిన వ్యక్తి. ఆయన ఫ్రెంచి సామ్రాజ్యవాదంతోటి జపాను సామ్రాజ్యవాదంతోటి పోరాడటమే కాకుండా అమెరికాను దేశంలో మూడు కోట్ల ప్రజానికంతో ఉన్న చిన్న దేశమయినా నిరంతరంగా 30 సంవత్సరాలనుంచి యుద్ధం చేస్తోంది. 1980 వ సంవత్సరంలో తైలుకు వెళ్ళిన అబ్దుల్ గఫూరుఖాన్ గారిని కలుసుకున్నప్పుడు ఉదంతం జ్ఞాపకం వస్తుంది. 1980 నుంచి ఇప్పటి వరకూ అమెరికా సేనతో ఫ్రెంచివారితో పోట్లాడి స్వయంసమృద్ధి సంపాదించి ప్రపంచంలో ఇంతటి నాయకులు లేరు అని ప్రపంచాన్నే ఉద్రూతలూగించిన నాయకులయిన హోచిమిన్ గారు చనిపోవడం విచారకరం. వారు 1918 లో యుద్ధం జరిగిన తరువాత పడవలో వెళ్ళి బ్రెస్టులో కాన్ ఫెరెన్సులో ప్రపంచ

కాంతికావాలని కోరినారు. 1936 లో ప్రాన్సులో జరిగిన ఏంటి సోషలిస్టు మహాసభకు హాజరయినారు. అప్పుడు సెహ్రూగారు ఆయనను ఇండియా పిలిపించారు, ఆయన చికి బాధపడుతుంటే ఆయన పార్టీ మాండేట్ ఇచ్చిన కోటు వేసుకున్నారు. అంతవరకు కోటు వేసుకోలేదు. ఆయనది అంత సింపుల్ టీవిజం. ఇవాళ అమెరికాను ఉద్రూతలూగించే సమయంలో ఆయన మరణం తీరనిలోటు, కాని వారి నాయకత్వం ప్రపంచానికంతా యాంటి ఇంసెరియలిస్టు ఫోర్సెస్ కు ఇన్ స్పిరేషను అని చెబుతున్నాను, జాతీయ ఉద్యమ పోరాటానికి గఫూర్ ఖాన్ గారు మనలకు ఇన్ స్పిరేషనుగా ఉన్నారో అట్లాగే ఆయన ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమాలకు ఇన్ స్పిరేషనుగా ఉన్నారు, మనం సెహ్రూను చా చా సెహ్రూ అంటాము. అట్లాగే ఆయనను అంకుల్ హూచ్ మిన్ అంటారు. ఆయన పేరు హూచ్ మిన్ కాదు. హూచ్ మిన్ అంటే జ్ఞాని అని. ఆయన అండర్ గ్రవుండుకు వెళ్ళినప్పుడు పేరు మార్చి హూచ్ మిన్ అని పెట్టారు. ఆయన ముందు పేరు నెరునల్స్ సింగ్ కుంగ్ అని. తెనివా ఒడంబడికలో మనం సంతకాలు చేశాం అక్కడ కాంతి వెలకొనాలని. ప్రజాస్వామిక హక్కులు వారికి రావడానికి మనమంతా కృషి చేయాలని వారి మరణంవల్ల విషాదంతో వారికి జోహార్లు సమర్పిస్తూ యాంటి ఇంపీరియలిస్టుగా ఉండాలని మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు:— అధ్యక్షా, ప్రపంచ శ్రామికవర్గ నాయకులగు చార్ల మార్క్స్, ఎంటిల్స్ అండ్ తెనిస్, మార్క్సిస్ట్, వారిలో ఒకరగు డాక్టరు హూచ్ మెన్ యొక్క మరణానికి జోహార్లు అర్పించేటప్పుడు మీ అధ్యక్షతక్రింద యీ శాసనసభలో ప్రప్రథమంగా ఈ మహనీయునియొక్క మరణాన్ని వినడం తోడనే జోహార్లు అర్పించడం చాలా గౌరవనీయమైనటువంటి విషయం. హూచ్ మెన్ ఆసియాదేశపు ప్రముఖ నాయకులలో ఒకరు. ఆసియా కంతటికీకూడా శ్రామికవర్గ నాయకత్వములో పేరు ప్రఖ్యాతులు సంపాదించినటువంటి మహనీయులు. 79 సంవత్సరాలు ఆయన జీవించాడు. మనుష్యులయొక్క కీలక చారిత్రక ఘటనలన్నిటిలోకూడా ఆయన జీవించాడు. తన జీవితమంతాకూడా వియత్నాంయొక్క ఐక్యతకై ధారపోశాడు. వియత్నాం ఏకంగా ఉండాలనే టటువంటి మూలసూత్రానికి తన జీవితాన్నంతటినికూడా ధారపోసినాడు. ఆ మహనీయునియొక్క ఉత్తమ కమ్యూనిస్టు ఆశయాలుబట్టి, ఆ మహనీయుని యొక్క అత్యద్భుతమైనటువంటి దేశభక్తిని ఆనుసరించి, ఇంత రక్తపాతం అవుతున్నప్పటికీ ఆ దేశముయొక్క ఐక్యాన్ని కాపాడడానికి సర్వవిధాలా పాటుపడినటువంటి ఉత్తమ కమ్యూనిస్టు నాయకుడు. ఆయన మరణము ప్రపంచాని కంతటికీ, శ్రామికవర్గానికే కాకుండా, ప్రత్యేకంగా క్లిష్ట పరిస్థితులలో ఉన్నటువంటి మన ఆంధ్రప్రదేశ్ కుకూడా నష్టము. ఎందుచేతనంటే ఏ నాయకుడు అయినప్పటికీ ఏ సిద్ధాంతికుడు అయినప్పటికీ, మానవజాతియొక్క ఉత్తమ లక్ష్యాలనుగూరించి 79 సంవత్సరాలు జీవించి ఎంత కన్నీకారాడ్తో, ఎంత శ్రమ పడ్డాడో, ప్రపంచములో కమ్యూనిస్టు ఉద్యమం చీలికలు అయినప్పటికీ, ఆ చీలిక

Condolence Motion :
re Demise of Dr. Ho Chi Minh,
President of the Democratic Re-
public of Vietnam.

5th September, 1969.

401

అకుకూడా అతితుడుగా ఉండి, దేశము రెండు ముక్కలు అయినప్పటికీ, ఆ రెండు ముక్కలుకూడా కాపాడడానికి పూనుకొన్నటువంటి మహనీయుని మరణానికి సంతాపాన్ని ప్రకటిస్తూ జోహార్లు అర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—సభాపాత్రుడు ప్రవేశపెట్టినటువంటి యీ హోచ్ మెన్ సంతాప తీర్మానాన్ని, మా పార్టీవారితో సహా మేమందరము హృదయపూర్వకంగా ఆమోదిస్తూ, ముఖ్యంగా సాధారణ వ్యక్తిగా జన్మించి తయారైనటువంటి హోచ్ మెన్ యొక్క ఆత్మకు శాంతిలుగ జేయాలని భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ సెలవుతీసుకొంటున్నాను.

Smt. J. Eswari Bai :—Mr Speaker, the sudden demise of the President Dr. Ho Chi Minh, the 79 year old North Vietnamese leader has plunged us in great sorrow. He is a great warrior and patriot belonging to North Vietnam. This great son of a backward country led his nation to freedom and to the last day of his death was a force to defend his country against the brutal bombings of the Americans. I do not like to say more except to pay my homage to the departed leader who braved many hardships. I convey my deep condolences on behalf of my party to the members of the bereaved family.

శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ :—అధ్యక్షా, డా. హోచ్ మెన్ ప్రపంచములో ప్రసిద్ధమైనటువంటి నాయకులని అందరికీ తెలుసును వారు ప్రజా హక్కులను రక్షించడానికి చాలా మహత్తరమైన పాత్ర వహించారు. పట్టుదలతో అదర్శవంతంగా ప్రజలకు నాయకత్వంకూడా వహించారు. మరి వారి నాయకత్వంలో ప్రజలు ముక్తిచెందినారు. అదే నేడు తెలంగాణా ప్రజలు వారితో ప్రేరణ తీసుకొంటారు. ప్రజల పక్షమునంచి నేను వారికి సంతాపము తెలియజేయడమే కాకుండా, ప్రతిజ్ఞకూడా తెలంగాణా ప్రజలు చేస్తున్నారు. వారు చెప్పిన హింసాత్మక మార్గము ఏదైనా ఉండినా, అది కాకుండా అహింసాపద్ధతిలో తెలంగాణా ప్రజల హక్కులను రక్షించడానికి ఎప్పుడూ వెనుదీయరు. అటువంటి నాయకుని వారు తమ ముందు పెట్టకొంటారు అని నేను చెప్పుతూ వారికి జోహార్లు అర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—హోచ్ మెన్ గారు చాలా చిన్న ఉద్యోగి కుటుంబములో జన్మించారు. 1913 లో వారు ఒక నౌకలో చాలా రహస్యంగా ప్రాచీన దేశానికి పోయారు. ఆ ప్రాచీన దేశములో ఎన్నో కష్టాలుపడి అక్కడ కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఉద్యమ నిర్వాహకులలో ఒకరు అయ్యారు. అంతే కాకుండా సోవియట్ రష్యాలో సంబంధము పెట్టుకొని, తరువాత 1943 లో తిరిగి తన దేశానికి వచ్చాడు. అక్కడ ప్రాచీన సామ్రాజ్యానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడడమే కాకుండా, తరువాత జపాన్ సామ్రాజ్యానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాడు. ఇవన్నీ పోరాటం జరపడమే కాకుండా వారిలో చాలా ముఖ్యమైనటువంటి గుణము వారు మన ఇండియాకు వచ్చినప్పుడు వారు గెస్ట్ హౌసునుంచి అంటే రాజభవన్ నుంచి వారి కన్సులేట్ ఆఫీసు ఒక మైలు ఉంటే తన కారు ఉపయోగించలేదు,

Condolence Motion :
re : Demise of Dr. Ho Chi Minh,
President of the Democratic Re-
public of Vietnam

అధ్యక్షా. అప్పుడు చెప్పాడు, అవసరమైన పని ఉంటేనే తప్ప నేను ఒక నయా పైసా కూడా ఖర్చుచేయను అని. ఆయన అంత ఆస్తి రిటీతో ఉండేవాడు. ఆయన సింప్లిసిటీని అందరుకూడా అవలంబించవలసియున్నది. అంతేకాకుండా అసలు అంతజ్ఞాతీయ కమ్యూనిస్టుపార్టీ చీలిన యీ పరిస్థితులలో అలా చైన్ నాకమ్యూనిస్టు పార్టీ, ఇలా రష్యా కమ్యూనిస్టుపార్టీ, ఉభయులకు రాజీ చేయాలనేటటువంటి చాలా పెద్ద ఆలోచన చేస్తున్నటువంటి మహా విప్లవవీరుడు. అమెరికా సామ్రాజ్య వాదానికి వ్యతిరేకంగా ఆ నాలుగు కోట్లమంది ప్రజలతోటి విరామంలేకుండా కృషిచేసినటువంటి విప్లవవీరుడు, మహా విప్లవమూర్తి. ఆయన జ్యూచుల్ అండి. మన రెజల్యూషన్ తో కొంచెము రెస్టి పై చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. వారు వివాహము చేసుకోకుండా, తన దేశానికి, తన ప్రజలకు యావత్తు ప్రపంచానికి విప్లవమూర్తిగా వెలసినటువంటివారు. వారి ఆదర్శాలు చాలా తీసుకోవలసినటువంటివి ఉన్నాయి. వారికి, వారి దేశప్రజలకు నా విప్లవ శ్రద్ధాంజలి ఘటిస్తూ సెలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీనిం. వెంకటనారాయణ (ఏలూరు) — అధ్యక్షా, సభా నాయకులు ప్రవేశ పెట్టి తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. శ్రీహోచ్ మెన్ గారి జీవిత చరిత్రగమక చదివితే. అతను ఒక గొప్ప విప్లవవాది. మహా ప్రజా నాయకుడు అని చెప్పక తప్పదు. వియత్నాం స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి నాయకుడుగా ఉండి, స్వాతంత్ర్యాన్ని సంపాదించిపెట్టినటువంటి నాయకుడు. అంతేకాదు అమెరికా సామ్రాజ్య వాదులు వియత్నాంను రెండు ముక్కలుగా చేయవలసినప్పుడు దానిని నిరోధించడానికి ఎంత ప్రతిఘటన చేశాడో అది చరిత్ర చదివిన వాళ్లకు తెలుస్తుంది. దాంట్లో ఉన్న ఇబ్బందులు, నష్టాలు, కష్టాలు అన్నీ ఆయన చెప్పి చూశాడు. అయినప్పటికీ, అమెరికన్ సామ్రాజ్య వాదుల యొక్క కుతంత్రాల ఫలితంగా వియత్నాం రెండు ముక్కలు అయింది; రెండు చెక్కలు అయింది దానివల్ల. ఎంత నష్టాలు పొందారో వియత్నాం చరిత్ర చదివితే తెలుస్తుంది. ఈ వేళ మన గౌరవ సభ్యులైనటువంటి లక్ష్మన్ బాపూజీ గారు మాట్లాడుతూ తెలంగాణా ఉద్యమం నాయకులు వారిని ఆదర్శ ముగా పెట్టుకొంటామని అన్నారు. యధార్థంగా పెట్టుకోండి. వారియొక్క జీవిత చరిత్ర మళ్ళీ ఒకసారి దయచేసి చదవండి. ఒక జాతి, ఒక బొట్టు, ఒక జుట్టు, కలసినటువంటి జాతి ఏది కూడా రెండు ముక్కలుగా, రెండు చెక్కలు కాకూడదని చెప్పినటువంటి మహాత్తర నాయకుడు. అట్లాంటి హోచ్ మెన్ ను

Condolence Motion.
re: Demise of Dr. Ho Chi Minh,
President of the Democratic Re-
public of Vietnam.

5th September, 1969. 403

సీగు ఆదర్శంగా పెట్టుకొన్నప్పుడు, ఈ యొక్క ఉగ్రమాన్ని మళ్ళీ ఒక విశాల
మైన దృక్పథంతో మళ్ళీ వెనుకకు తిరిగి చూచుకొని, ఇక్కడ వెన్నెడ ఇంటరెస్ట్స్
ఎన్ని ఉన్నాయి, అక్కడ పారికి అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదులు ఉంటే, ఇక్కడ
మనకు బాంబే వాలా, తాతా బిల్లాలు వెనకాల ఉన్నారు. అందుచేత వాళ్ళ
కుతంత్రాలలో పడకుండా ఉండాలని కోరుతున్నాం. శ్రీ లైన్ హోచ్ మెన్ గారి
ఆత్మకు శాంతి చేకూరాలని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను.

(Sri Konda Lakshman Bapuji rose to raise an objection)

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఒక మహా నాయకుడి గురించి మనము ఏదో సంతాప
తీర్మానము చేస్తున్నప్పుడు వివాదము ఎందుకండి.

శ్రీ కొండా లక్ష్మన్ బాపూజీ :—అది రిఫర్ చేసే అవసరం లేదు.
There is no business to refer it here.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మనము దీంతో ఏదైనా వాగ్వివాదానికి పూనుకొన్నా
మంటే, వారిని గౌరవించే బదులు మనము బహుళా . . Let us forget it.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీ బాయి :—అధ్యక్షా, మనం సంతాప తీర్మానం మీద
మాట్లాడేటప్పుడు వెంకట నారాయణ గారు పరిహాసంగా మాట్లాడుతున్నారు
.....

శ్రీ పి. నరసింగరావు :—అధ్యక్షా, సభా నాయకులు ప్రవేశపెట్టిన
సంతాప తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను. గౌరవ సభ్యులు హోచ్ మెన్ గారి
యొక్క గుణగణాల గురించి చెప్పారు. హోచ్ మెన్ గారు తమ యావత్
జీవితం ఎక్స్ ప్లానెటేషన్ కు, ఇంపీరియలిజమ్ కు, డామినేషనుకు వ్యతిరేకంగా
తమ జీవితాన్ని అంకితం చేసి పోరాడుతూ వచ్చారు. ఇంకా వియత్నామ్ దేశ
ప్రజలు పోరాడుతూనే ఉన్నారు. అదే విధంగా 18 సంవత్సరాలనుండి ఏదైతే
తెలంగాణాలో ఎక్స్ ప్లానెటేషన్ జరుగుతున్నదో దానికి వ్యతిరేకంగా మేము
పోరాడుతున్నాము గాని, మరేమీ కాదు. గౌరవ సభ్యులు మాత్రం వెంకట
నారాయణ గారికి హోచ్ మెన్ గారి జీవిత చరిత్ర తెలియకపోతే — నా దగ్గర
పుస్తకం ఉంది, వారు వచ్చి ఆ పుస్తకం తీసుకొని చదివి అందులోనుంచి నేర్పు
కోవచ్చును... ..

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ముఖ్యమంత్రి గారు, ప్రతివక్ష నాయకులు, ఇతర
గౌరవ సభ్యులు వ్యక్తపరచిన అంశాలతో నేను సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తున్నాను.
డా. హోచ్ మెన్ గారి జీవిత విశేషాలు గురించి చాలామంది సభ్యులు చెప్పారు.

Condolence Motion;
re. Demise of Dr. Ho Chi Minh,
President of the Democratic Re-
public of Vietnam.

నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. సి. వి. కె. రావుగారు చెబుతూ వారు ఆసియా ఖండములోనే గొప్ప నాయకులు అన్నారు. ఆయన ప్రపంచంలోనే ఒక మహానాయకుడు అని నేను భావిస్తున్నాను. వీరి నాయకత్వం క్రింద వియత్నాం ప్రజలు ప్రదర్శించినటువంటి సాహసం, ధైర్యం, వారి దేశం యొక్క స్వాతంత్ర్య రక్షణ కోసం చేసిన కృషి—ప్రపంచ చరిత్రలో ఒక అద్వితీయమైన ఘట్టంగా నిల్చిపోతుంది అనుకొంటున్నాను. వీరి పేరుకూడ ప్రపంచ చరిత్రలో చిరస్థాయిగా ఉంటుంది అనుకొంటున్నాను. వారి జీవితాన్ని ఏ ఉన్నతమైన ఆశయాలకు వారు అంకితం చేశారో, ఆ ఆశయం ఫలించాలని కోరుతున్నాను. వారి అత్యుక్త భగవంతుడు శాంతి నొసంగాలని కోరుతూ, అందరూ ఒక నిమిషం పాటు వారి గౌరవార్థం నిలబడాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker :—The question is,

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Dr. Ho Chi Minh, President of the Democratic Republic of Vietnam on 3rd September, 1969 and conveys its sense of sympathy to the people of the Democratic Republic of Vietnam and the members of the bereaved family.”

The Motion was adopted inem con all Members standing in silence for two minutes.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ సందర్భంలో కేరళ, బెంగాల్ గవర్నమెంట్లు హోలీడే ప్రకటించినవి. అలాగే మన గవర్నమెంట్ కూడా ప్రకటించాలని నేను మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker :—It is for the Chief Minister to consider. There is no time to-day, even if they want to declare a holiday.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి :—ఇవాళ కాకపోతే రేపు చేయవచ్చును.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు చెప్పిన సలహా ఆలోచించమని కోరాను.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి :—అధ్యక్షా, మీరు చెప్పారు గాని, గవర్నమెంట్ ఏమి చెప్పటం లేదు.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—హోలీడే గురించి ముఖ్యమంత్రి గారు హోలీచిస్తారు గాని—అధ్యక్షా, ఈ హామన్ కూడా కొద్దిసేపు మార్క్ ఆఫ్ రెస్పెక్ట్ గా ఎడ్జిస్ట్ కావటం మంచిదని నేను భావిస్తున్నాను.

Mr. Speaker :—The House now stands adjourned till 11-00 O'clock.

(The House then adjourned till Eleven of the clock)

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re : Drinking water facilities in Rayalaseema especially in Chittoor District.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ :—ఆధ్యక్షా, రాయలసీమలో త్రాగునీటి సమస్య ఎప్పుడూకూడ తీరని సమస్య అయిపోతున్నది. ప్రతి పర్యాయము మంత్రులు రాయలసీమకు వచ్చినప్పుడల్లా స్వతంత్రం వచ్చిన తరువాత త్రాగునీటి సమస్య ఉండడం చాలా అన్యాయము, మా ప్రభుత్వానికి అవమానము. ఎంత డబ్బు యినా ఖర్చుపెట్టి ఈ నీటి సౌకర్యాలు కలుగజేస్తామంటూ స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడము, దురదృష్టమో, అదృష్టమో, మూగిమేళుమో, చెవిటి మేళుమో క్రమ్మినాలుగు చినుకులు పడితే వర్షం వచ్చినది, నీటి సమస్య తీరిపోయింది, యింకా బావులు అక్కరలేదనడం పరిపాటి అంటుపోయింది ఇప్పుడే ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. చిత్తూరు జిల్లాలో వర్షం పడింది, సమస్య తీరిపోయింది అని మాకు వడే వర్షం అంతా 22 అంగుళాలు లేదు. దీనితో నీటి సమస్య తీరదు. ఈ కంఠోప వచ్చినప్పుడు మీకు రిగ్సు యిస్తాము, బావులు లోతు చేస్తాము అంటే దప్పి అయితే బావి త్రవ్వినట్లు వుంటుంది. శాశ్వత పరిష్కారం మాత్రం ప్రభుత్వం చేపట్టలేదు. బావులు త్రవ్వేదానికి ప్రభుత్వము ప్రవేశ పెట్టిన స్కీము ఒకటి ఉన్నది. అది చాలా క్లిష్టంగా యున్నది: రాయల సీమకు ఏ మాత్రం ప్రయోజనకరం కాదు. 200 మంది జనాభా ఉండే ఊరికి మొట్టమొదట బావి త్రవ్వడాము అన్నారు. మా రాయలసీమలో 200 మంది జనాభా ఉండే గ్రామాలు అవలే ఉండవు. జిల్లా అంతా వెతికితే 10, 12 తప్పితే ఎక్కువ లేవు. మావన్నీ చాలా చిన్నచిన్న కుగ్రామాలు. అలాంటప్పుడు ఆ స్కీము ప్రకారము ప్రభుత్వం యిచ్చే గ్రాంట్ లో బావులు త్రవ్వాలంటే రాయలసీమలో ఒక్క బావికూడ త్రవ్వడానికి వీలు కాదు. మరొకటి, రెండు ఫర్లాంగులలోపల ఏ ప్రదేశంలోగాని ఇరిగేషన్ బావి ఉంటే ఆ గ్రామానికి చేద బావి లేదు అన్నారు. ఇరిగేషన్ బావులు ఎక్కడ ఉంటాయి. ఇరిగేషన్ బావులలో మంచినీరు తెచ్చుకొనేదానికి ఎంత కష్టతరమో, రాయలసీమలో ఉండే బావులతో ఒక పర్యాయం మన పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగారు దిగిచూస్తే తెలుస్తుంది. 9 మట్లు, 10 మట్లు ఉన్న బావులలోనికి దిగి గ్రామస్తులు నీరు తెచ్చుకుంటారని ప్రభుత్వం ఆలోచనచేస్తే అది మంచి ఆభిప్రాయము కాదని వారికి మనవి చేస్తున్నాను. ఇదివరకు మీరు ఎన్ని బావులు త్రవ్వినా మేము డబ్బు యిస్తామని చెప్పినందువల్ల చిత్తూరు జిల్లాలో చాలామంది ప్రభుత్వం డబ్బుయిస్తుందని బావులు త్రవ్వేశారు. ప్రతి పంచాయతీ సమితిలో లక్షలకొద్దీ మైన్స్ బాలెస్టెన్ వున్నాయి. నీరు ఇచ్చేనడబ్బులు. చాలానండువల్ల కంట్రాక్టర్స్ ఈ మైన్స్ బాలెస్టెన్ క్లియర్ చేయనిదే చేదబావులు త్రవ్వితే ప్రభుత్వం మనకు డబ్బుయివ్వడనే భయంతో ఎవరూ ముందుకు రాలేదు. రాయలసీమలో 60 అడుగులు, 40

406 5th September, 1949. Calling attention to a matters of urgent public importance :
re : Drinking water facilities in Rayalaseema especially in the Chittoor Dt ,

అడుగులుత్రవ్వితే ఎక్కడచూచినా బండలుపడుతున్నాయి. ఆ బండలుకొట్టడానికి రిగ్స్ తప్ప యింక ఏ సాధనాలుప్రయోజనకరంగాలేవు. రిగ్స్ మీకు వస్తున్నాయని ముఖ్యమంత్రిగారు గత అక్టోబరులో పలమనేరులో డిక్లర్ చేశారు. ఏమన్నా అయిపోనీ మీకు ప్రతి తాలూకాకు కూడ రిగ్స్ సప్లయి చేస్తామని చాల సంతోషపడినారు. మా దురదృష్టం నాలుగు చినుకులు పడడంతోనే అది మరచి పోయినారు. ఈ రోజు మా జిల్లాలో త్రాగునీటికి నోచుకోని గ్రామాలు ఎన్ని ఉన్నాయో లెక్క తీస్తే ప్రభుత్వం సిగ్గు పడాల్సిన అవసరం వస్తుంది. కనీసం త్రాగునీరు అయినా సరఫరా చేయకపోతే స్వతంత్రం పొంది 23 ఏళ్లలో, మనది ప్రజాపరిపాలన అనుకోడానికి వీలు ఉండదు. కాబట్టి ప్రతి గ్రామానికి 1970 నాటికో, లేక 72 నాటికో మన రాష్ట్రంలో త్రాగునీటి సమస్య ఉండదు అని ఒక డెడ్ లైన్ డిక్లర్ చేయాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ విషయంలో చిత్తూరు జిల్లాను ఒక ప్రత్యేక సమస్యగా పరిశీలన చేసి, ఈ సమస్యను పరిష్కరించేదానికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుంటుందో చెప్పాలని మీ ద్వారా వారిని ప్రార్థిస్తున్నాను.

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం :—అధ్యక్షా, కరువు, త్రాగు నీటి సమస్య గురించి ప్రభుత్వం చాల జాప్యం చేస్తున్నదని మీద్వారా వారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. చిత్తూరు జిల్లాలో గత మూడు సంవత్సరాలుగా వర్షపాతమే లేదు. గత సంవత్సరం 500 మిల్లీమీటర్ల వర్షమే ఆ జిల్లాలో పడ్డది. అలాంటప్పుడు ప్రభుత్వానికి ప్రత్యేకమైన విజ్ఞప్తులు చేస్తే ఏదో నామమాత్రంగా రెండు రిగ్స్ పంపించడం లేదా రెండు లారీలలో ఆ ప్రొద్దుకు నీళ్ళుతోడడం జరుగుతాయి. జూన్, జూలై, ఆగస్టు, సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసాలలో ఆ రిగ్స్ కానీ, లారీలుకానీ వస్తాయి. ఈ నాడు పరిస్థితులలో ప్రజలు అన్నమో రామచంద్రా అని ఒక ప్రక్క జాభవడుతుంటే యింకోప్రక్కన త్రాగడానికికూడా నీళ్ళు కూడ లేకుండా చస్తూ ఉంటే ఈ ప్రభుత్వం ఎప్పుడో వాళ్ళు చచ్చిపోయిన ప్రొద్దుకు మేము యిస్తున్నామని యివ్వడం తరువాత కొద్ది తుంపరులు పడడంతో నిలుపుదల చేయడం జరుగుతూ ఉన్నది. గత సంవత్సరం సెప్టెంబరు నెల 23వ తేదీ మాత్రం వర్షం పడ్డది. అంతవరకు వర్షాలు లేవు. రిగ్స్ రావడం, కొంచెం నీళ్ళు సప్లయలు చేయడం, మళ్ళీ 23వ తేదీ వర్షం పడ్డ తరువాత డబ్బు వావన్ కట్టుకోవడం జరిగింది. ఇది ఈ ప్రభుత్వానికి అలవాటు అయిపోయింది. ఈ పరిస్థితులలో శాశ్వతంగా నీటిసమస్య తీరాలి అంటే ఏమిచేయాలి? శివయ్యగారు చెప్పారు. ఇప్పుడు వర్షాలు పడ్డాయి బాగావేడన్నది. వర్షం పడినాకూడ త్రాగునీటి జావులకు నీళ్ళు రా లేదని చెప్పారు. దానిని గమనించడం వాళ్ళకు అలవాటు కాలేదు. దీనినిగురించి ప్రభుత్వం నిర్దిష్టమైన ప్రతిపాదన ఏమిచేసినది? రిగ్సు పంపినాముఅంటారు. నాతాలుకాలో పదిఏళ్ల బోర్ వేశారు. దానిలోరెండు ఫంక్షన్ అవుతున్నాయి. రి పూడిపోయి పనికిరాకుండా పోయినాయి. జియోలిజికల్ సర్వేకూడ సరిగా చేయడంలేదు. ఏదో నామమాత్రానికి రిగ్సు చేస్తాము.

Calling attention to a matter of urgent public importance: 5th September, 1969. 407
 re: Drinking water facilities in Rayalseema especially in the Chittoor Dt.

చోర్ వేస్తాము కాని ఆవోర్ లో నీళ్ళు వడ్డవా, దాని తెపాసిటీ ఎంత, ఆగ్రామానికి సరిపోతుందా, దీనిని గమనించిన పాపాన వారుపోరు. వై గా బావులు లోతుచేయడానికి లోన్స్ ఇస్తాము అంటారు. ఆరైతుకు అడబ్బు ఎప్పుడు ఉస్తాలో, ఆ కంట్రాక్టరును ఎప్పుడు పిలిపిస్తారో ఈజాప్యాన్ని వారు గమనించడలేదు ఇటువంటి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం నిర్దాక్షిణ్యంగా ఉండే దానికంటే డెత్ లైఫ్ క్వశ్చనుగా ఉండే ఈసమస్యను తీవ్రంగాయోచించి యిప్పటినుంచి ప్రగతున్న పడి అక్కడ ఈసమస్యను పరిష్కారముచేసేదానికి ప్రభుత్వం ఏమి గట్టిచర్య తీసుకుంటుందో తెలియజేయవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి రామస్వామి :—అధ్యక్షా, రాయలసీమలో తరచుగా డ్రింకింగ్ వాటర్ స్కెర్సిటీ వస్తున్నది అయినప్పటికీకూడా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసు కుంటున్నదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. చిత్తూరు జిల్లా తీసుకుంటే 2,552 గ్రామాలకు ప్రెకేరియస్ వాటర్ సప్లయ ఉన్నది వాటిలో 517 గ్రామాలకు మంచినీటి సప్లయ బావులద్వారా యివ్వడం జరిగింది. 1544 గ్రామాలకు వెల్స్ వేరియసు స్టేజెస్ లో వున్నాయి యునీసిపు వారు యింకా రిగ్సు ఇస్తామని చెప్పినారు. వాటినికూడ ఉపయోగించి వాటర్ స్కెర్సిటీలేకుండా చేద్దామని చూస్తున్నాము. అంతవరకు ఊరుకోకుండా కలెక్టరుగారికి కూడ చెప్పడం అయింది. ఎక్కడైతే ఏకూట స్కెర్సిటీ ఉన్నదో అక్కడ ఎంత డబ్బు అయినా ఖర్చుపెట్టి వాళ్ళకు డ్రింకింగు వాటరు సప్లయ చేయమని, ఏవిధంగా అయినాసరే వాటిలోతుచేసి అయినాగాని, లాకీలమీద వాటర్ సప్లయ చేసి అయినాగాని. ఎట్లాగైనా వారికి సప్లయచేయమని ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. అందుచేత, గవర్నమెంటు ఏమీ ఆలస్యంచేయడంలేదు, అలక్ష్యంకూడా చేయడంలేదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఇవన్నీ పూర్తయితే చిత్తూరు జిల్లాలో మంచినీటి కొరత పూర్తిగా తగ్గుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri G. Siviah :—These steps have been taken long time back, But now after taking such steps there was no further effort. There is no point in sending some rigs there. Many wells are drying up. Whether the Government will move all the machinery to Chittoor district to supply water. Otherwise this Ministry is unfit to continue here for any longer. మేము చనిపోయినవరువాత, మాశవాలు తీసుకు పోయేటప్పుడుగాని ఏమీచెయ్యరా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. అనసూయమ్మ (తంజావూరు) :—ఈ గాంధీజయంతి సందర్భంలో పల్లెలకు త్రాగునీటి సౌకర్యం కలుగజేస్తామని అన్నారు. మాపల్లెలలో ఎట్ లిస్టు యీసౌకర్యమైనా కలుగజేస్తారా?

శ్రీ తోట రామస్వామి :—అధ్యక్షా, శివయ్యగారు చెప్పినవిషయానికి బాబుగానే నేను మనవిచేశాను. చేస్తూనే వున్నాం. ఇది ఒకనాడుచేసి మానివేయలేదు, కంటిన్యూయింగ్ చేస్తూనేవున్నాం.

408 5th September, 1969. Calling attention to a matter of urgent public importance.
re: Drinking water facilities in Rayala-seema especially in the Chittoor Dt.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్: —వార్ లైక్ మెజర్స్ తీసుకోవాలని వారు అంటున్నారు.

శ్రీ తోట రామస్వామి: —వార్ లైక్ మెజర్స్ తీసుకోవాలనే పుద్దేశం, ఇవాళ 1547 గ్రామాలలో - ఈ కార్యక్రమం పేరియన్ స్టేజెస్ లో వున్నది. 25 లక్షల రూపాయలు కూడా యిప్పుడు శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. ప్రత్యేకంగా, చిత్తూరు జిల్లాకు 5.8 లక్షలు శాంక్షన్ చేశాము త్వరలోనే పూర్తి చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri D. Venkatesam: —How many rigs have been supplied? How many bores have been dug? How many have been successful? Kindly the Government may clarify. On the other hand the Government is insisting on the Collectors. Where is the necessity for the Collectors to visit the places and then give the orders? Why should there be delaying system. This particular item should not be dealt with like that.

శ్రీ తోట రామస్వామి: —ప్రతికలెక్టరాఫీసులోనూ, పంచాయత్ వింగ్ అని ఒక విభాగం వుంది. ఆ పని ఆ వింగ్ ద్వారా జరుగుతూ వుంటుంది రాయలసీమకు నాలుగు రిగ్సు సప్లయ్ చేశాము. యునెస్కో నుంచి వచ్చినవి సప్లయ్ చేశారు, అవి ఆనంశపూర్వ, కర్నూలు జిల్లాలలో పనిచేస్తున్నవి. చిత్తూరు జిల్లాలో కూడా రిగ్సు యిచ్చాము. కాని, అవివరాలు యిప్పుడు నావద్ద లేవు.

శ్రీ టి సి రాజన్: —ఇప్పుడు చిత్తూరు జిల్లాలో వున్న పడమటి తాలూకాలో ఎక్కడయితే నీటి కొరత ఎక్కువగా వున్నదో పలమనేరుగాని, కుప్పంగాని, పుంగనూరుగాని అవన్నీ 20 వేల జనాభా గలిగిన తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్. ఈ తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్ లో కూడా ప్రభుత్వంచే త్రవ్వబడిన బావి ఒక్కటి కూడా లేదు తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్ లోనే లేకపోతే, యింక గ్రామాల పరిస్థితి ఏవిధంగా వుంటుందో మీరే పూహించవచ్చును ఈ పరిస్థితి గురించి ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచిస్తున్నది?

శ్రీ టి రామస్వామి: —తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్ లో తప్పకుండా నీరు సప్లయ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం.

Sri G. Siviah: —Not even a single well has got water. Therefore you have to move the Government machinery to give us water, Sir.

శ్రీ టి రామస్వామి: —నేను పుత్తురు వచ్చాను. మంచి నీళ్లు సప్లయ్ అవుతున్నాయి అక్కడ.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు: —మంత్రిగారు చెబుతూ, యిప్పుడు ఎక్కడెక్కడ అయితే నీళ్లు లేవో అక్కడ ఎంత దుడ్డు అయినా ఖర్చుపెట్టి పనులు చేయమన్నామని చెప్పారు. దాహంగా వున్నప్పుడు బావి త్రవ్వడానికి ప్రయత్నిస్తే మాత్రం అట్లా ఎన్ని లక్షలు ఖర్చు పెట్టినా దాహం తీరదు, అందువలన, ఘంటసార రిలీఫ్ డ్యూ

Calling attention to a matter of urgent public importance. 5th September, 1969. 409
re: Allegations against the Sarpanch,
 Gaganpahad, Hyderabad district.

గాకుండా, పర్మనెంట్ రిలీఫ్ కొరకు ప్రయత్నం చేయవలసినదిగా నేను మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీమతి టి. ఎస్. అనసూయమ్మ — డింకింగ్ వాటర్ సప్లయ చేసే కార్యక్రమానికి సంబంధించి ప్రొసీజర్ లో కొన్ని జాబితా నెక్స్టున్నాయి. డైరెక్టర్ సప్లయ్ చేసి, రేట్ పెంచనిదే ఆ కంట్రాక్టరు ముందుకురాడు. ఆ విధంగా రావడంలేదు. కలెక్టరు యిచ్చిన డబ్బు కూడా సమితులు వెనక్కి, వాపసు యిచ్చేస్తున్నవి.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఇందులో రెండు విషయాలు వున్నాయి. పర్మనెంట్ రిలీఫ్ కొరకు బావులను త్రవ్వడం ఒకటి రెండవది. డిపెండింగ్ ఆఫ్ వెల్లు అండ్ సప్లయింగ్ వాటర్ బైలాంస్, యీ రెండూ కూడా కలెక్టర్లు చేస్తున్నారు.

re: ALLEGATIONS AGAINST THE SARPANCH, GAGANPAHAD,
 HYDERABAD DISTRICT.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అదృష్టా, ఇది ఒక విచిత్రమైన కేసు. గగన్ పహాద్ పంచాయితీ అధ్యక్షుడు రీ నుంచి యిప్పటివరకు లక్ష ఒక వెయ్యి 927 రూపాయలు పంచాయితీ ట్రెజరీ నుంచి డ్రా చేశాడు. పనులు ఏమీ చేసినట్లు లేదు. ఈ రికార్డుగనుక వున్నట్లయితే ఎప్పుడైనా వట్టుబడవచ్చు నని 95-5-89 న ఆ రికార్డుకాస్తా తగలపెట్టించాడు. అది తెలంగాణా యాజిలేషన్ పేడిమీద తగలబడిందని ఆ లక్షరూపాయల చిల్లర పూర్తిగా పోయిందని చెప్పి రిపోర్టు యిచ్చినారు. అయితే ఆ గ్రామపంచాయితీ సభ్యులు పంచాయితీ రాజ్ మినిస్టరుగారికి మే 24 న అప్లికేషన్ యిచ్చారు. దానిపైన యంతవరకూ ఏ విచారణా జరపలేదు. ఇది ఒక విచిత్రమైన కేసు. ఎందుకంటే—ఆ పంచాయితీ అధ్యక్షుడు చాలామంది అధికారులను కూడా యిన్ ఫ్ల్యుయెన్స్ చేయగలిగిన సమర్థుడు అందువలన, నేను పంచాయితీరాజ్ మంత్రిగారిని కోరేదేమంటే—ఇక్కడ రీ నుండి రీ దాకా లక్ష అని చెప్పాము. కాని రీ నుంచి సరిగ్గా లెక్కలు తీస్తే 10-1-87 నుంచి 24-4-89 దాకా లెక్కలు తీస్తే ఒక లక్ష తొమ్మిదివందల ఇరవై ఏడు రూపాయలు ట్రెజరీ నుంచి డ్రా చేయబడింది. అంటే—రెండేళ్ల కాలములో అత్యధికమైన అమౌంట్ డ్రా చేయబడింది. అందువలన మంత్రిగారు యంతవరకు, యీ కేసులో తీసుకున్న చర్యలేమిటో తెలియజేయాలి. ఏదయినా ఒక స్పెషల్ అథారిటీతో—అక్కడ, స్థానికంగా వుండే ఆఫీసర్లు, జిల్లా ఆఫీసర్లు వారి ప్రభావానికి లోనయి వున్నట్లుగా తెలుస్తున్నది కాబట్టి, స్పెషల్ ఎఫర్స్ తో యీ మొత్తం వ్యవహారాన్ని సక్రమంగా విచారణ జరిపించాలని నేను కోరుతున్నాను.

410 5th September, 1969. Calling attention to a matter of urgent public importance :
re: Allegations against the Sarpanch,
Gaganpahad, Hyderabad district.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— అధ్యక్షా, 1-5-89 వ తేదీన తగలబడి పోయిందని, 3-5-89 వ తేదీన అనేవారు, గగన్ పహాడ్ పంచాయితీ సర్పంచ్ డిస్ట్రిక్ట్ పంచాయత్ ఆఫీసర్ కు రిపోర్టు చేశారు. 3-5-89 వ తేదీనే డివిజనల్ పంచాయత్ ఆఫీసర్ ను అక్కడకు పంపితే యాదిరెడ్డి అనేవారు—మెంబర్ ఆఫ్ ది పంచాయత్ బోర్డ్—ఒక పిటిషన్ వీరికి యిచ్చారు. ఏమని అంటే— యితడు యీ మనీ అంతా 29-5-89 లగాయతు 25-9-89 వరకు లక్షా ఒక చెయ్యి మూడువందల ఇరవై ఏడు రూపాయలు ఖజానా నుంచి తీసుకుని, మిస్ట్రాప్రియేట్ చేశారు అని; దానిపై తగిన యాక్షన్ తీసుకోవాలని వారు పెటిషన్ యిచ్చారు. దాని కాపీ కలెక్టరుకు, నాకుకూడా యిచ్చారు. నేను కూడా ఎంక్వయిరీకి పంపించాను. దానిపై డిటెయిల్డ్ ఎంక్వయిరీ కండక్టు చేస్తున్నారు. ఆడిట్ కూడా 87-88 వరకూ అయిపోయింది. ఆడిట్ రిపోర్టు మాత్రం యింకా మా వద్దకు రాలేదు. త్వరలోనే పంపించమని వారిని కోరడమైనది. తరువాత, యీ రికార్డు తగలపెట్టడం గురించి పోలీసు వారి వద్ద ఒక కేసు రిజిస్టర్ చేయడమైనది. ఎవరు తగులబెట్టారు; ఎందువలన తగులబడింది; దీనికి ఎవరుకాధ్యులు అనే విషయాలు వారుకూడా నిర్ణయిస్తారు. అక్కడి డి. పి. ఓ. వారిపై ప్రశ్నలకు నమ్మకం లేదని సభ్యులు చెబుతున్నారు కాబట్టి, తప్పకుండా సబ్-కలెక్టర్ నో మరొకరినో ఎంక్వయిరీ చేయమని నేను సూచిస్తాను. గౌరవ సభ్యుల నుంచి ఇన్ ఫర్ మేషన్ తీసుకుంటున్నాను. వారికి నమ్మకం కలిగేలాగ, సబ్-కలెక్టర్ నో ఎవరినో ఎంక్వయిరీకి పంపించి, ఎంక్వయిరీ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత తగిన చర్య తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— మే నెలలో పెటిషన్ యిచ్చారు. ఇప్పటికి మూడు నెలలు గడిచిపోయింది. ఇంతవరకూ ఏ విచారణ జరుపలేదా? ఎప్పుడో మీరు ప్రాప్తే, సబ్-కలెక్టరును పంపితే, ఎంక్వయిరీ జరిగితే. .... ఇదంతా ఎంతకాలంలో జరుగుతుంది? ఈలోగా ఆయన టర్మ్ అయిపోతుంది.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— 24 మే న నాకు యిచ్చారు. వెంటనే పంపించాను. డిస్ట్రిక్ట్ పంచాయత్ ఆఫీసర్ కు ఎంక్వయిరీకి పంపించడం జరిగింది. ఆయనకూడా ఎంక్వయిరీ చేస్తున్నారు. పోలీసుకు కూడా రిపోర్టు యివ్వడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఈ సర్ పంచ్ ను వారులో కూర్చోబెట్టుకునే తిరుగుతున్నాడు డిస్ట్రిక్ట్ పంచాయత్ ఆఫీసర్, ఏమీ ఇబ్బంది లేకుండా.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— ఇప్పుడే మనవిచేశాను. వారికి నమ్మకం లేకపోతే—సబ్ కలెక్టరును పంపించి త్వరలోనే ఎంక్వయిరీ చేయిస్తానని—తిరిగి మనవి చేస్తున్నాను.

Calling attention to a matter of urgent public importance : 5th September, 1969. 411

re. PRECARIOUS WATER SUPPLY POSITION IN WARANGAL.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి (వరంగల్లు):—అధ్యక్షా, వరంగల్లులో వున్నటువంటి వాటర్ సప్లయ్ పరిస్థితి చాలా అభ్యాన్నంగా వున్నదనే సంగతి అందరికీ తెలిసినదే. మూడు సంవత్సరాలనుంచీ వర్షాలు పూర్తిగా ఫెయిల్ అయిపోయినవి. దానివలన, వాటర్ సప్లయ్ రోజుకు అర్థగంట, పావుగంటకంటే ఎక్కువ ఉండడంలేదు అదికూడా కొన్నిచోట్ల వస్తున్నది, కొన్నిచోట్ల రావడం లేదు, వరంగల్లు చాదాపు రెండు లక్షల జనాభావున్న పట్టణం. నీళ్ళు కావాలని ఎప్పటినుంచో మొత్తుకుంటున్నాం. ఉన్న జలాశయం ఒకే ఒక్కటి—అది ధర్మసాగరం ఇంక వేరే ఆధారమేమీ అక్కడలేదు. ఎప్పుడూ వాటర్ సప్లయ్ ప్రీకేరియస్ గా వుంటుంది. మూడేళ్లనుంచి పరిస్థితి మరి అభ్యాన్నం అయిపోయింది. ధర్మసాగర్ చెరువులో యీసాటికి 30 అడుగుల నీరు వుండ వలసినది, సరిగ్గా పది అడుగుల నీరే వుంది. ఇంక కొద్ది రోజుల్లో అదికూడా పోతుంది. ఇప్పుడే పదిపాను నిమిషాలకంటే ఎక్కువసేపు యివ్వడంలేదు, ఏదయినా ఒక పర్మనెంట్ స్కీము టేకప్ చేయవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని ఎన్ని సార్లు కోరినప్పటికీ, పెడచెవిని పెట్టడం చూస్తే, వరంగల్లుపైన సవతితిల్లి ప్రేమ వున్నదా అనేశాధ మాకు కలుగుతున్నది. దీనిపై తగుచర్య తీసుకోవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఇంకొక చిన్న విషయం, మానేరు ప్రాజెక్టు నుండి వరంగల్లుకు వాటర్ సప్లయ్ చేయాలని యీ మధ్య ఒక స్కీము యిన్వెస్టిగేట్ చేశారు. కొటి రూపాయలలో ఎంతో ఖర్చు అవుతుందన్నారు. ఈమధ్య లోయర్ మానేరు ప్రాజెక్టు తీసుకుంటున్నారనేమాట మొన్న బడ్జెట్ లో చెప్పారు. దానితోబాటుగా యీ వాటర్ సప్లయ్ స్కీముకూడా కంట్రాక్ట్ చేసి, సైడ్ బై సైడ్ చేస్తే యీ సమస్య పరిష్కారం అయిపోతుంది. ఈ రెంటినీ జమచేసి, కలిపి తీసుకుని చేస్తే బాగుంటుందని మ రొ క సా రి మ న వి చేస్తున్నాను. నీటి కొరత బాధనుంచి తొందరగా తప్పించాలి. ఇప్పటికే చాలా బాధా కరంగావుంది పరిస్థితి. ఈ బాధ తీర్చకపోతే ఏయే పరిణామాలు వస్తాయో నేను చెప్పలేను. ఈ విషయంలో జంగారెడ్డిగారుకూడా చెబుతారు. అక్కడ నీరు లేదు. రోజుకు రూపాయిపావలా యిచ్చి ప్రైవేట్ వాటర్ కొనుక్కునే పరిస్థితిలో వున్నాము. మంచినిరు త్రాగడానికి ఒకటిరెండు లిండెలకంటే ఎక్కువరాదు. అక్కడ రిగ్స్ పెట్టారు, అవికూడా ఫెయిల్ అయిపోయాయి. సరిగా పని చేయడంలేదు. ఎందుకూ పనికిరాని నీరు వస్తుంది. ఈ విషయంలో తగు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని గట్టిగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇక్కడ మేముచెప్పడం, వారు సమాధానాలు చెప్పడం ప్రతి సంవత్సరంకూడా ఆనవాయితీగా నడిచిపోతోంది. వారు చెప్పారు. సమాధానం చెప్పాము. మరచిపోతారు అనే పద్ధతిలో కాకుండా ఇతి ఒక గట్టి ప్రశ్నగా తీసుకొని వెంటనే యీ సమస్య పరిష్కరించకపోతే పరిణామాలు బాగా వుండవని పొచ్చరిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ) సి. జంగారెడ్డి :—అధ్యక్షా, వరంగల్లు పట్టణానికి నీటిసరఫరాగురించి పార్టీ నోటీసు కృత్యం గాని, కాలే అలెన్స్ గాని రావడం యిది నాలుగవసారి. మూడవసారితో యీవని అయిపోతుందని ఆశించాము కాని నాలుగవసారికూడా

412 5th September, 1969. Calling attention to a matter of urgent public importance :
re : Precarious water supply position in Warangal.

యీ కాలంలో అటున్న మోషను యివ్వవలసిన పరిస్థితికి యీ ప్రభుత్వం దిగజారి నందుకు విచారిస్తున్నాను. ఇప్పుడు వర్షాకాలం, వరంగల్లులో వర్షాలు పడు తున్నప్పటికీ కూడా వరంగల్లు పట్టణంలో నీటి పరిస్థితి అభావనంగా వుంది. ఒక్కొక్కనల్ల 15 అడుగులు, 19 అడుగులలోతుకు దిగితేకాని నీరు రావడం లేదు. అది కూడా రిక్ వాటరు. అదికూడా నానారకాలుగా వుండి ఆ నీరు ఉపయో గిస్తే విచిత్రమైన జబ్బులు వస్తున్నాయి. విచిత్రమైన రోగాలువచ్చి చాలా మంది గాంధీ హాస్పిటలులో చేరి చనిపోయిన ఉదంతాలున్నాయి. వేసవికాలంలో వరంగల్లు పట్టణంలో 30 వార్డులలోనూ ఒక్క వార్డుకుమాత్రమే, అదికూడా అర్థగంట పేపు నీరు వదిలారు. ప్రభుత్వం పూడ్చిపెట్టుకున్న బావులను తీసుకో మని, బావులను శ్రవ్యకోమనీ నోటీసు యివ్వవలసిన దుస్థితి ఏర్పడింది. నీటి సరఫరా లేదు. 15 అడుగులు శ్రవ్యకుంటే కాని 5, 10 బిందెల నీరు రావడం లేదు. కొన్నిచోట్ల 5-6 మైళ్ల దూరం నుంచి రికాలలోను, పైకి క్లమిడ వచ్చిన నీటిని రూపాయిపావలా, రెండురూపాయలు పెట్టి కొనుక్కోవలసిన పరిస్థితి యీనాడు వరంగల్లుపట్టణంలో వుంది. ధర్మసాగర్ చెరువుకూడా ఇదివరకువలె ఇప్పుడు లేదు. రైతులు కోర్టులలో రిట్ పటిషన్లు పెట్టుకోవడంవల్ల ఇప్పుడు వారికి అనుకూలంగానే తీర్పువచ్చినట్లుగా భావించవచ్చు. స్టాంపు డ్యూటీ లేనంతమాత్రాన ఇది జరిగింది. ఆ జడ్జిమెంటు వచ్చినట్లయితే ధర్మసాగర్ చెరువు నీరు రైతులకు ముగాణి భూములకు సాగుకు యివ్వడానికి కోర్టు ద్వారా ఉత్తరువు వస్తుంది కాబట్టి ఇక వరంగల్లులో అసలే నీరువుండని పరిస్థితి వస్తుంది. వరంగల్లు తెలంగాణాలో రెండవపట్టణం ఎంతో ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంటు కావలసిన పట్టణం అది. నాలుగైదుసార్లు చెప్పినప్పటికీ నీటి సరఫరా చేయడం జరగడంలేదు. శాశ్వత పరిష్కారానికి మానేరు, బుగ్గవారు అన్నారు. మునిసి పల్ అడ్మినిస్ట్రేషను శాఖమంత్రిగారు ఏమీ చర్య తీసుకోకుండానాలుగు లక్షలు యిచ్చాము, 5 రిగ్గులు పంపించాము, మూడు చెడిపోయాయి, రెండు పని చేయడం లేదు. నాలుగు బావులు చేశాము. ఒకటి పని చేయలేదు అనేవిధంగా చెబితే మంచిగా వుండదు. శాశ్వత పరిష్కారానికి మంత్రిగారు ఇప్పుడేదైనా చెబితే బాగుంటుంది. లేకపోతే అసలు అక్కడనుంచి ఒక ఉద్యమం బయలుదేరి యీ ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోయడానికి కూడా ప్రయత్నం చేస్తారని మీద్యారా ప్రభుత్వాన్ని పెంచురిస్తున్నాను.

Sri N. Chenchurama Naidu :—Warangal town is getting its water from Dharmasagar tank. The normal dependable supply from this tank is of the order of 31 lakh gallons per day, but due to acute drought in this area during this year, the storage in this tank has very much depleted. The present water level in the Dharmasagar tank is 10' 8" and the quantity of water supplied to the town from this source is only 8 lakh gallons per day.

To supplement this a number of measures have been taken. 24 numbers of 6" diameter bore wells have been drilled in Warangal Town area. Out of them 18 bore wells have been yielding a total

Calling attention to a matter of urgent public importance : 5th September, 1969. 413
re : Precarious water supply position in Warangal.

quantity of 7 lakh gallons per day. Fixing of submersible pumpsets for the remaining bores is in progress and is expected to be completed within next 10 days. 16 open wells have been also cleaned and provided with pump sets and short distribution system at each well. This is another source of water supply.

In addition to the above Municipality has also repaired 125 open wells, which are put to use. It is now ascertained that the level of water in Dharmasagar has risen to 14'6" enabling the release of more water from this source for the use of the public. It is hoped that about 2½ lakhs gallons per day will be made available after the commissioning of the remaining 6 wells. Thus necessary measures have already been taken to tide over the present scarcity conditions and a sum of Rs. 6.35 lakhs has also been spent from the Drought Relief Fund for providing the above facilities.

As regards the comprehensive water supply scheme for Warangal, a scheme with river Manair as source is under consideration of the Government. This scheme covers water supply improvements to Warangal, Karimnagar and enroute towns with surface water of Manair river as source. The proposal is to draw water from the Dam to be constructed across Manair River near Karimnagar about 42 miles from Warangal for meeting the water supply requirements for the above-mentioned places. The estimated cost of the Manair Scheme as an integral part of the Pochampad project is about Rs. 10 crores to be spread over suitably during the IV Plan period. The scheme is under investigation.

The estimated cost of the water supply scheme i.e., for transmission lines, treatment plant, pumping plant and reservoir is Rs. 3.87 crores and annual maintenance will cost Rs. 10.52 lakhs. The question of sanctioning detailed investigation of the water supply scheme is under consideration of the Government.

శ్రీ టి.ఎస్. మూర్తి :— అధ్యక్షా, కొంప తగులబడిపోతుంటే ఫైర్ ఇంజను మాన్యుఫాక్చరు చేసి పట్టుకు వస్తాము అన్నట్లుగా వున్నది యిది. మూడు సంవత్సరాలనుంచీ ఇది జరుగుతూవుంటే ఇన్వెస్టిగేషనులో వుండి డిటెయిల్లు ఇన్వెస్టిగేషనులో వుండి, రీ డిటెయిల్లు ఇన్వెస్టిగేషనులో వుండి అంటే ఏమి ఇన్వెస్టిగేషను యిది? 14 అడుగుల నీళ్ళు వున్నాయన్నారు. ఎన్నాళ్ళు వస్తాయి యీ నీళ్ళు? జనవరి వచ్చేటప్పటికి అయిపోతుంది. మళ్ళా అదే కథ. ఇచ్చేది కూడా ఆరగంట సేపు యిస్తారు. అదికూడా కొన్ని ప్రాంతాలకు యిస్తారు. కొన్ని చోట్ల లేదు. ఆ వాటరువల్ల జబ్బులువచ్చి చచ్చేవారు చస్తున్నారు. అదంతా ప్రెజిడ్ వాటరు, ఆ వాటరు ఎందుకూ పనికిరాదు. వాటర్ వాటర్ ఎవ్విరి వేర్ లిట్ నాట్ ఎ డ్రాప్ టు డ్రింక్ అన్నట్లుగా వున్నది. ఆ నీళ్ళు పోసుకోడానికికూడా పనికిరావు. సబ్బు ఆరగదు ఆ నీటిలో. ఇన్ని గాలనులు నష్టయిచేశామని, అన్ని గాలనులని మాకు యీ లెక్కతిస్తే ఏమి ప్రయోజనం, నీరు లేనప్పుడు? తొందరగా టేకప్ చేస్తామని మంత్రులు హామీ ఎందుకు యివ్వరు?

414 5th September, 1969.

Calling attention to a matter of urgent public importance.
re: Precarious water supply position in Warangal.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ - తమరికి మళ్ళా కాల్ అలెన్స్ మోషను మూవ్ చేయడానికి జనవరిలో ఇంకొక అవకాశం వస్తుంది...

శ్రీ టి. ఎస్. మూర్తి :- అయితే, వారికి నిజంగా వాటరు యివ్వడానికి ఉద్దేశం లేదన్నమాట. మూడు సంవత్సరాలనుంచి మొత్తుకుంటున్నాము మేమిక్కడ.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :- ఇన్వెస్టిగేషను కోసం మూడు సంవత్సరాలా? రైతులకు మాగాణిసాగుకు నీరు యివ్వాలని కోర్టు తీర్పు యివ్వబోతోంది. దాదాపు తీర్పు యిచ్చినట్లే, యిచ్చేసింది. 2,500 కట్టితే ఆర్డరు యివ్వడానికి తయారుగా వున్నారు. ఇప్పుడు 14 అడుగుల నీరు వుండన్నారు. కోర్టు తీర్పు వచ్చాక 4 రోజులలో ఆ నీరంతా అయిపోతుంది. ఆ తరువాత ఎక్కడనుంచి వస్తాయి నీళ్లు?

శ్రీ టి. ఎస్. మూర్తి :- రిస్క్ డ్యూరా వచ్చిన నీటిని త్రాగమంటే డయోరియావచ్చి ప్రజలు చస్తారు.

శ్రీ ఎన్. చెంచరామానాయుడు :- ధర్మసాగర్ నీళ్లు ఇంతకుముందు 81 లక్షల గాలనులు యిస్తున్నారు, అది మాత్రం సరిపోతోంది. గడచిన ఒకటి, రెండు సంవత్సరాలనుంచి విపరీత పరిస్థితులు వచ్చాయి. పర్యవేంటు స్కీము కోసం ఇన్వెస్టిగేషను జరుపుతున్నాము ప్రత్యేక పరిస్థితులు యింతకుముందు రాని కారణంగా ఇన్వెస్టిగేషను ఇంతకుముందు జరగలేదు, ఇప్పుడు జరుపుతున్నాము, ప్రత్యేక శ్రద్ధ ఓసుకొని వీలయినంతవరకు చేయడానికి ప్రయత్నంచేస్తాము అని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ మతి ఎస్. విమలాదేవి (చెన్నూరు) :- గత సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెలలో సేను మంత్రిగారి దగ్గరకు వెళ్లి ప్రత్యేకంగా పరంగల్లు పట్టడానికి నీరు సప్లయి చేయకపోతే ఒక నెలలోపల ఆ పట్టణం కాళీచేసి వెళ్ళిపోవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది అని చెబితే మేము తక్షణ చర్య గైకొంటాము అన్నారు. తక్షణ చర్య అగలే అర్థం ఏమిటి?

శ్రీ టి. ఎస్. మూర్తి :- గత ఏప్రిల్ లో ఒక తక్షణ చర్య. ఇప్పుడు తక్షణ చర్య, మళ్ళా ఇంకొక కాల్ అలెన్స్ మోషను వస్తే మళ్ళా తక్షణ చర్య, అంతే.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి (మునుగోడు) :- అధ్గతా! పరంగల్లు పట్టణంలో నీటివసతి గురించి గత నెషనులోను, అంతకుముందు కూడా ఎండాకాలం నుంచి ప్రజలు అందోళనలు వ్యక్తపరుస్తూ గవర్నమెంటుకు చెప్పడము జరిగింది. దురదృష్టవశాత్తు, అది తెలంగాణాలోని ఒక ముఖ్యమైన పట్టణం కాబట్టి దానికి ఎందుకు చేయాలి, ఉద్యమం సాగుతోంది, ప్రజలను జాధపడనియి అనే ధోరణిలో యీ ప్రభుత్వం ప్రవర్తిస్తే చాలా తీవ్రమైన పరిణామాలు వస్తాయి.

Calling attention to a matter of urgent public importance 5th September, 1969. 415
re: Burning of Al-Aqsa Mosque in old Jerusalem City.

అక్కడ మానేరు రివర్ వుంది. దానినుంచేనా నీరు నల్లయి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తే బాగుండేది చూస్తాము, చేస్తాము అని మాటి మాటికి చెప్పడం మంచిదికాదు. మంత్రిగారు ఆంధ్రుడై వుండబట్టి తెలంగాణా పట్టణానికి ఏ సౌకర్యం కలుగజేయకుండా ప్రజలను నీరు లేకుండా చంపడం మంచిదికాదు. హ్యూమానిటేరియన్ డేసిస్ మీకన్నా దీనిని గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించాలి. ఈ విషయమై ఒక చర్య తీసుకోవలసిందిగా మీరు మంత్రిగారికి ఆదేశించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. మానిక్ రావు (శాండురు) :—ఎప్పుడు ఇటువంటి విషయాలు ఈ సభ ముందుకు తీసుకువచ్చినా ఆలోచిస్తున్నాము అంటున్నారు మంత్రులు. వరంగల్లు జిల్లాలో ఎంత బాధపడుతున్నారో గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. మునిసిపల్ శాఖామంత్రిగారు అక్కడ నుంచి పిప్పి నీటి వరంగల్లులో ఆరు నెలలు ఉంటే అక్కడి ప్రజలు ఎంత బాధపడుతున్నారో తెలుస్తుంది. వారు అక్కడ ఉంటే అభిసర్లు కూడా తొందరగా పనిచేసే అవకాశం ఉంటుంది ఆలోచిస్తున్నామని ఎప్పుడూ చెప్పే బదులు ఆ పని చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు:— ఇన్వెస్టిగేషన్ జరుగుతోంది. ఇంతకు ముందు ఇన్వెస్టిగేషను జరుగలేదు. తొందరగానే పూర్తి అవుతుందని చెబుతున్నాను.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :— 42 మైళ్ల నుంచి అన్నారు కదా. వారు చెప్పిన ప్రకారం పోచెంపాడు ప్రాజెక్టు నుంచి లోయర్ మానేరుకు లింకు పెట్టారు. అంటే 1974 వరకూ రాదు. పోచంపాడు కెనాల్ తీసుకువచ్చి మానేరులో కలిపి అక్కడ రిజర్వాయరు కట్టి ఆ తరువాతగాని నీరు రాదు. అంటే ఇంకా ఆరు సంవత్సరాలు పడుతుందన్నమాట.

Mr. Deputy Speaker.— You can invite the M L As of the district and discuss with them and try to satisfy them as to when you will be implementing them.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :— మాకు ఎందుకు సాటిస్ఫాక్షన్ — మంచినిళ్లు ఇస్తే చాలును.

శ్రీ టి. ఎన్. మూర్తి :— మంచినిళ్లు ఇవ్వడమే సాటిస్ఫాక్షన్.

Mr. Deputy Speaker:— You will have enough time to discuss there and suggest the necessary measures.

re: Burning of the Al-Aqsa Mosque in the Old Jerusalem City

شری خواجہ نظام الدین :— امپیکر سر - ۲۹ - تاریخ کو پتھر گئی پر حو
واقعات ہوئے جمعہ کے دن مسلمانوں پر اسکی دفعیلاب اخبارات میں آچکی ہیں۔
مسجد اقصی کے تعلق سے ایک جلسہ منعقد کیا گیا تھا - ہمارے بعد حو
واقعات ہوئے پتھر بازی کی گئی اور نماز کے بعد لوگوں کو مارا پٹا گیا -

۳۳ اشخاص کو دواخانے میں شریک کیا گیا اور ایک حائط کو مارا پھینکا گیا۔ جب کبھی حیدرآباد کے خرمین امن میں آگ لگی ہے پھیلی کہاں سے چار کہاں تک ایسی نفرت و حمارب کی ہابیں ہوئیں۔ ۲۹۔ تاریخ کو حو مار پیٹ ہوئی وہ اخبارات میں آچکی ہے۔ مسجد کے مینار کو اسکے بعد ہی ۳۰۔ تاریخ کو شہید کیا گیا۔ پولیس نے اس سلسلہ میں کیا کارروائی کی۔ اسی ۳۰۔ تاریخ کو بھروپیہ کی گلی میں جو مسجد ہے اسکے کمرے کو آگ لگادی گئی۔ حیدرآباد کے اتحاد و یکجہتی کو ہمیشہ اسی راستے پر خطرہ لاحق ہوا کرتا ہے۔ مسجد کے مینار کے شہید ہونے کے بعد کون کون افراد گرفتار کئے گئے۔ بھروپیہ کی گلی میں جبارشا کی مسجد کے کمرے کو جو حلاپا گیا ہے اس سے مسلمانوں میں انتہائی بے چارہ پھیل گئی ہے۔ ہمارے ہوم مسٹر صاحب اس نعلی سے مطمئن کریں کہ آئندہ کیلئے کیا اقدامات کئے جارہے ہیں تاکہ آئندہ اس قسم کے واقعات ظہور پذیر نہ ہونے پائیں۔ ان اقدامات سے مطلع کیا جائے۔

شری احمد حسین :- مسٹر اسپیکر سر۔ میری گزارش یہ ہے کہ ۲۹۔ تاریخ کو جو جلسہ بعد نماز جمعہ منعقد کیا گیا تھا اس میں شریک ہونے والوں کی تعداد دو لاکھ ساٹھ گئی ہے لیکن میرے خیال میں چار لاکھ سے زیادہ مسلمان مسجد میں نماز ادا کئے ہیں۔ اسکے بعد مسجد اقصیٰ میں جو آگ لگائی گئی تھی اسکے نعلی سے احتجاجی جلسہ منعقد کیا گیا تھا۔ مسلمان قزوہ پرست نہیں ہوتا آپکو یہ دکھلانا مقصود ہے کہ لاکھوں کا مجمع چند عناصر کے ہندہ نازی کرنے سے اگر مشتعل ہو جاتا تو یا ہم لوگ اسکو دوسرے رنگ میں رنگتے تو میں سمجھتا ہوں حیدرآباد آگ کے شعلوں میں لپٹا ہوا نظر آنا تھا۔ کیا وجہ یہ کہ اسطرح کی حرکتیں کیجانی ہیں اور ہمارے جذبات کو ٹھیس لگائی جاتی ہے۔ یروشلم میں مسجد اقصیٰ کی بے حرمتی ہوئی تو اسکے نعلی سے ہم نے پرامن احتجاج کیا مگر ایک فرقہ ہمیشہ اس نعلی سے حیدرآباد میں فرقہ وارانہ دھبہ پھیلاتا ہے اس نعلی سے حکومت کو توجہ کرنا چاہئے۔

دوسری بات اسپیکر صاحب میں یہ عرض کرونگا کہ ایک مسجد کے نعلی سے مسلمانوں کے جذبات برانگیختہ تھے ہی فوری اسی دن رات میں دوسری مسجد کے مینار کو شہید کیا جاتا ہے۔ ہمارے جذبات کب تک قابو میں رکھینگے۔ عوام کو کب تک قابو میں رکھینگے۔ لاکھوں عوام کا مجمع ایک طرف مجھ پر جوئے پڑتے ہیں۔ چیل برسائے گئے۔ میں خود تنہا اس مجمع میں کھڑول کرنا رہا۔ اگر مجمع مشتعل ہو جاتا پرامن جانے والے مجمع پر مظلوم لوگوں پر لائھی جلائی جاتی ہے۔ سلاخوں سے مارا جاتا ہے۔ دواخانہ میں ۳۳ سے زائد لوگ محروح ہو کر آئے ہیں۔ حکومت کا خاموش بیٹھتی ہوئی ہے۔ کتنے آدمی گرفتار کئے گئے۔ تلگانہ مومنٹ میں

Calling attention to matter of urgent public importance : 5th September, 1969. 417
 re : Burning of Al-Aqsa Mosque in old Jerusalem City.

اگر لوٹ ہوتی ہے تو گورنمنٹ کھتی ہے کہ انے لوگوں کو گرفتار کئے ھے لاکھوں کے مجمع میں اگر فوج وارانہ فسادات پھلایا گیا کسی کی دوکان کو توڑا گیا نوگورنمنٹ جن جن کر مسلمانوں کو گرفتار کرتی ہے خاص طور پر ایک طبقہ کے نعلق سے کیا لاکھوں کے مجمع میں پولس کو شناخت ہوگئی کہ فلان نے یہ حرکت کی ۔

دوسری مسجد جو مہربانہ کی گلی میں ہے اس مسجد کو بھی ۳۰ مارچ کو اس کے کمرہ کو آگ لگادی جاتی ہے ۔ اگر آئے دن ایسے واقعات ہوتے رہیں گے تو میں آپ کے ذریعہ گورنمنٹ کو مطلع کروں گا کہ جو جذبات یروشلم کی مسجد کے تعلق سے ہیں وہی جذبات حیدرآباد کے کسی مسلمانوں کے یا کسی قوم یا مذہب کے تعلق سے ہو اگر اس طرح سے کسا جائے تو ہم ہرگز قطعی رداسب نہیں کریں گے ۔

شری صلاح الدین اویسی ۔ مسٹر اسپیکر ۔ سر ۔ میں ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔
 مسٹر ڈپٹی اسپیکر ۔ کہہ چکے ۔ نظام الدین صاحب اور احمد حسین صاحب
 کہہ چکے ہیں ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔

شری صلاح الدین اویسی ۔ میں صرف اصول پر سوال اٹھا رہا ہوں ۔ اگر آپ ہماری پارٹی کو تسلیم کرتے ہیں تو ہماری طرف سے ایک آدمی ۔ لیکن مجھے عجیب و غریب چیز نظر آتی ہے ۔ یہاں بھی اگر اصولوں کی پابندی نہ ہو ۔ آپ کہتے ہیں کہ آپ کی پارٹی کا ایک آدمی ۔ جب پارٹی کا سوال آنا ہے تو کہتے ہیں کہ آپ کی پارٹی ریککنا ٹیرڈ نہیں ہے نو آپ کسی ایک اصول پر آئے ہیں بیٹھے تیار ہوں ۔

مسٹر ڈپٹی اسپیکر ۔ آپ کو بحث کرنا ہے تو خیر کہئے ۔

شری سلطان صلاح الدین اویسی ۔ میں صرف اننا کہنا چاہتا ہوں کہ اس طرح جو کچھ کیا گیا ہے مجھے اکثریتی طبقہ سے شکایت نہیں ہے ایک مخصوص طبقہ ہے ۔ میں قابل مبارکباد سمجھتا ہوں کہ اس دن ہندو بھائیوں نے بھی دکانیں بند کردی تھیں ۔ میں اس لئے ان کو مبارک باد پیش کرنا ہوں لیکن حیدرآباد میں ٹنگسال اور ٹیل مارکٹ کے اطراف مخصوص ہے وہاں ہمیشہ اس طرح سے ہنگامہ کیا جاتا ہے ۔ اس کے بعد یہ آگ بڑھتی چلی جاتی ہے وہ جو جلسہ ہوا تھا نہ حکومت کے خلاف تھا نہ کسی شخص کے خلاف اس کا احتجاج نہا بلکہ سارے ہندوستان میں ہو رہا تھا یہاں بھی اس کے تعلق سے احتجاجی جلسہ منعقد کیا گیا اور اس کے بعد جب لوگ مسر ہو کر جارہے تو اس مجمع پر چہتوں کے اوپر سے پتھر اور سوڈا واٹر کے بوتلیں پھینکنا ۔ اس

طرح کرنا اور اس کے بعد حیدرآباد میں کسبندگی کی فضا پیدا کرنا پھر اس کے بعد اور ایک مسجد کے مناروں کو گرانے - بہر حال میں یہ چاہنا ہوں کہ مسجد ہو یا مسد کسی کو بھی نقصان پہنچانا جائے تو میں اس کے خلاف شدید احتجاج کرنا ہوں اور یہ واضح کرنا چاہتا ہوں کہ کبھی بھی اسلام نے قرآن میں خود اس بات کے لئے کہا گیا ہے کہ اپنے مذہب کی تبلیغ کرو لیکن کسی کے مذہب کو برا مت کہو۔ اور کسی کے آثار و مشاؤون میں چاہتا ہوں کہ حالات عجیب و غریب ہو رہے ہیں حکومت سی۔ آئی۔ پی۔ ڈی کے ذریعہ باقاعدہ تحقیقات کرائے آخر یہ کونسے لوگ ہیں جو ہمسہ اس قسم کے ہنگامے کر کے غریب مظلوم لوگ دونوں طرف کے کسوں نہیں غریب لوگ پس حائے ہیں۔ اس کے بعد مرید پریسانوں میں مسلا ہوئے ہیں۔ میں چاہوں گا کہ اس نعلی سے حکومت فوری قدم اٹھائے ورنہ یہی سلسلہ چلے تو حالات کسبند ہو جائیں گے۔

Sri J. Vengal Rao :—on 28-9-1969, nearly one lakh of muslims gathered in and around the Macca Masjid near Charminar to protest against the d scretion of masjid-e-Aqsa Mosque In Israel. After the Friday prayers and the protest meeting, at about 2-00 p.m. the congregation was dispersing.

After more than three fourths of the congregation dispersed and when others were dispersing raising slogans, it was noticed by some of these persons that only a few jewellers' shops of Hindus near Gulzar Houe were open while all other shops were closed. Some of the Muslims attempted to get those shops closed. At that time there was heavy stone pelting on the Muslims from the terrace of their residential buildings. On this there was retaliation by the Muslims by means of stone pelting. They also damaged the jewelery shop of one Satyanarayana cloth shop of one Goverdhan Das, causing a loss of about Rs. 500/- and Rs. 20,000/- as reported by them. The police force tried it utmost to prevent a clash and persuaded most of the Muslims to disperse. Some defiant section of the crowd had to be dispersed by use of tear-gas. In the clash, between the Hindus and Muslims, 16 muslims and 14 Hindus received injuries mostly of simple nature. Two Assistant Commissioners of Police, two S. Is. and one P. C. received injuries. Inspite of the use of tear gas and lathi charge the crowd did not disperse. One live round was fired in the air. None was injured. This had the desired effect. After intensive patrolling the crowds were dispersed. The shops of Ramanath Ramchander Jariwala and Ghansiram Balkrishna were damaged.

In all, 14 Hindus and 16 Muslims who were concerned in rioting and other offences were arrested.

On the night of 30 8-1969, some miscreants poured kerosene oil on the bamboo-thatties, used as outer fencing to the residential out of Sri Mohammed Osman and set fire to it. The fire was put out and the estimated loss is less than Rs. 5-Sri Mohammed Osman

Calling attention to a matter of urgent public importance :
i.e. Burning of Al-Aqsa Mosque in old Jerusalem City.

the Pesh-Imam of Jabbar Shah Mosque located in Bahrupia lane. His residential hut is situated adjacent to the mosque on its eastern side. There was no damage to the mosque nor was any attempt made on the mosque. The Inspector of Police, Charminar, who was on patrolling duty first noticed this incident, rushed to the spot and searched the surroundings for the miscreants. No body could be traced.

The mosque "Zard Ali Shah" is situated in Patel Market. Most of the Muslims of Patel Market offer prayers in this mosque. On 29-8-1969 at about 11-00 a. m. the Pesh Imam Sri Sabir Ali locked the mosque and went to the Macca Masjid for prayers. He did not return on that day as there was communal disturbance in this area in connection with the procession assembled at Mecca Masjid to condemn the Al-Aqsa Mosque desecration. He returned to the mosque on 30-8-1969 at about 12-00 noon and found one small Minaret measuring about 3 feet broken and lying on the tin-roof of the verandah. There were also some glass pieces and some broken shahbad stone pieces lying at the entrance of the mosque. Sri Sabir Ali reported the matter to the Wakf Board, and the Secretary of the Board filed a complaint on 30-8-1969 at the Charminar Police Station where a case in Cr. No. 136/69 U/s 293 I. P. C. was registered, and is being investigated.

No overt activity on the part of Hindus calculated to injure the religious feelings of the Muslims as alleged was noticed. Precautionary measures and elaborate bandobust arrangements are continued to prevent repercussions. The situation is peaceful now.

Sri A. Madhava Rao :—I raise a point of order in regard to Call Attention No. 1, Sir. You please see Rule No. 74. It reads like this :

"74. Calling attention to matters of urgent public importance . (1) A member may, with the previous permission of the Speaker, call the attention of a Minister to any matter of urgent public importance and the Minister may make a brief statement or ask for time to make a statement at a later hour or date.

(2) There shall be no debate on such statement at the time it is made."

This is mainly reads like this. That is to say that the Minister must be competent to make a statement on the floor of the House. What has happened in the State, he is competent to make a statement. But what happened elsewhere, he is not competent to make a statement.

Now the question is what happened in Jerusalem, the Chief Minister is going to reply. According to Rule 74, he has to reply to any matter of urgent public importance, which relates to our State.

420   5th September, 1969.   Calling attention to matter of urgent
public importance:
re Burning of Al-Aqsa Mosque in
old Jerusalem City.

Mr. Deputy Speaker :—The Speaker has given permission.

Sri A. Madhava Rah :—Let there be a ruling atleast for future guidance.

Mr. Deputy Speaker :—In the past also, we have taken such call attention motions.

Sri A. Madhava Rao :—When China invaded this country, it was felt that a resolution was proper to move. So far as Rule 74 is concerned, it would not be proper to make a statement in regard to what happened in Jerusalem. Is the Chief Minister competent to reply ? That is my point of order.

Sri C.V.K. Rao :—This issue is not only concerned to Jerusalem. All Sections of people in the entire world are concerned. We are in the world. Sir. We are also concerned.

That incident affects all sections of people. It affects Christians, Muslims and Hindus also.

Mr Deputy Speaker :—There is a point of order. That is whether the Chief Minister is competent to make a statement in regard to what happened in Jerusalem and whether we are concerned to that according to Rule 74 or not

Sri C. V. K. Rao :—What happened at Jerusalem also affects us, Sir.

Sri A. Madhava Rao :—I am asking a true interpretation in regard to Rule 74 read along with the Resolution

If they want by way of a Resolution, let them have it. Let them have it by way of Message, we have no objection.

But so far as Rule 74 is concerned, it is clear and the issue under Rule 74 is improper.

Sri C. V. K. Rao :—I raise a point of order on a point of order. When once under Rule 74, a call attention has been admitted by the Hon'ble Chair, can any Member in this House raise an objection to it?

Secondly, on a Point of Order, there can be no debate. In Rule 74 itself it is there. "(2) There shall be no debate on such statement at the time it is made"

Hon'ble Deputy Speaker has to give a ruling now. I cannot permit the debate. In case a debate is there, I will interrupt. On a point of order, the Chair has to give the ruling, Sir.

Sri K. Brahmananda Reddy :—That is very good. What Mr. C. V. K. Rao says is correct, Sir. There can be no discussion on a point of order. Hon'ble Speaker has admitted it as a matter of urgent public importance, Sir. I do not think.....

Calling attention to a matter of urgent public importance. 5th September, 1969. 421
 re: Burning of Al-Aqsa Mosque in old Jerusalem City.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రములో జరిగినదానికి రూలు 74 క్రింద ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానము చెప్పవచ్చును గాని ఎక్కడో జరిగిన దానికి వీరు సమాధానము ఎట్లా ఇస్తారు అని మా పాయింటు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ చైర్మన్ :—రాష్ట్రములో జరిగిన దానికే సమాధానము చెప్పాలని ఆ రూలులో ఎక్కడ వుంది?

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—దాని అర్థము అదే. ఎక్కడో జరిగిన దానికి మనకు ఏమి సంబంధము వుంది? ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడకు పోయినప్పుడా? వారు ఎట్లా స్టేటుమెంటు ఇస్తారు? ఏ రూల్స్ పెర్మిట్ చేస్తాయి? ఇస్రాయిల్ లో జరిగిన దానికి వీరు ఎట్లా సమాధానమిస్తారు? ఆ సందర్భములో విచారము వెలిబుచ్చరలచుకొన్నట్లయితే ఒక మోషన్ ను ఇవ్వమనండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—రూలు 74 క్రింద మేటర్ ఆఫ్ వర్క్ ఇంపాలెన్సు క్రింద దీనిని అలా చేశారు. అందువల్ల దీనిని డిస్కస్ చేయడములో అప్రస్తుతము లేదు. టాట్ ఆఫ్ అర్డరుకాదు. There are about 23 persons who have given notice. It would be better if every Member takes two minutes. First Sri P. Subbaiah speaks.

Sri P. Subbaiah :—Sir, burning of 'Al Aksa Mosque' is a matter of importance not only to our Nation but having an international significance. The History behind this Mosque is ancient and sacred, Sir. This is the place where the Muslims ascended to Heaven, Sir. Besides that this is the third holiest Mosque in the World i. e. first Macca, Second Madina and the third Al Aksa. It was first built by Omar in the year 1685 This is situated in Jerusalem where each Religion is respecting the other Religion. There are temples of Jews, Churches of Christians and Mosques of Muslims. All important religions are respected, there. The Israelies have burnt the Mosque here and we must condemn the barbarous act of Israelies. That is an act, which is heinous in its content and which has to be condemned. Mr. Speaker, Sir, this Mosque was originally within the Arab world and recently it went to Israel.

I rightly concur with one thing i. e. this matter would not have been brought as a motion of Call Attention Notice. This could have been brought as a Resolution. In the sense a Resolution passed by this House, could have been very powerful rather than merely discussing it here. A Resolution condemning the barbarous act of Israelies could have been proper. Whenever a heinous act is committed, it must be condemned. For the present, it is a call attention notice with great national and international significance and therefore, I appeal to all of my friends who have interpreted it in any way to condemn the barbarous act of Israelies. Ours is a country where secularism is prevailing and in a secular State, we have to condemn such heinous acts. So this House also have to condemn that heinous Act along with 50 crores of people in our country.

Thank you, Sir,

422 5th September, 1969. Calling attention to a matter of urgent public importance:
re: Burning of Al-Aqsa Mosque in old Jerusalem City.

శ్రీ సి. పేవ్. రాజేశ్వరరావు — అధ్యక్షా! చాలామంది గౌరవసభ్యులు మజీద్ అలాక్సా సంఘటన గురించి మాట్లాడారు. యీ సంఘటన మజీద్ అలాక్సా సంబంధించినవరకు తెరుసలెంతో ప్రపంచములో చాలా విశాలమయిన ప్రాంతాలను ఆక్రమించిన జన సామాన్య మనోభావాలకు వారి వేదాంతాలకు మత గురువులకు సంబంధించిన సమస్య. ప్రపంచంలో ఉన్న ఇస్లాంను నమ్మే జాన్ గాని ఇసాల్ అస్లాం నమ్మే క్రిష్టియన్ గాని లేక మహమ్మదును నమ్మే ముస్లింగాని అందరకూ సంబంధించిన మత కేంద్రాలు ఒకే స్థలంలో కేంద్రీకరించి ఉండడం ఒక విధంగా చరిత్రలో ఆ ఘటన ఏ సందర్భంలో ఎందుకు జరిగిందో కాని ఒకే కేంద్రంలో మూడు విభిన్న దృక్పథాలకు సంబంధించి మత గురువులకు నిలయంగా ఉన్న ఆ స్థలాన్ని అదే విధంగా గౌరవించి అందరూ స్నేహంతో సఖ్యతతో ముందుకు పోవడానికి గమనిస్తే బాగుండేది. కాని దురదృష్టవశాత్తు సామరస్యం ఓపిక తగ్గి ఒక పక్షంవారు మజిలీ అలాక్సాపైన ఆచిధంగా తగల పెట్టడానికి పూనుకొనడం వారి మతానికి గౌరవం కాదు సరికదా ప్రపంచ మతాలకు కూడా అన్యాయం చేసిన అపకీర్తికి గురవుతున్నారు. కాబట్టి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా మతము మానవుని నిత్యజీవితంలోని కార్యాచరణకు మెరుగులు దిద్ది మానవులను మానవులుగా గమనించి మానవతా ప్రబోధాన్ని ప్రచారం చేస్తూ ముందుకు తీసుకునిపోయే సమయంలో యీ ఘటన జరగడం ప్రపంచ సమగ్రతకు సమైక్యతకు భంగం కలిగిస్తుంది. కాబట్టి ఇది రూలు 74 కింద కాకుండా ఒక శిర్కారం ద్వారా యీ శాసనసభ అటువంటి చర్యను ఖండిస్తూ గర్హిస్తూ వెంటనే సరిదిద్దుకొని వెంటనే సఖ్యతను పునర్నిర్మాణం చేసుకోవాలని కోరుతూ ముఖ్యమంత్రిగారినికూడ దీనితో పక్షిభవించాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కొండాలశ్రీధర్ బాపూజీ — అధ్యక్షా! యీ సమస్య ప్రపంచమంతా ప్రసిద్ధి చెందిన విషయం. ధర్మంపై విశ్వాసమున్నా లేకపోయినా ధార్మిక నమ్మకాలుగల ప్రజల హృదయాలకు బాధ కలిగించే ఏ చర్య అయినా ఖండించాలి. ఇజ్రాయిలు వారు అవలంబించిన వైఖరి మరణభారతదేశం కూడా ఖండిస్తూ వచ్చింది. ఇటువంటి సమయంలో ఇజ్రాయిలు నుంచి ఒక దుర్మార్గమైన చర్య రావడం విచారకరం. చర్చిగాని, మసీదుగాని వాటిపై భక్తి చూపించే వారికి కష్టం కలిగించే చర్య ఉమించ తగిన చర్య కాదు. యీ విషయంలో అంతర్జాతీయ సంస్థ గట్టిగా పూనుకొని జరిగిన తప్పును సరిగిర్చి వారి బాధను మరచి సంతృప్తి కలిగేటట్లుగా చేయాలని కోరుతూ నేను కూడా వారి చర్యను ఖండిస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: — అధ్యక్షా, ఇది చాలా విషాదమైన విషయము. మన state లో కూడా అట్లాంటి సమస్యలు ఉన్నాయి. మాతాలాకాలో పాటిబండ్ల అని ఒక టి ఉన్నది, అక్కడ ఒక కొండ ఉన్నది. ఆ కొండ మీద Christain దేవాలయం ఉన్నది. శివాలయము ఉన్నది, Muslims temple కూడా ఉన్నది. అంత సమైక్యతగా అక్కడ తగాదా లేకుండా ఉన్నది. జరూసిలిం చాలా సన్నతమైనటువంటిది, గౌరవమైనటువంటిది.

Calling attention to matters of urgent public importance   5th September, 1969.   423
 re: Burning of Al-Aqsa Mosque in old Jerusalem City.

అక్కడ యూదుల మతానికి సంబంధించినది ఉన్నది. క్రైస్తవమతానికి సంబంధించినది ఉన్నది, మహమ్మదీయ మతానికి సంబంధించినది ఉన్నది. అందువల్ల, political గా దానిని ఒక ప్రశ్న ఉన్నది పడగోట్టడానికి ప్రయత్నించడం మరింత దుర్మార్గము. అట్లాంటి సమైక్యత లేని పోయినట్లయితే చాలా నష్టము వస్తుంది అటువంటి చర్యకు మనము ఖండించవలసినటువంటి అవసరం ఉన్నదని చెప్పుకూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బదరీ విశాల పిత్తీ — अध्यक्ष महोदय । यरोशलम मे अल अकसा मसजिद के साथ जो बेहतरमती हुई है उस का मुझे बहुत अफसोस है । मैं यह मानता हूँ कि चाहे वह किसी धर्म की इबादतगाह हो उस को सब लोग उतना ही इज्जत देनी चाहिए, जितनी कि उस धर्म के लोग इज्जत देते हैं । वहा जो घटना हुई है मैं पूरे जोर के साथ उस की निन्दा करता हूँ और चाहता हूँ कि आइदा ऐसी घटना न हो ।

శ్రీ సి. వి. కె. రావు: — అధ్యక్షా ఎక్కడైతే దేవస్థానము. ఎక్కడైతే కూర్మశ్రావ్యము, ఉంటుందో అక్కడ ఇటువంటి సంఘటనలు ఉద్భవిస్తాయి. 29 సంవత్సరాలు వయస్సుగల మైకేల్ రోహన్ అనేటువంటి వ్యక్తి పురాతన మైనటువంటి, మతసంబంధ మైనటువంటి అలాకాస్, మసీదును నాశనంచేయడం అదేదో ఒక వ్యక్తి చేసినటువంటిదికాదు. మూడుసంవత్సరాలుబట్టి జెరోసెలం అన్నిమతాలకు సహజీవననానికి ఏకమైనటువంటి పరిస్థితులలో అక్కడ ఈదేవస్థాన వల్ల యుద్ధం సంభవించి ఇజ్రెయిల్ ఇటువంటి కూర్మశ్రావ్యానికి తయారయింది అందుచేత ఏమతానికిచెందినా, ఏవర్గానికి చెందినా, సహజీవనం కాంతిగురించి కోరేటువంటి మనస్సులు దీనిని వ్యతిరేకించవలసి యుంటుంది. అందుచేత మనసభ దీనిని వ్యతిరేకిస్తుంది.

Sri K. Brahmananda Reddy:— Sir, this House expresses deep shock and pain at the sacrilege of ALA AQSA Mosque in Jerusalem. The Government of India through the Foreign Minister Mr. Dinesh Singh had expressed strong condemnation of this action of desecration. This House also fully shares with that view.

This burning of the mosque, a holy place, has hurt the sentiments of not only millions of Muslims all over the world but also of all peace-loving people in the entire world to whatever community or religion they might belong. In fact, it has offended the feelings of the entire humanity. In this connection, the Foreign Minister has said that the continued occupation of Jerusalem by Israel in defiance of the resolution of the United Nations is a matter of great concern. The shocking incident makes it imperative that the Security Council resolution on Jerusalem should be implemented without delay. In this context, Israel cannot be absolved of the responsibility for this outrage.

Sir, in this connection, I do not want to say more. But if you view this thing, Sir, without helping any cause these things impede the growth of proper atmosphere in the entire world. We would also

in our own way in this State contribute to healthy relations between communities professing faiths in different religions and that we should be able to generate proper atmosphere for healthy relations between all communities. It is a bad thing to hurt the feelings of anybody, especially the religious sentiments of people. That is a very touchy matter; that is a matter which will inflame the people. Therefore, we not only condemn this act of desecration, but we should see that this House also sees to it that in our own State we do not encourage or do anything which will offend the religious sentiments of people.

BUSINESS OF THE BILL

Mr. Speaker — There are three privilege motions; one given notice of by Sri K. Atchuta Reddy, the second by Sri Badri Vishal Pitti and other Members and the third one given by Sri Badri Vishal Pitti himself. All these three privilege motions will be taken up on the 10th.

श्री बदरी विशाल पित्ती — अध्यक्ष महोदय, यह जो हम लोगों की रेहानी में विलंब हुआ है उस के विषय में आप चाहे तो १० को ले ले लेकिन पुलिस व्यवस्था के बारे में . . .

Mr. Speaker. — I will take up the other one on the 8th. After all, I have to come to some decision about it. Since you want to have your own say in the matter, I want to hear you.

Sri K. Lakshman Bapuji — I want you to take it up tomorrow; today itself is good.

Mr. Speaker: — We come to an understanding that all these things may be postponed to about 10th.

Sri K. Lakshman Bapuji: — Not privilege motions; Privilege motions can be taken.

Mr. Speaker: — I feel, it is better we take them up on the 10th. It is not as though I am going to straightaway from an opinion. I am prepared to hear you.

श्री बदरी विशाल पित्ती — पी डी एक्ट के विषय में जो है उस को १० ले सकते हैं लेकिन विजिटर्स को और हम लोगों को जो परेशानी हो रही है उस के बारे में ८ की बजाये कल ले ले तो मेहरबानी होगी।

Mr. Speaker: — All right, I will take it up tomorrow. Day before yesterday, the entire House has asked me, rather authorized me, to consult all important leaders and then come to a decision regarding the form resolution or motion in which we should come before the House for discussion. I was talking with all the leaders and the talks are still continuing. I think they will come to an agreement or understanding and I will be able to inform the House on 8th, or failing that on the 9th or 10th.

Sri C. V. K. Rao: — We will be entitled to send amendment to the resolution or motion?

Mr. Speaker :— When the motion comes before the House.

(At this stage Sri T. Purushottama Rao was seen entering the House. There were cries of 'Jai Telangana' by Sri Konda Lakshman Babuji and others.)

Mr. Speaker :— Sri Badri Vishal Pitli has given notice of an adjournment motion. I will take it up tomorrow. I will hear the Minister for Home and then decide. మీరు adjournment motion ఓ notice ఇచ్చారు. ఫత్తర్ గట్టి దగ్గర పదో జరిగిందని దాన్ని గురించి ఈ రోజు విచారణ చేసే అనుకున్నాను. కాని time లేదు కాబట్టి రేపు తీసుకుని మిమ్ములను వినిన తరువాత Home Minister గారిని వినిన తరువాత పదో ఒకటి decide చేస్తాను.

శ్రీ పి. నరసింగరావు :— అధ్యక్షా, విద్యాశాఖమంత్రిగారు 94 పేజీల పోటు మాకు supply చేశారు. గడచిన రి మాసాలనుంచి తెలంగాణా అంతటా ప్రాథమిక పాఠశాలలుగాని, మాధ్యమిక పాఠశాలలు గాని, కళాశాలలుగాని మూతబడి ఉన్నాయి. వేలకొలది విద్యార్థులు తైళ్ళ లో ఈ మంత్రిగారు పెట్టించారు. ఎంతోమంది విద్యార్థులు తమ అబ్బాయి కోల్పోయినారు. ఎంతోమందిపైన లాటిచార్జి firing జరిగింది. కాని దాని ప్రసక్తి ఇందులో ఏమీలేదు. ఒక మాట కూడా దాన్ని గురించి చెప్పలేదు అధ్యక్షా, ఎడ్యుకేషన్ మినిస్టర్ గారు తమ విద్యుక్తదర్బాన్ని నెరవేర్చలేదు. గత రి మాసాలనుండి కాలేజీలు స్కూల్స్ క్లోజ్ అయి ఉన్నవా? లేవా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఆ విషయం గురించి ఎంతోమంది సభ్యులు వారి ఉప న్యాయంలో ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువచ్చారు దానిని గురించి మంత్రిగారు సరైన సమాధానం చెబుతారని నేను అనుకుంటున్నాను. Let him say Let us see what he is going to reply.

Sri P. Narasing Rao :— He acts as if nothing has happened. He has not mentioned a single word about it. Therefore he has misguided and misled this House. Therefore first action should be taken against him. The part which he has conceived from the members of this House should be read first.

Mr. Speaker :— Now let us see what the Minister has got to say. After that if you want anything you can say. Now I am asking the Minister for Education to reply.

Some Hon. Members Rose—

(REPEATED INTERRUPTIONS FROM MEMBERS)

Mr. Speaker :— Once again you are getting up without my permission and speaking. Now whatever you say will not be recorded.

Some Hon. Members rose—

Mr. Speaker :— One after the other - not all of you at one time please. Unless I give you permission, I am not going to allow you to speak at all. Kindly resume your seat, I am not allowing anybody to speak.

(REPEATED INTERRUPTIONS)

Mr. Speaker :—Please hear me. Please take my advice. Let us hear the Minister's reply and after his reply is over you can ask the Minister anything you like.

Sri P. Narasing Rao :—No, Sir.

Mr. Speaker :—I am extremely sorry.

Sri P. Govardhan Reddy :—Hundreds of people died.

Mr. Speaker :—I am extremely sorry. The Minister for Education will now reply.

Smt. J. Eshwari Bai :—We won't allow this Minister to speak.

Mr. Speaker :—Please resume your seat.

Smt. J. Eswari Bai :—rose.

Sri K. Lakshman Bapuji :—At least for lady members some concession should be given.

Mr. Speaker :—I am more indulgent and more chivalrous to the Ladies. In fact I am more indulgent towards this lady. Whenever she gets up, I am giving an opportunity. After all, we must be chivalrous with Ladies and I am going to be so.

Smt. J. Eswari Bai :—Only two minutes.

Mr. Speaker :—I am not giving. No discussion now. On the other Demand you can speak. Either I must have my say or you must kindly resume your seat. Let us hear the Minister.

Smt. J. Eswari Bai :—I am asking your permission. With your permission, I am speaking Sir.

Mr. Speaker :—Otherwise it won't go on record. Not only that; whatever you speak which is not warranted will again be expunged from the records. Now I do not know whether you participated.

Smt. J. Eswari Bai :—I am taking your permission.

శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు (వర్ధన్న పేట) :—అధ్యక్షా, ఆమె మాట్లాడక ముందే ఒక వేళ ఏమైనా అధికంగా ఉంటే, ముందే ఎక్స్‌పంజ్ అవుతుంది అనటం సరైనది కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఈశ్వరీబాయిగారూ :—మీరు ఎడ్యుకేషన్ డిమాండ్ పైన మాట్లాడారా?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—లేదండీ. ఈ నాడు 300 మంది బిడ్డలు చనిపోయారు, ఈ ప్రభుత్వం పొట్టనపెట్టుకొంది. పిల్లలు స్కూల్స్‌కు పోవటం లేదు. జనవరినుండి స్కూల్స్‌లేవు. కాలేజీలులేవు. ప్రైవేటు స్కూల్స్ లేవు. 8 నెలలనుండి యీ ఆందోళన నడుస్తున్నది. బయట పరిస్థితి మోరంగా ఉంది. ఊరూ చావలేదు, ఒకరిని కైలులో పెట్టలేదు అనే వర్ధతిలో ప్రభుత్వం మంత్రులు ఏమీ కష్టంలేక ఉన్నారు. తెలంగాణా ప్రజలు ప్రజలుకారనే జనం కొంటున్నట్లు కనుపిస్తున్నది. With your permission, I want to read only a few lines.

Mr. Speaker — Sir, the note submitted to this House by the Education Minister, Mr. P. V. Narasimha Rao; instead of trying to review the past and present, the future programme and policies, has more or less been written as a thesis to present a coloured picture of the so-called steps taken by the Government of Andhra Pradesh or the great attention given to the Telangana region. Mr. Narasimha Rao observed that the Andhra Pradesh Government have paid considerable attention to it with the result that the progress of education in Telangana area has been even more rapid than that of Andhra area and all these things because of the low point where it began in 1956. However, the Minister agreed that there is considerable gap between its level of educational development and that in the Andhra area and refers to the three 5-year plans from 50-51 to 65-66.

Let me in this connection mention that instead of removing this backwardness the Government grossly neglected this region and did not provide adequate staff and equipment in schools. Instead it took six long years to introduce the Andhra staff pattern in Telangana schools, but then the scheme came to be implemented though belatedly in the name of scarcity of funds. It failed to provide necessary finances and approached the Regional Committee. The financial question ought not to have come in the way of appointment of teachers in the Telangana schools as in Andhra Pattern. Let me here mention that if the Government wanted it could have provided funds and expanded education by appointing teachers, etc., and met the same from general revenues. There was then a surplus of Rs. 10.70 crores at the end of the second plan in Telangana, but in the case of Andhra there was a deficit of Rs. 41.34 crores both on revenue and capital account at the end of the said second plan. By the end of the three years of the Third plan, this region of Telangana had surplus of Rs. 12.8 crores as against a deficit of Rs. 17.31 crores in Andhra region. In spite of this, let me accuse this Government that sufficient amounts were not provided in Telangana even for basic needs like Education whereas more amount were allowed to be spent over and above the provisions in Andhra region. More than 8% of the employees in Educational services are merely Matriculates in Telangana and therefore greater attention should have been paid to secondary education. Yet Mr. P. V. Narasimha Rao who is still in the Ministry says in his note that due to financial stringency the Government have not been able to render financial assistance. This is despite our having surpluses on Telangana accounts. Should we not, therefore, demand separate Telangana so that we may take steps for raising the educational standards, open a number of additional schools and appoint as many teachers as we want. Why should this region be starved of funds even for Education and to be equipped and disciplined for the citizens of the State and the country? Are not the students if they are carrying on agitation justified in demanding separate State for their future welfare and of their children. As long as we have this Government of Andhra Pradesh we don't expect any justice for our own monies spent on our progress. The Osmania University is being starved of funds simply because someone did not like Dr. D. S. Reddy. Having neglected in providing training schools for the teachers, this Andhra Pradesh Government has imported and foisted Andhra teachers in Telangana on the plea that trained teachers are not available. Let me in this connection say that in Andhra area 3.5% of the teachers are

untrained whereas in this region 43% are untrained. This Government has failed to provide adequate training facilities just to get teachers from across the river Krishna and deprive Telangana of jobs. Not only this: by in enious methods, even sections were closed in some training schools during 1963-64 in the name of Emergency. The Government went to the extent of approaching the Regional Committee to give approval for appointment of non-Mulki untrained graduates as teachers in Telangana area saying that suitable people are not available here. What does this mean? It only means that the Government wants to make Telangana a ground for providing employment to Andhra at the cost of Telangana personnel. There are thousands of other instances of injuries done to this region in various fields and it is therefore demanded that unless we get ourselves separated we have no salvation, we can't spend our money for ourselves. I therefore oppose the Demand moved by Mr. Narasima Rao and I request him to come out of the Ministry by resigning his post. 'JAI TELANGANA'.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు గౌరవ సభ్యులు చెప్పినటువంటి ఆభ్యంతరాలకు కూడా తమ అనుమతితో నేను ప్రతిపక్షం మనవిచేస్తాను. ఈ చర్చ సందర్భంలో బిలి మంది గౌరవ సభ్యులు పాల్గొన్నారు. విద్యావిధానాన్ని గురించి, విద్యాభివృద్ధిని గురించి ఎంతోధికంగా విద్యారంగంలో చేరువలసిన కార్యక్రమాన్ని గురించి చక్కని సూచనలు చేశారు. వారందరికీ నా ధన్యవాదాలు సమర్పిస్తున్నాను. సమయాభావంచేత తొందర తొందరగా ఉపన్యాసాలు చేయవలసివచ్చినా వారి సూచనలను మాత్రం చాల విపులంగా నేను గమనించడం జరిగింది. కాబట్టి వారి సూచనలను గురించి తప్పకుండా పరిశీలన జరిపించి, పరిశీలన జరిపించడమే కాకుండా వ్యక్తిగతంగా గౌరవ సభ్యులకు కూడా వారి వారి సూచనలపై నా కార్యక్రమం చేయదలిచామో ఏ చర్యలు తీసుకోదలిచామో వారికి తెలపడం జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. విద్యారంగాన్ని గురించి... ..

Sri P. Narasing Rao :—Point of Order. నేను మొదట రెయిజ్ చేసిన విషయం గురించి వారు చెప్పలేదు. ఎంతో మంది విద్యార్థులు చనిపోయినారు. కనీసం వారికి సంతాపాన్ని తెలపకుండా వారు ఏవో విషయాలు చెబుతున్నారు. విద్యాశాఖ మంత్రిగారు ఎంతో మంది విద్యార్థులను పోట్ పెట్టుకున్నారు. ఎక్కడనో చచ్చిపోయిన వారికి సంతాపం తెలుపుతున్నాము. ఎక్కడ చచ్చిపోయిన వారికి సంతాపం తెలపడంలేదు. అది ముందు చెప్పాలి.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—నేను మనవి చేశాను. ఆ విషయం చెప్పకుండా మనవి చేస్తానని చెబుతున్నాను.

Sri P. Narasing Rao rose

Mr. Speaker :—Let us hear what he says.

Sri P. Narasing Rao :—Let us pay our homage.

Sri M. Manick Rao :—He is solely responsible for this.

Sri P. V. Narasimha Rao :...I refute that allegation that I am responsible or the Government is responsible. (HEAR; HEAR) That

is why, I have not been treading on that ground. In my own pride, I wanted to say all those things I wanted to bring them in, but there should be no insistence in what order I should reply to the House. (AN HON. MEMBER : First things first) No The hon Member might leave it to me, Sir: I have already refuted that allegation with all the emphasis at my command, that I am not responsible for what has happened

---

Mr. Speaker :—Now nothing of what you are saying will go on record

Sri P. Govardhana Reddy :—He has misguided the House. He is a Telangana Minister, elected by the Telangana people

Mr. Speaker :—This kind of aggressive attitude on the part of some members I am not going to allow.

Sri P. Narasing Rao :—Not only members, the Minister also.

Sri M. Manick Rao :—He should not talk like that.

Some members rose —

Mr. Speaker :—I am giving this warning.—A final warning I am giving you. Please decide by tomorrow regarding your attitude. If you proceed with this attitude, I would decide as to what I should do with you. The House adjourned to meet at 8.30 a. m. tomorrow. (SHOUTS OF "Definitely we will decide.")

(The House then adjourned till Half-Past-Eight of the Clock on Saturday, the 6th September, 1969.)

**** Expunged as ordered by the Chair

